

Maksukoormuse jaotusest Eestis sissetulekurühmade lõikes

Andres Võrk

Projekti “Maksukoormuse jaotuse uuring” põhjal

7. detsember 2016, Tallinn
Seminar rahandusministeeriumis

Ettekande struktuur

- Uuringust
- Teoreetilisest taustast ja metoodikast
- Tulemused mineviku andmete põhjal
- Mõned hüpoteetilised poliitikastsenaariumide

Taust

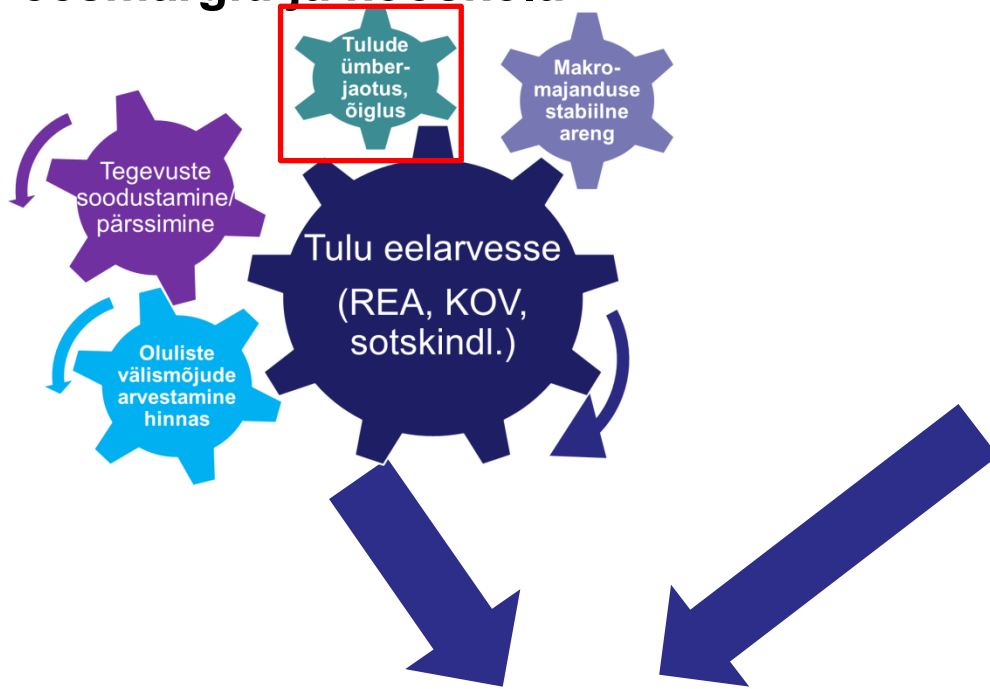
- Projekt “Maksukoormuse jaotuse uuring”, autorid Andres Vörk, Alari Paulus, Magnus Piirits, Cenely Leppik, Miko Tammik
- Tellija rahandusministeerium
- Eesmärk analüüsida Eesti maksusüsteemi õigluse aspektist vaadates maksukoormuse suhtelist jaotust erineva tulutasemega isikute vahel.
- Kasutatakse mikrosimulatsioonimeetodit ja Eesti Sotsiaaluuringu, Leibkonna Eelarve Uuringu ja EMTA mikroandmeid
- Järg Praxise varasemale uuringule Vörk, Paulus, Poltimäe (2008) „Maksupoliitika mõju leibkondade maksukoormuse jaotusele“

Uuringu teoreetilisest taustast

Maksusüsteemil palju eesmärke

Maksusüsteemi eesmärgid ja kooskõla

Sobiv maksusüsteem

- Tarbimismaksud (nt käibemaks, aktsiisid)
- Tööjõumaksud (nt sotsiaalkindlustus, tulumaks)
- Maksud ettevõtlustulult (nt tulumaks)
- Varanduse maksud (nt maamaks, automaks)
- Maksud loodusressurssidelt (nt saastetasud)

Inimeste ja ettevõtete reageerimine rahalistele stiimulitele

- Maksukoormus ja selle jaotus**
- Tootmistegurite vahel
 - Sissetulekurühmade vahel
 - Põlvkondade vahel
 - Regioonide/riikide vahel

Mida saab analüüsida?

- **Eelarveintsidents (nii tulude kui kulude poole muutus)**
 - maksude ja toetuste/teenuste muutuste koosmõju majapidamistele
- **Absoluutne maksuintsidents**
 - maksude mõju, hoides riigieelarve kulutused konstantsetena (st tekib eelarve ülejääk või puudujääk)
- **Diferentsiaalne maksuintsidents**
 - üks maksumeede asendatakse teisega ning kogutulud ja kulutused on konstantsed

Kuidas analüüsitakse?

- **Arvutuslik maksukoormuse jaotuse analüüs maksuliigi ja maksuobjekti lõikes**
 - Otsesed ja kaudsed maksud, sotsiaalkindlustusmaksed,
 - Tööjõumaksud, kapitalimaksud, tarbimismaksud, sh keskmised tegelikud maksumäärad maksutulu ja maksubaasi järgi
- **Teoreetilised ja kalibreeritud üldise tasakaalu või osalise tasakaalu mudelid**
 - Millest sõltub maksude ülekandumine ja mõju lühi- ja pikaajaliselt – arvestavad käitumist ja vastasmõju,
- **Individaalse maksukoormuse analüüs**
 - Näidisettevõtte, -töötaja, -leibkonna analüüs
 - Tegelike andmetega mikrosimulatsioonimudelid

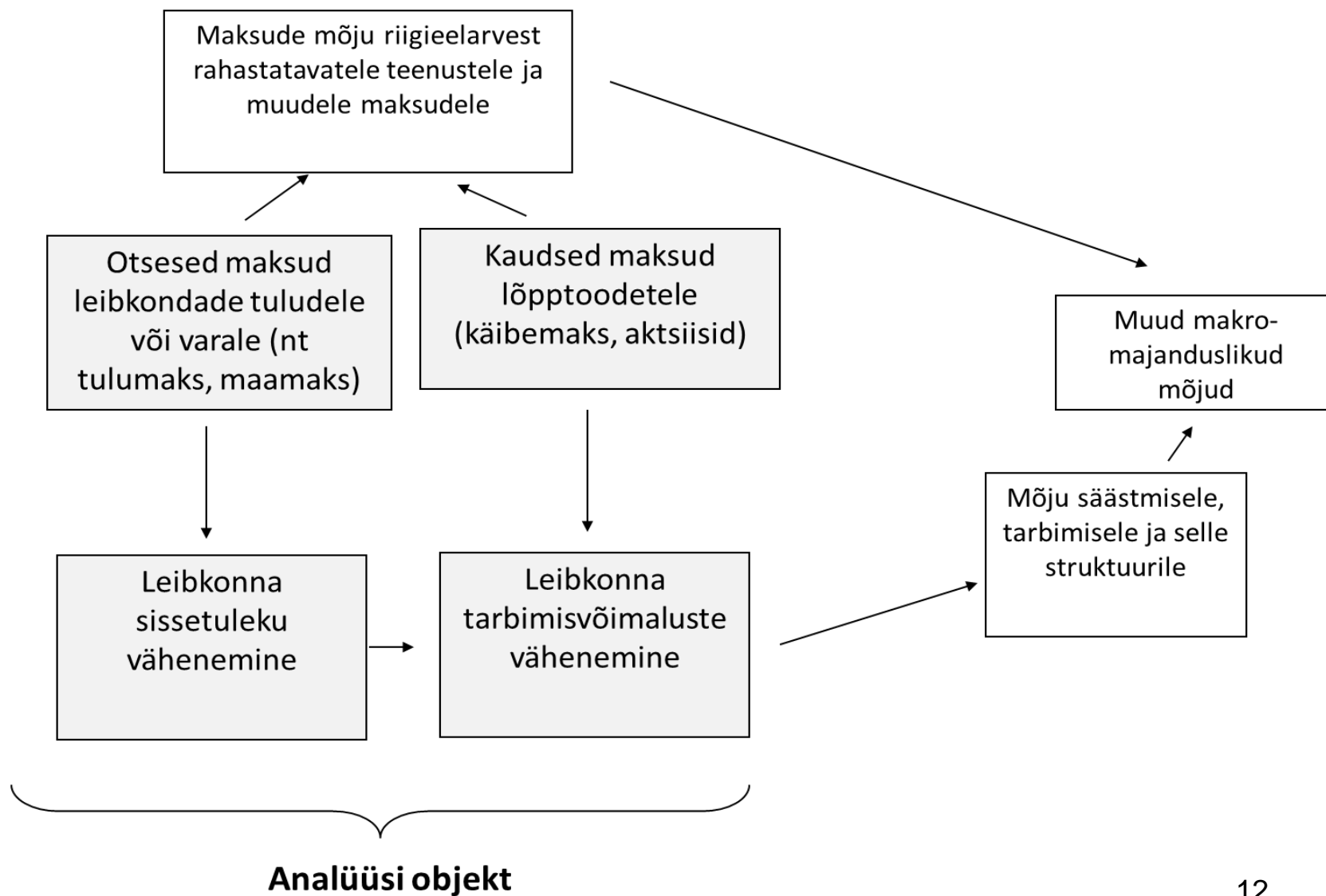
Eesti kohta uuringuid

- **Rahvusvaheline võrdlus eeldades, kes kannab maksukoorma**
 - Rah.min, Eurostat, OECD jm
 - Absoluutne maksuintsidents, ei arvesta tegelikku maksuintsidenti
- **Üldise tasakaalu mudelid**
 - Abstraktsed ja vähe seotud Eesti majanduse struktuuriga ja majandusagentide käitumisega (Praxis, Eesti Pank, TÜ)
- **Mikrosimulatsioonimudelid**
 - EMTA mikroandmete analüüs – rah.min
 - Leibkondade põhine simulatsioonanalüüs - Praxis (ALAN, EUROMOD), Euroopa Komisjon (EUROMOD)

Praxise uuringu metoodika

- Mikrosimulatsioon – leibkondade ja inimeste tegelikud andmed (registrist või endi raporteeritud)
- Andmed
 - Eesti Sotsiaaluuring 2011-2012 – sissetulekute andmed
 - Eesti Leibkonnaeelarve uuring 2010-2012 – tarbimise andmed
 - Andmete ühendamine sissetulekutedetsiilide abil
- Poliitikareeglid
 - Otseste maksude ja kaudsete maksude kohta 2005-2016
 - Hüpoteetilised reeglid
- EUROMODi mikrosimulatsioonimudel (pidevalt arenev keskkond) + ad hoc analüüsid
- Maksud – tulumaks, sotsiaalmaks, töötuskindlustusmaks, käibemaks, alkoholiaktsiis, tubakaaktsiis, mootorikütuse aktsiis
- Eraldiseisvalt - maksuametist päring protsentilide lõikes mahaarvamiste kohta ja nende jaotuse arvutamine

Uurimisobjekt

Keskmine sissetulek ja maksud detsiilide lõikes 2012. aastal (eurot aastas leibkonna kohta)

	Keskmine	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	X / I
EUROMOD simulatsioon ESU põhjal												
Brutosissetulek koos sotsiaalkindlustusmaksetega	16984	3521	5462	5725	8550	11301	15838	19096	24438	29507	46471	13.2
Sotsiaalkindlustusmaksed	3917	504	704	632	1332	2033	3579	4550	6181	7632	12042	23.9
Brutosissetulek	13530	3168	4865	5186	7394	9514	12689	15061	18954	22743	35784	11.3
Tulumaks (deklaratsioonijärgne)	1752	63	184	197	472	771	1441	1948	2784	3544	6124	97.3
Netosissetulek	11315	2955	4574	4897	6746	8497	10817	12597	15474	18331	28305	9.6
Simulatsioon LEU põhjal												
Netosissetulek (jooksev, simuleeritud)	10273	3215	4372	4634	5966	7812	9333	10782	13516	16958	26115	8.1
Tarbimiskulud	7593	4136	4426	4376	5456	6539	7544	7847	9104	11490	15002	3.6
sh rahalised tarbimiskulud	7355	3947	4300	4279	5311	6336	7354	7647	8870	11162	14336	3.6
Käibemaks	1149	611	669	646	807	983	1158	1190	1383	1759	2282	3.7
Alkoholiaktsiis	54	35	36	31	29	46	44	62	67	88	103	3.0
Tubakaaktsiis	57	73	59	40	31	51	43	68	57	63	81	1.1
Mootorsõiduki kütuse aktsiis	119	41	47	30	59	80	131	131	171	230	270	6.7
Leibkonnaliikmete arv detsiillis (LEU)	2.58	2.67	2.28	1.95	2.28	2.59	2.70	2.61	2.89	2.74	2.66	

Tarbimismaksude osakaal tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes võrreldes varasema uuringuga

Detsiil\ Aasta	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2007										
Käibemaks	13.9	13.8	13.8	13.7	14.0	14.0	13.8	13.9	13.8	14.1
Tubakatoodete aktsiis	2.3	1.3	1.0	0.7	1.0	0.9	0.8	0.6	0.5	0.3
Alkoholiaktsiis	1.1	0.9	0.8	0.7	0.7	0.8	0.6	0.6	0.4	0.3
Õlu	0.3	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Vein	0.0	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
Viin	0.7	0.5	0.4	0.4	0.3	0.4	0.3	0.2	0.1	0.1
Bensiiniaktsiis*	1.0	0.9	1.1	1.0	1.3	1.8	1.5	2.1	1.8	1.3
2012										
Käibemaks	14.8	15.1	14.8	14.8	15.0	15.4	15.2	15.2	15.3	15.2
Tubakatoodete aktsiis	0.8	1.1	0.9	0.9	0.8	1.0	0.7	0.7	0.7	0.5
Alkoholiaktsiis	0.8	0.8	0.7	0.5	0.7	0.6	0.8	0.7	0.8	0.7
Õlu	0.3	0.2	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1
Vein	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2
Viin	0.4	0.5	0.3	0.3	0.4	0.3	0.4	0.3	0.3	0.2
Muu	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1	0.1	0.2	0.2	0.2	0.2
Mootorikütuse aktsiis	1.0	1.1	0.7	1.1	1.2	1.7	1.7	1.9	2.0	1.8

Maksude simuleerimine

- ESU: teada brutotulud ja nende liigid, mahaarvamised (lapsed, pensionid, abikaasa)
 - eeldades täielikku maksukuulekust simuleerime tulumaksu, töötuskindlustusmaksed ja sotsiaalmaksu eeldades käitumise mitte muutumist. Saame leida leibkondade netosissetulekud.
- LEU: teada tarbimiskulud, (vahel kogused ja hinnad), netosissetulek
 - Eeldades maksude täielikku maksmist, eeldades alkoholi keskmist sisaldust liikide lõikes, kombineerides vajadusel välise hinnainfoga (nt mootorikütus) leiame tasutud käibemaksu ja aktsiisimaksu.
 - Ad hoc kohandamised (nt et simuleeritud maksusumma ei oleks suurem kui kulutus)
- Maksude kokkupanek

Maksukoormuse jaotuse mõõtmine

- Tasutud maksude osakaal brutotulust, netosissetulekust või tarbimiskulutustest
 - Osakaalud sissetuleku ja tarbimiskulutuste detiilide kaupa
 - Leibkondade tasandil ESU ja LEU andmete puhul, Ekvivaliseeritud leibkondadetulud ja/või tarbimiskulutused
 - Indiviidi tasandil EMTA andmetel
- Kakwani indeks $P = C - G$,
 - C maksu kontsentratsiooniindeks
 - G on sissetulekute Gini koefitsient.
 - $P > 0 \Rightarrow$ progressiivne maks või mahaarvamine ja vastupidi.

Maksukoormusest kokkuvõtvalt

Kokkuvõtvalt (1)

- **Tulumaks** sissetulekute suhtes endiselt progressiivne
 - Osa brutotuludes kasvas 2008-2014, vähenes 2015
 - Tulumaksukoormus vähenenud võrreldes 2000-2007 uuringuga, progressiivsus muutunud vähe
- 2008-2015 maksumäära ja üldise ning pensionide maksuvaba tulu muutustest saadud suhtelise kasu (võrreldes sissetulekuga) jaotus ühtlane, v.a. esimene sissetulekudetsiil, kellel kasu väiksem
 - Absoluutsummas võitsid kõrgemad detsiilid

Kokkuvõtvalt (2)

- EMTA andmetest deklareeritud ja rakendatud mahaarvamiste põhjal:
 - **väiksema brutosissetulekuga inimestele suunatud** üldine maksuvaba tulu, täiendav maksuvaba tulu pensionide korral, maksuvaba tulu laste arvu järgi
 - **Kõrgema brutosissetulekuga inimestele suunatud** kolmanda samba pensionide sissemaksete mahaarvamine, (oli) ametiühingute liikmemaks ja eluasemelaenu intressid
- Läbimängitud hüpoteetilised tulumaksureformid võimaldasid vähendada sissetulekute ebavõrdsuse Gini koefitsienti 31.2lt 29.4le (maksuvaba tulu 400 eurot, maksumäär 31%)

Kokkuvõtvalt (3)

- Käibemaks (2010-2012)
 - Tervikuna osakaal tarbimiskuludes kasvanud
 - Neutraalne tarbimiskulude suhtes, regressiivne sissetulekute suhtes
 - Osad KM erandid kasulikumad vaestele (ravimid) või rikkamatele (majutus, raamatud), kuid muster pole enam nii selge kui oli 2000-2007
- Tubakaaktsiis (2010-2012)
 - Regressiivne tarbimiskulude ja sissetulekute suhtes (ca 10x suhteline erinevus I/X)
 - Regressiivsus pigem vähenenud 2000-2007 uuringuga

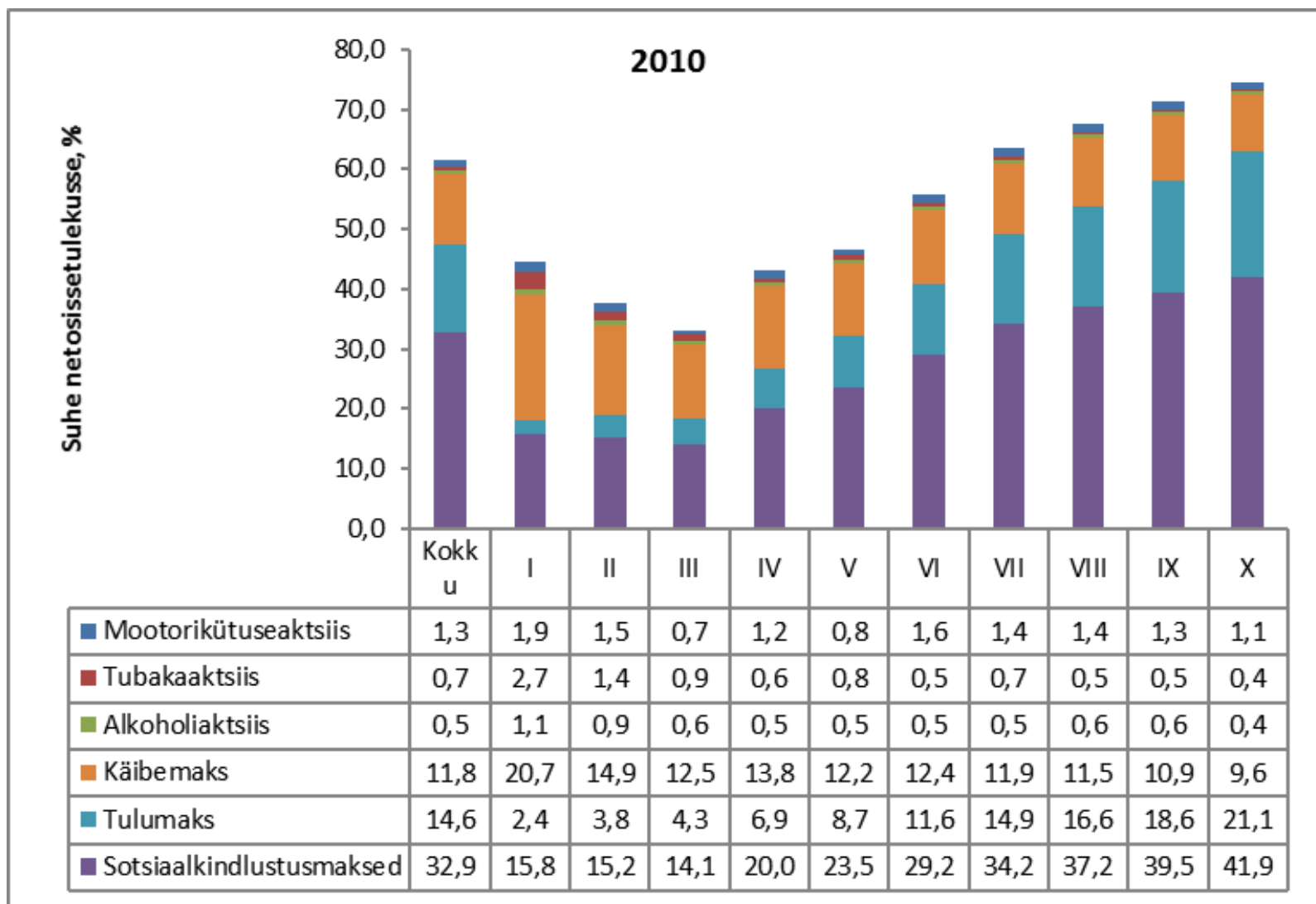
Kokkuvõtvalt (4)

- Alkoholiaktsiisid (2010-2012)
 - Maksukoormus jaotunud ühtlaselt tarbimiskulude suhtes (kui arvestada hinnangute täpsust)
 - Sissetulekute suhtes regressiivne
 - Õlu ja viin regressiivsed, vein jm progressiivsed
 - Kasutajate seas veel regressiivsem
 - Rikkamate seas ostjaid enam, kuid kulutused võrreldes sissetulekuga väiksemad
 - Restoranide, baaride ostude mõju pigem regressiivsust vähendav
 - Regressiivsus vähenenud võrreldes 2000-2007 uuringuga, kõrgemates rühmades alk. tarbimine kasvanud

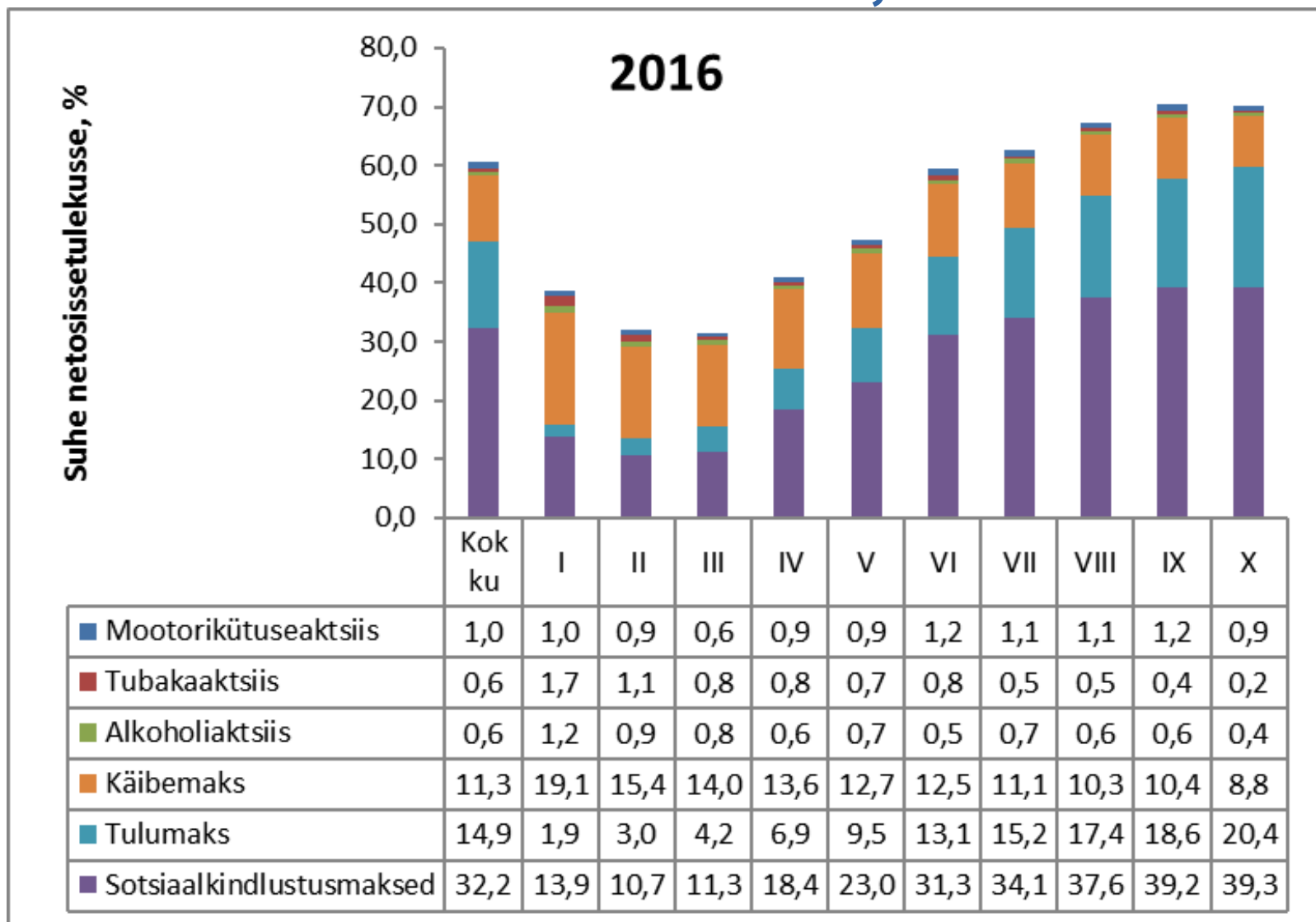
Kokkuvõtvalt (5)

- Mootorikütuse aktsiis (bensiin, diisel)
 - Tervikuna progressiivne tarbimiskulutuste lõikes, neutraalne sissetulekute suhtes
 - Kasutajate seas regressiivne tarbimiskulutuste ja sissetulekute suhtes
 - Üldist pilti mõjutavad palju III-IV detsiilis elavad pensionärid – tekib U kujuline tarbimise ja maksukoormuse muster
 - Transpordi ja veoteenuste mõju pigem progressiivsust tõstev
 - Varasem Praxise uuring järeldas, et mootorikütuse aktsiisimaks oli progressiivne sissetulekute suhtes. Pole enam nii selge.
 - Varasem uuring ei vaadanud ka eraldi vaid kasutajaid.

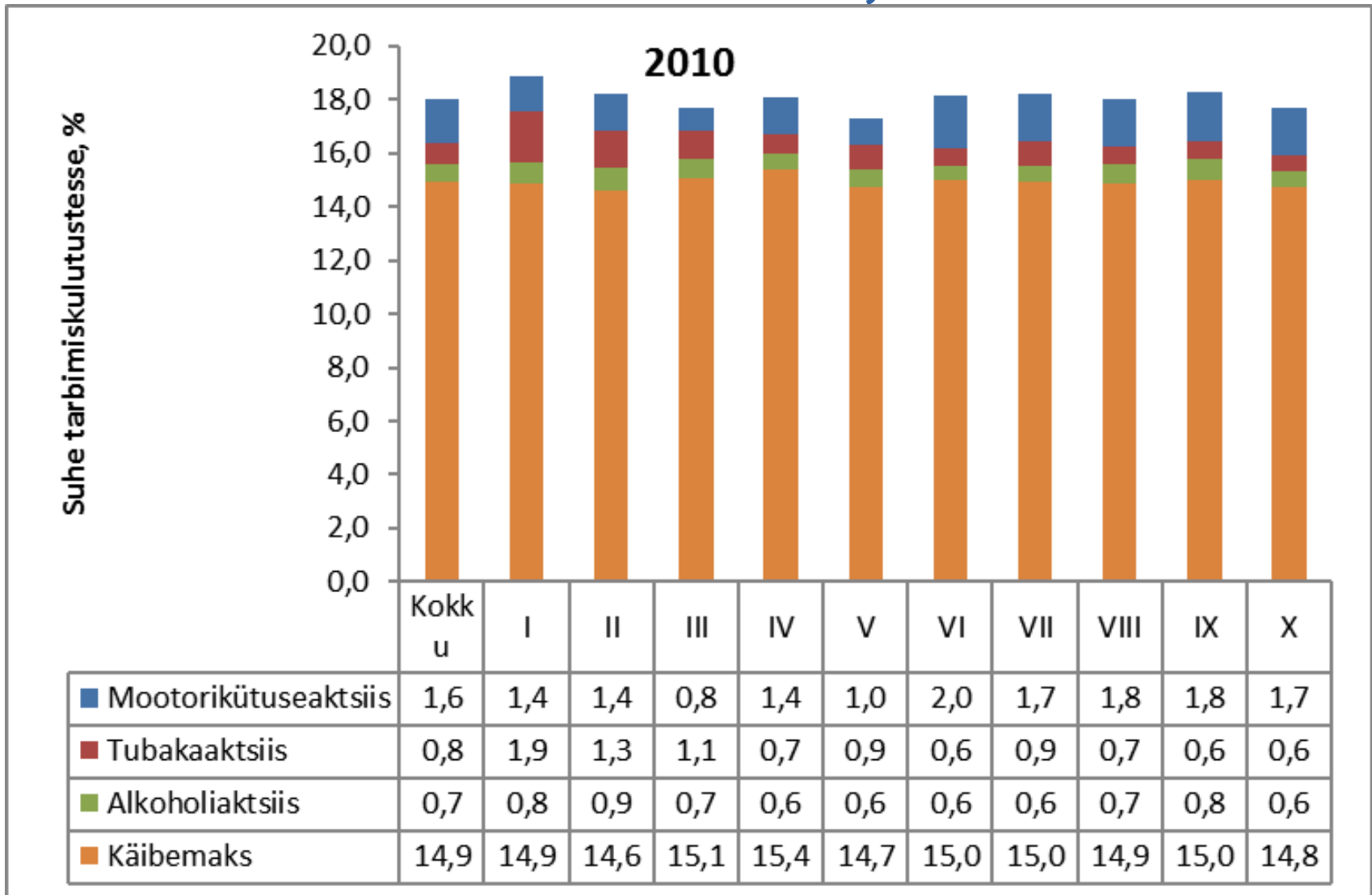
Maksude suhe leibkondade netosissetulekusse netosissetuleku detsiilide lõikes, 2010

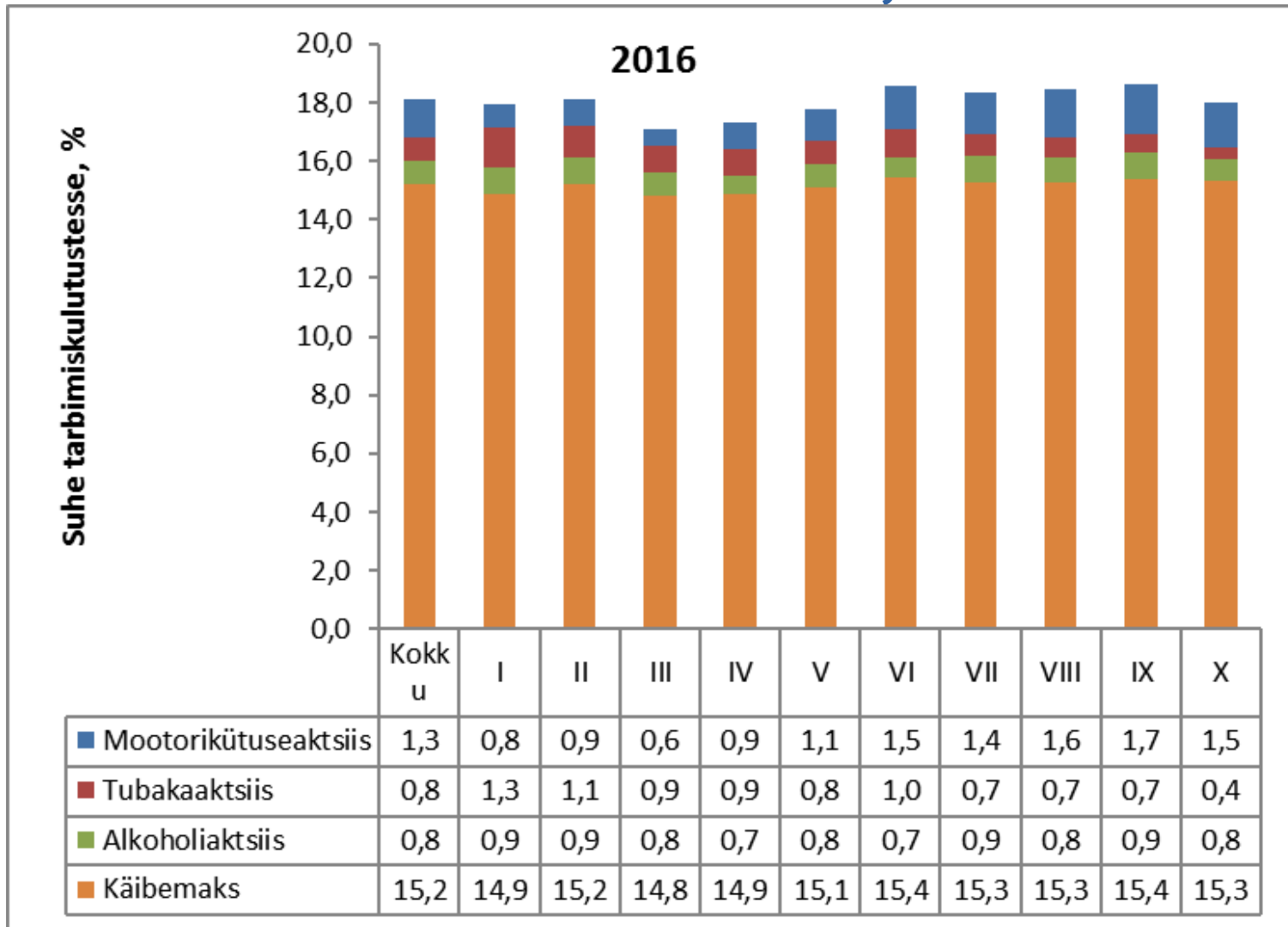
Maksude suhe leibkondade netosissetulekusse netosissetuleku detsiilide lõikes, 2010

Tarbimismaksude suhe leibkondade netosissetulekuse netosissetuleku detsiilide lõikes, 2010

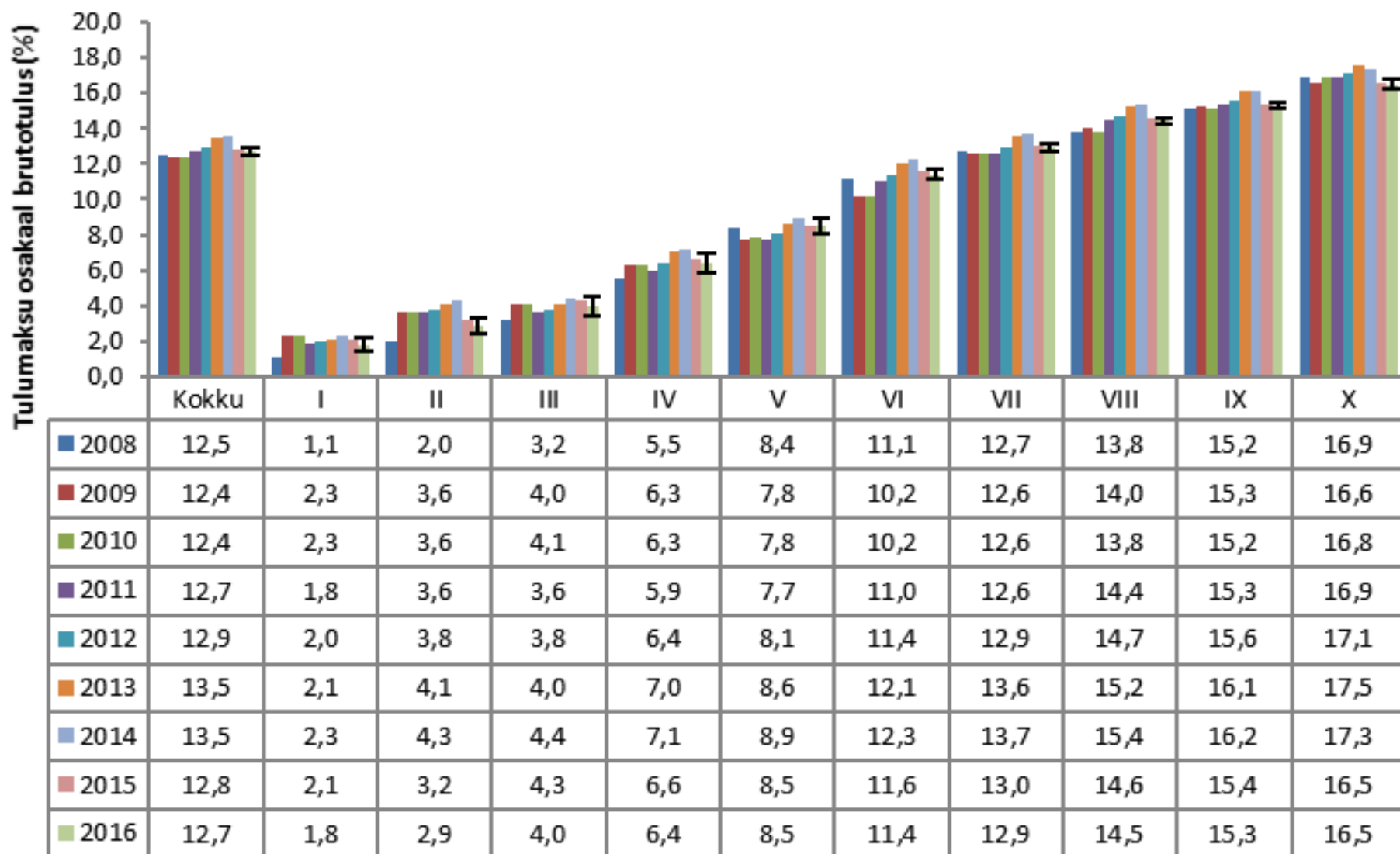

Tarbimismaksude suhe leibkondade netosissetulekuse netosissetuleku detsiilide lõikes, 2016

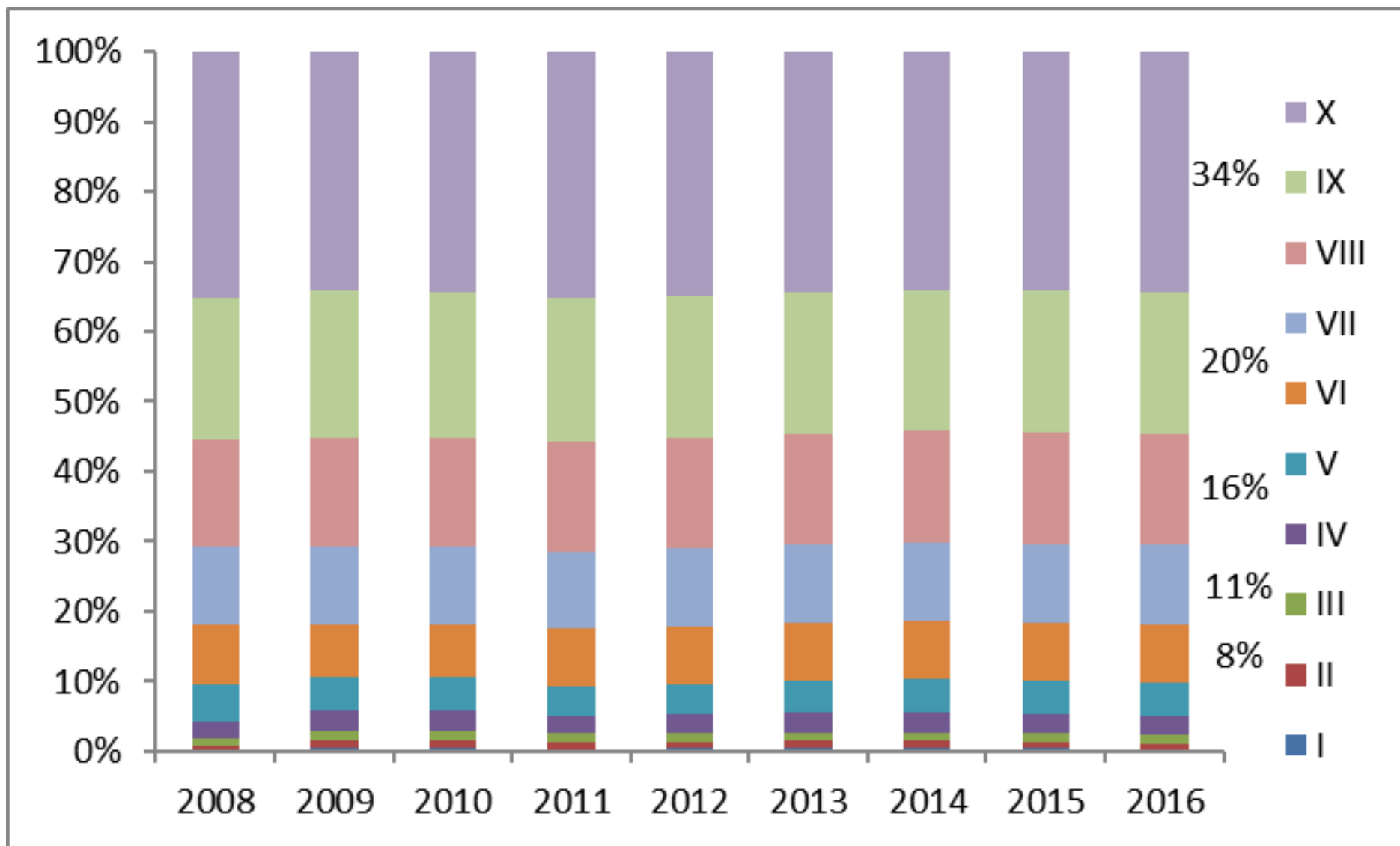
Otseed maksud

Tulumaksu osakaal brutotulus

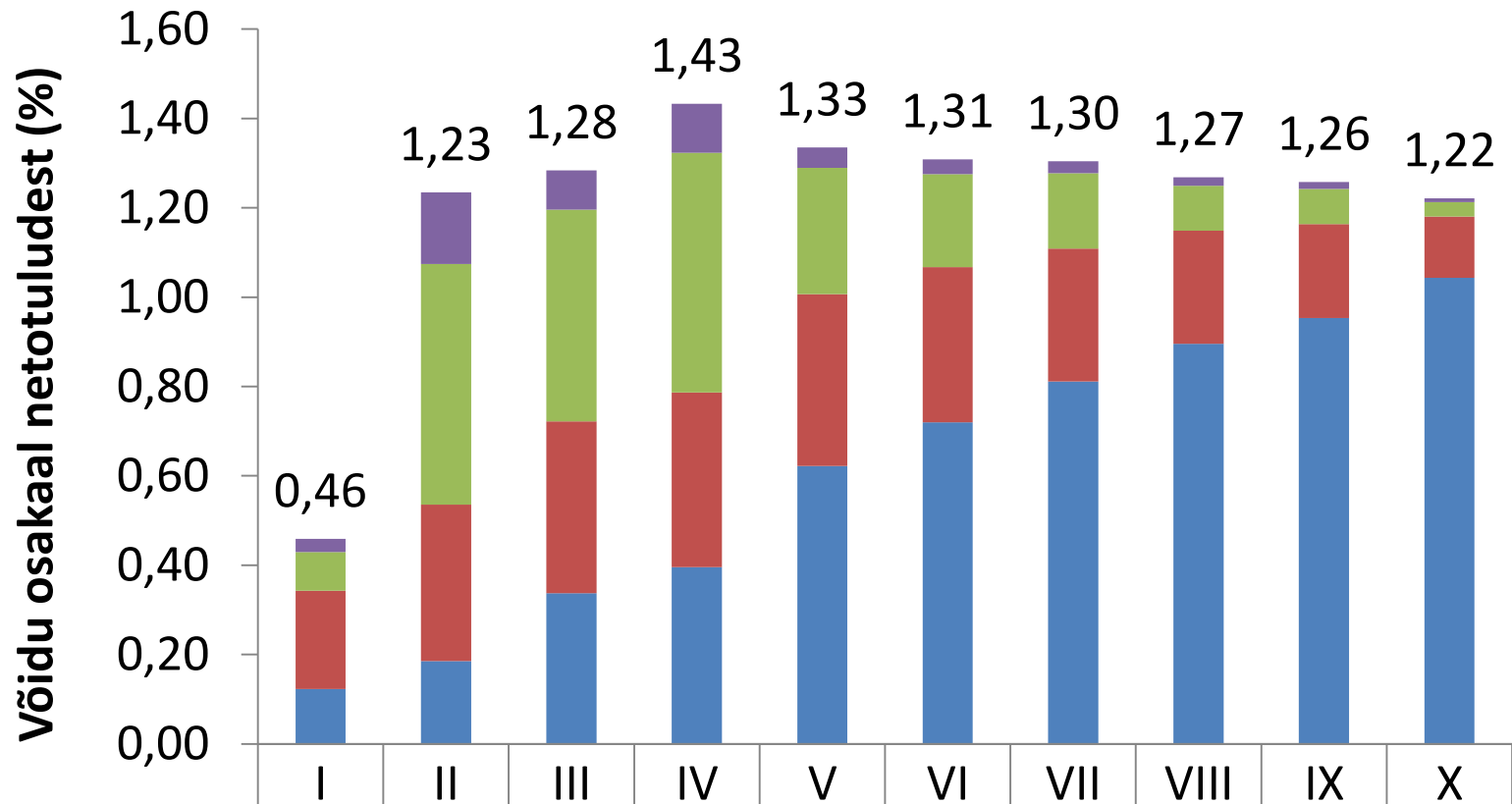

Detsiilid ekvaliseeritud netotulu järgi

Tulumaksu jaotus detseilide lõikes

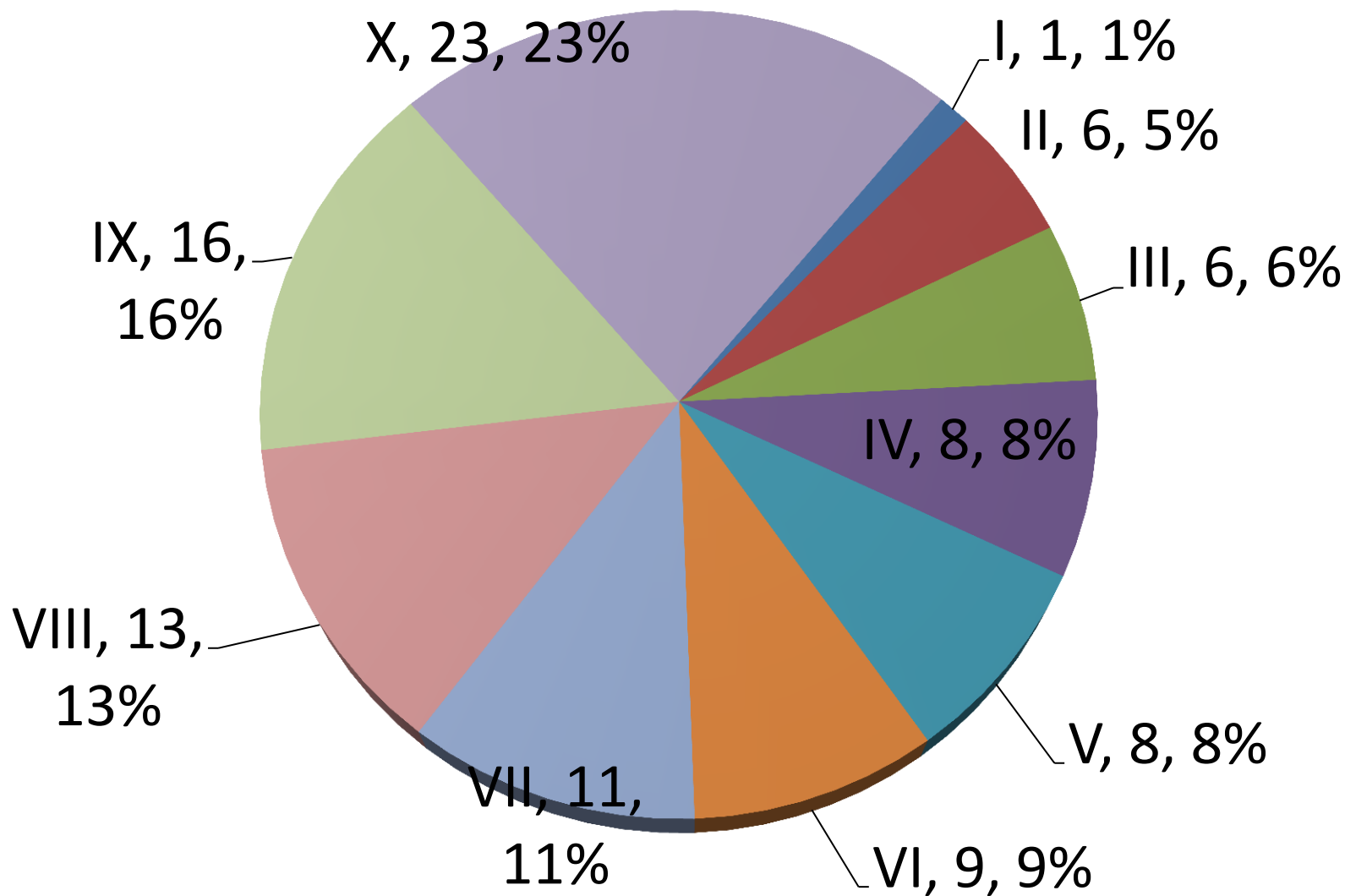

Tulumaksumäära ja maksuvaba tulu muutumise mõju 2008 vs 2015. (21% -> 20%, 143.80 -> 154 eurot, 191,7 - > 220 eurot)

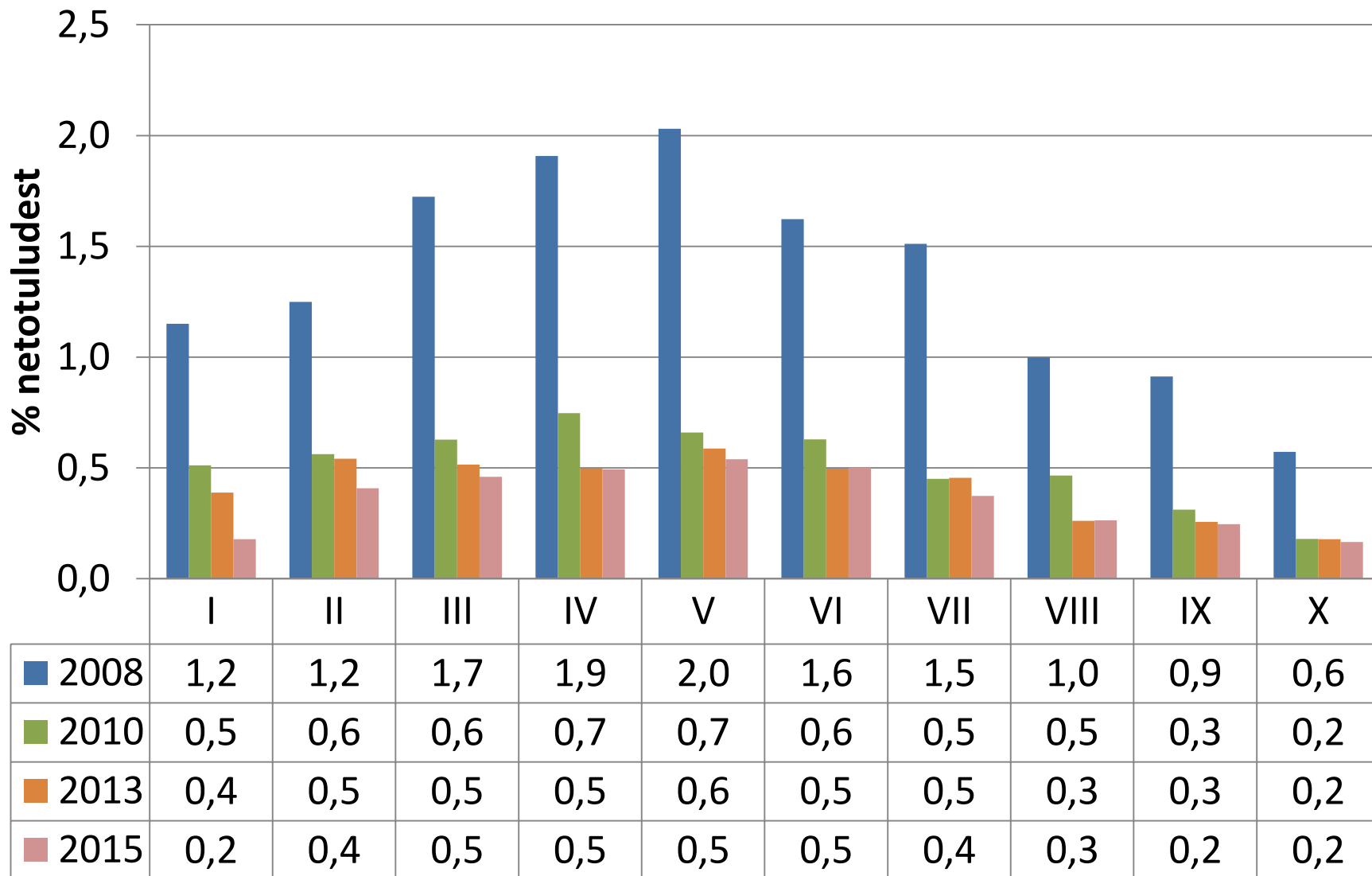

Ühismõju	0,03	0,16	0,09	0,11	0,05	0,03	0,03	0,02	0,02	0,01
Pensionide vabastus	0,09	0,54	0,47	0,54	0,28	0,21	0,17	0,10	0,08	0,03
Maksuvaba tulu	0,22	0,35	0,38	0,39	0,38	0,35	0,30	0,25	0,21	0,14
Maksumäär	0,12	0,19	0,34	0,40	0,62	0,72	0,81	0,90	0,95	1,04
Kokku	0,46	1,23	1,28	1,43	1,33	1,31	1,30	1,27	1,26	1,22

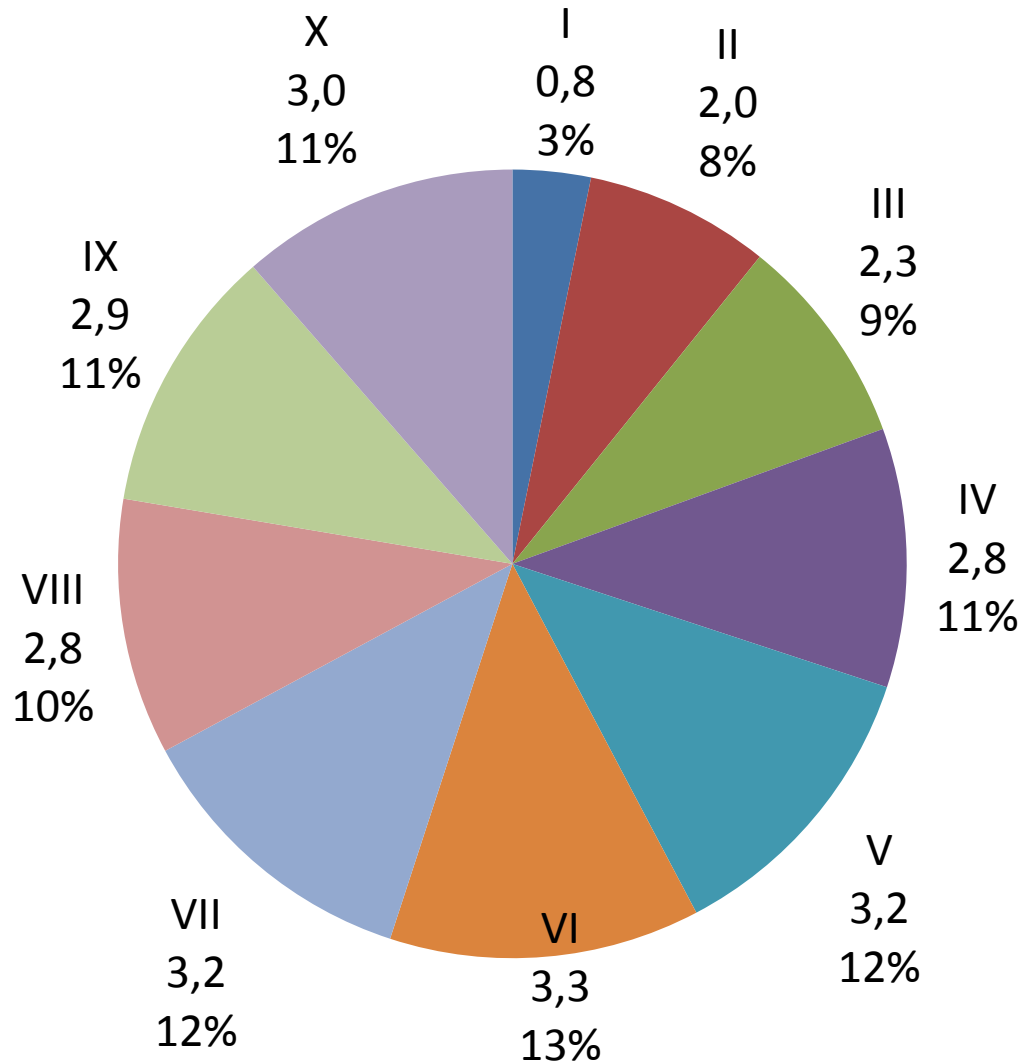
Absoluutse koguvõidu jaotus detsiilide vahel 2008 vs 2015 maksumäärad

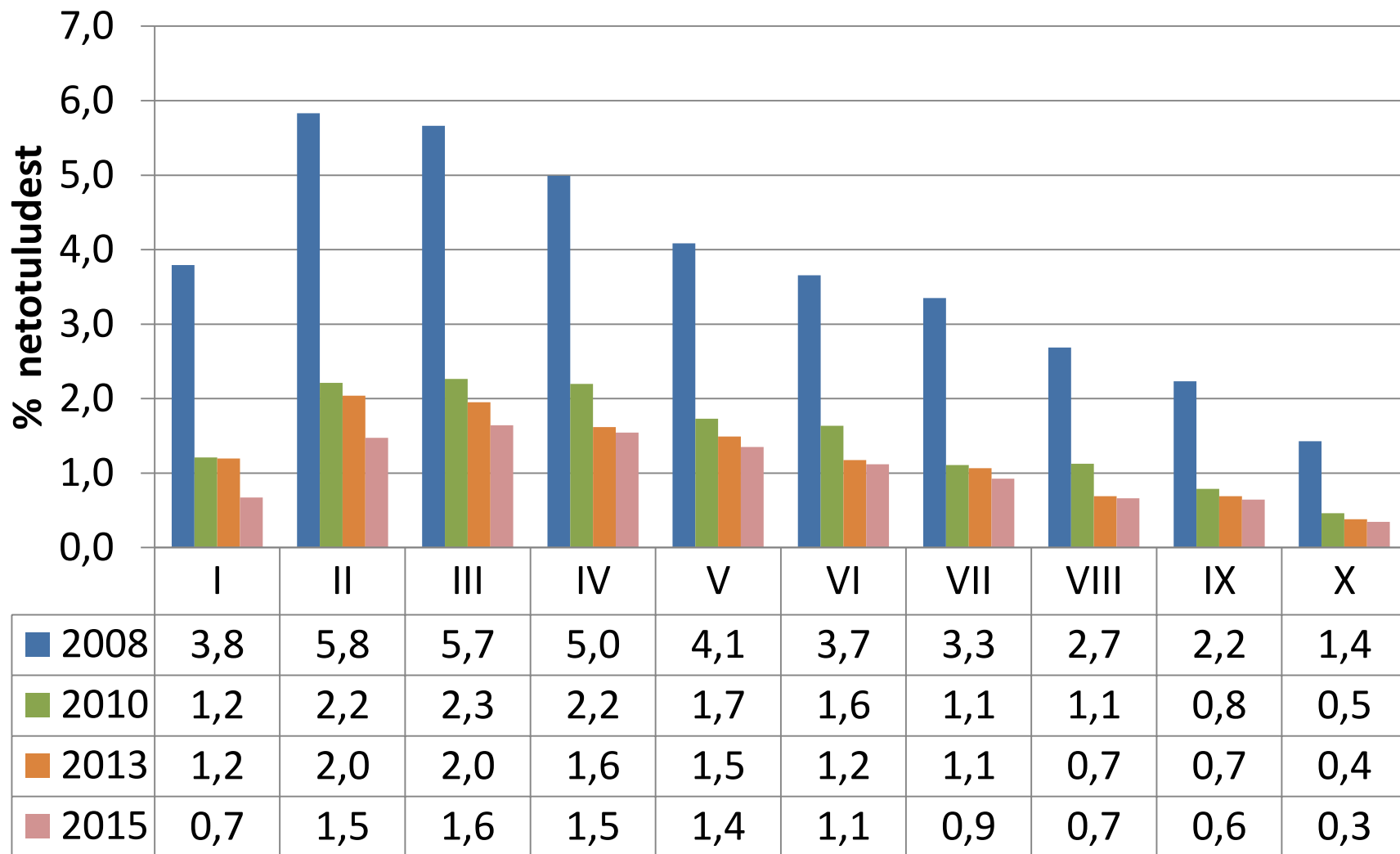
Laste arvust sõltuva täiendava maksuvaba tulu mõju inimeste tuludele

Maksuvaba tulu laste arvu järgi võidu jaotus ekvaliseeritud netotulu detsiilide vahel 2009-2015. aasta keskmine

Suhteline võit lastega peredes

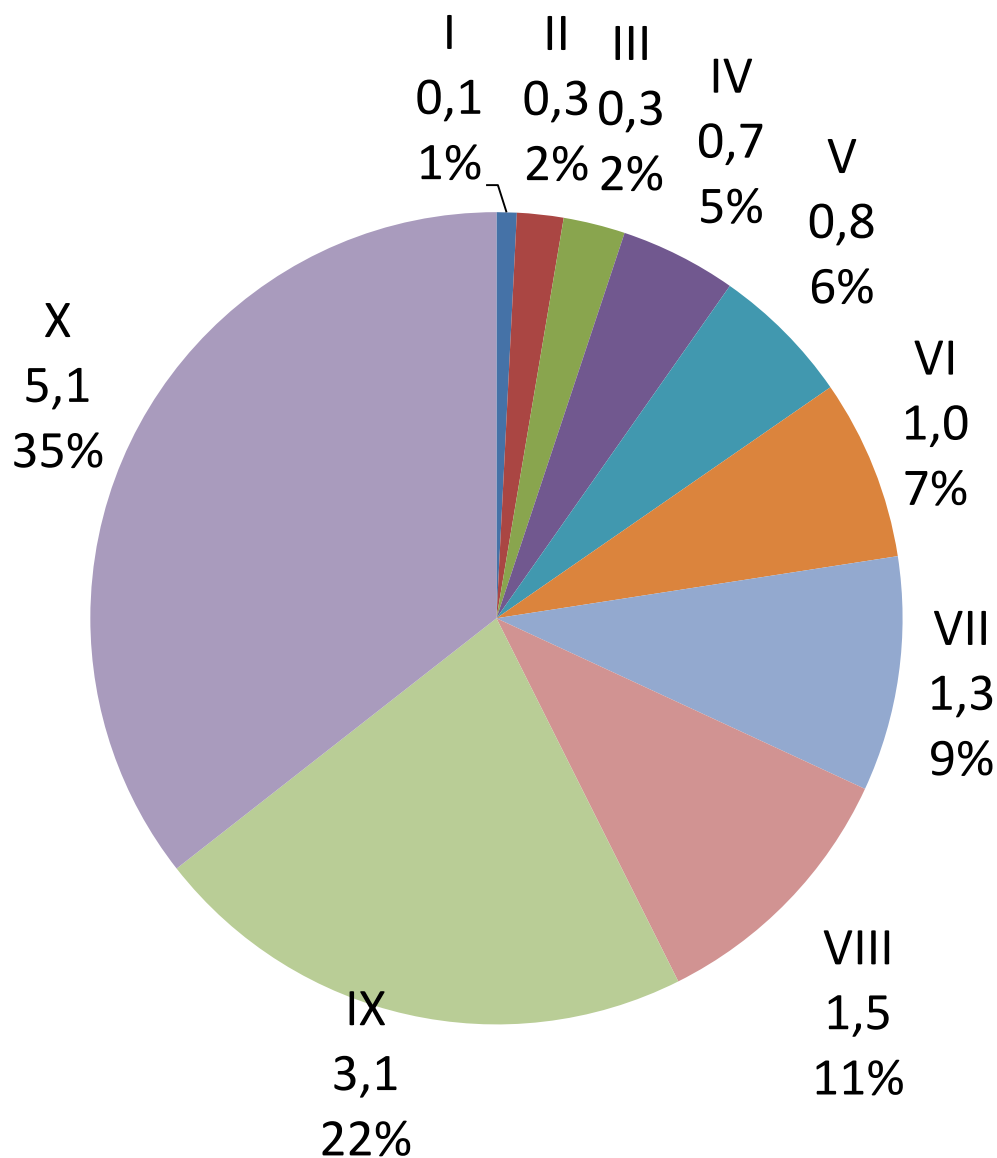

Detsiidid ekvaliseeritud netotulu järgi

Tulumaksukomponentide muutuse mõju sissetuleku ebavõrdsusele

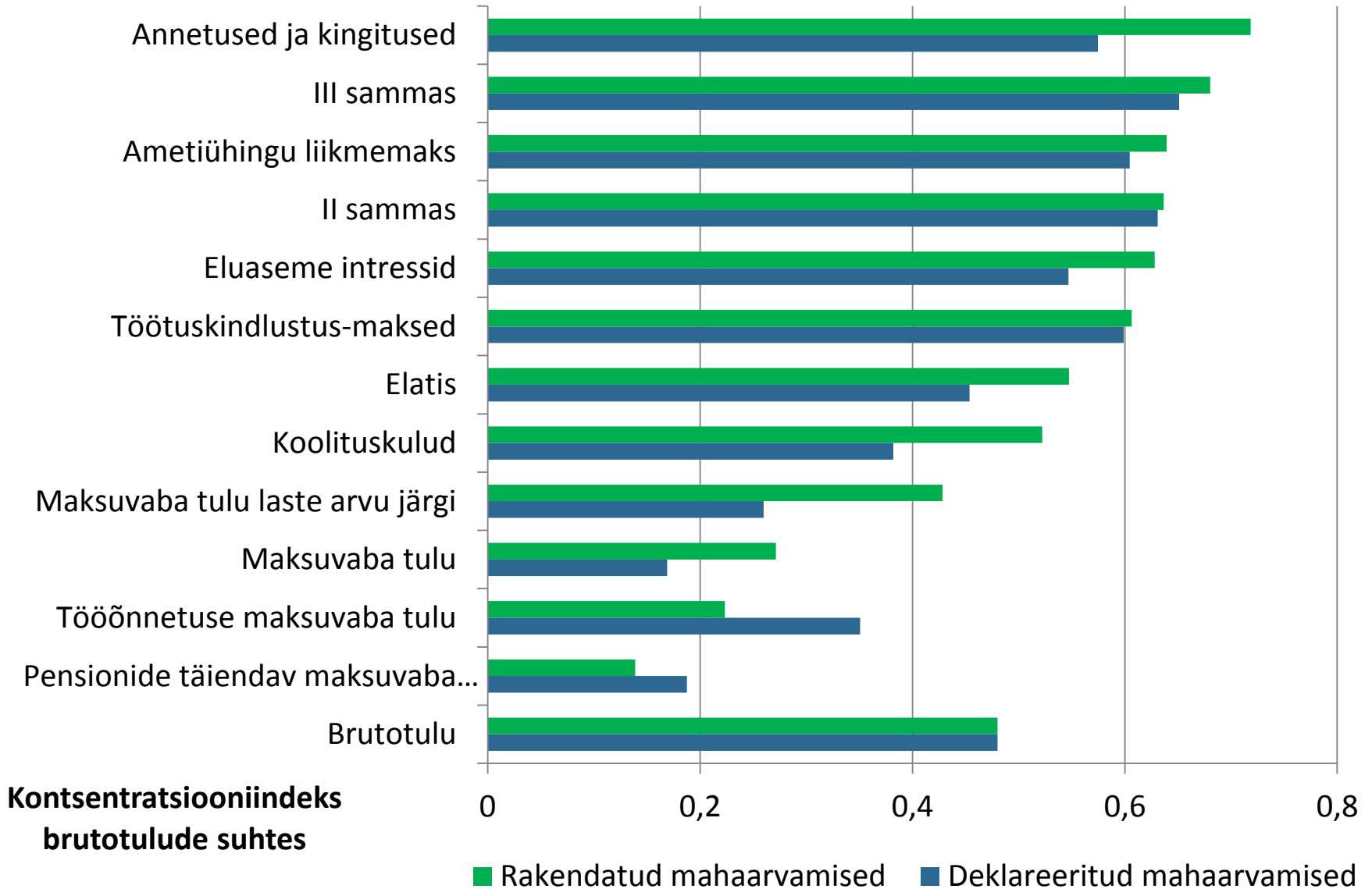
	2015 (20%, 154 EUR)	Maksuvaba tulu ja maksumäära muutus võrreldes 2008. aastaga			Maksuvaba tulu laste arvu järgi puudub
		21%, 144 EUR	20%, 144 EUR	21%, 154 EUR	
Sissetulekute suhe: V kvintil / I kvintil	4.9	4.9	4.9	4.9	4.9
Netotulude Gini	31.4	31.3	31.5	31.3	31.5
Suhteline vaesus (muutuva vaesuspiiriga)	18.7	18.2	18.8	18.2	18.7
Absoluutne vaesuspiir (eeldatud 203.8 EUR)	4.3	4.4	4.3	4.3	4.4

Tulust tehtavate eluasemelaenuintresside võidu jaotus detsiilide lõikes, 2009-2015 keskmine

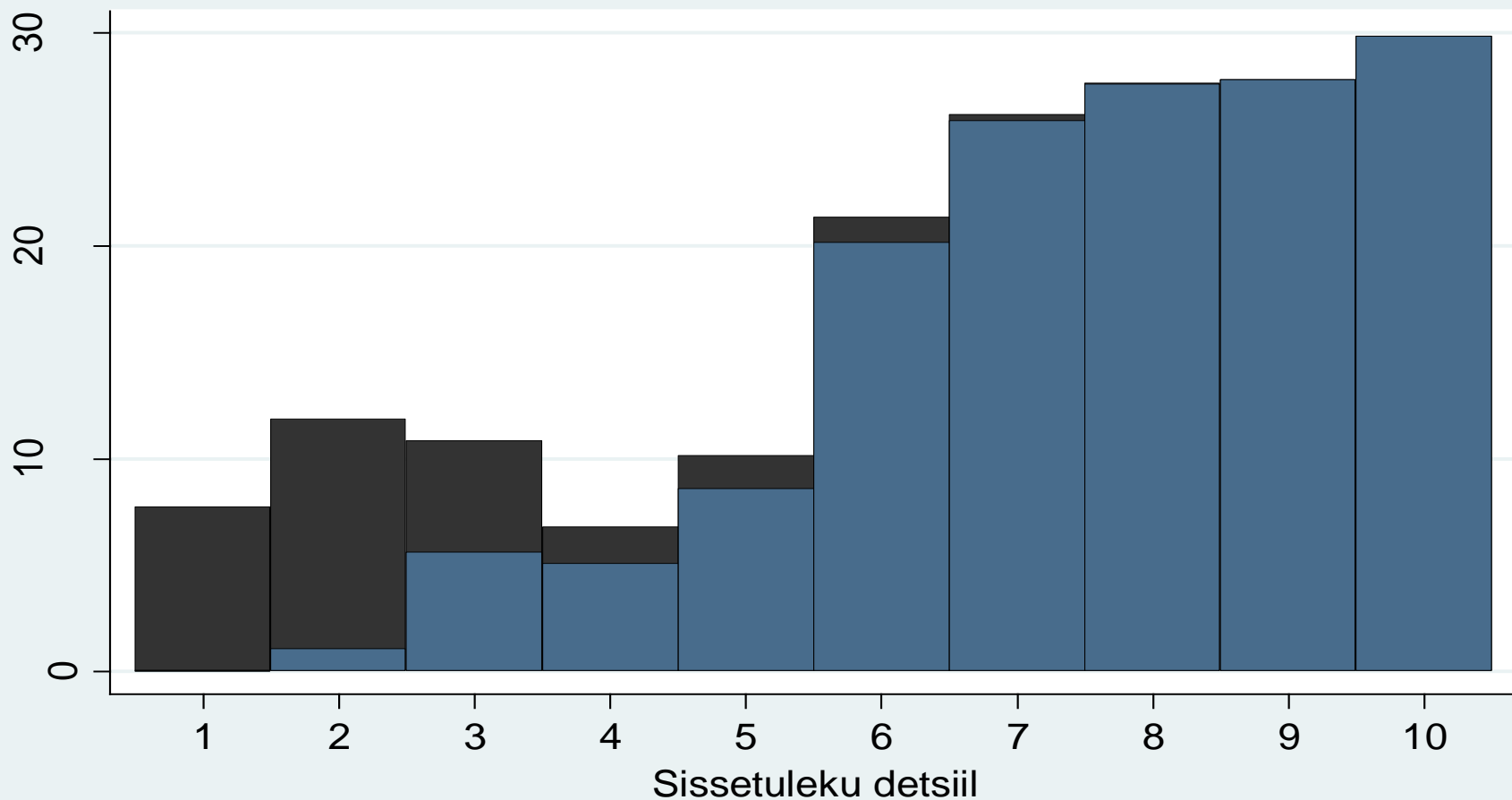

Mahaarvamiste jaotuslikud aspektid EMTA andmete põhjal

Brutotulust tehtavate deklareeritud ja rakendatud mahaarvamiste kontsentratsiooniindeks 2008-2015 keskmine

Brutotulust tehtavate deklareeritud ja rakendatud laste arvu järgi maksuvaba tulu mahaarvamised, aastate 2008-2014 keskmine, miljonit eurot

Laste arvu järgi maksuvaba tulu mahaarvamised

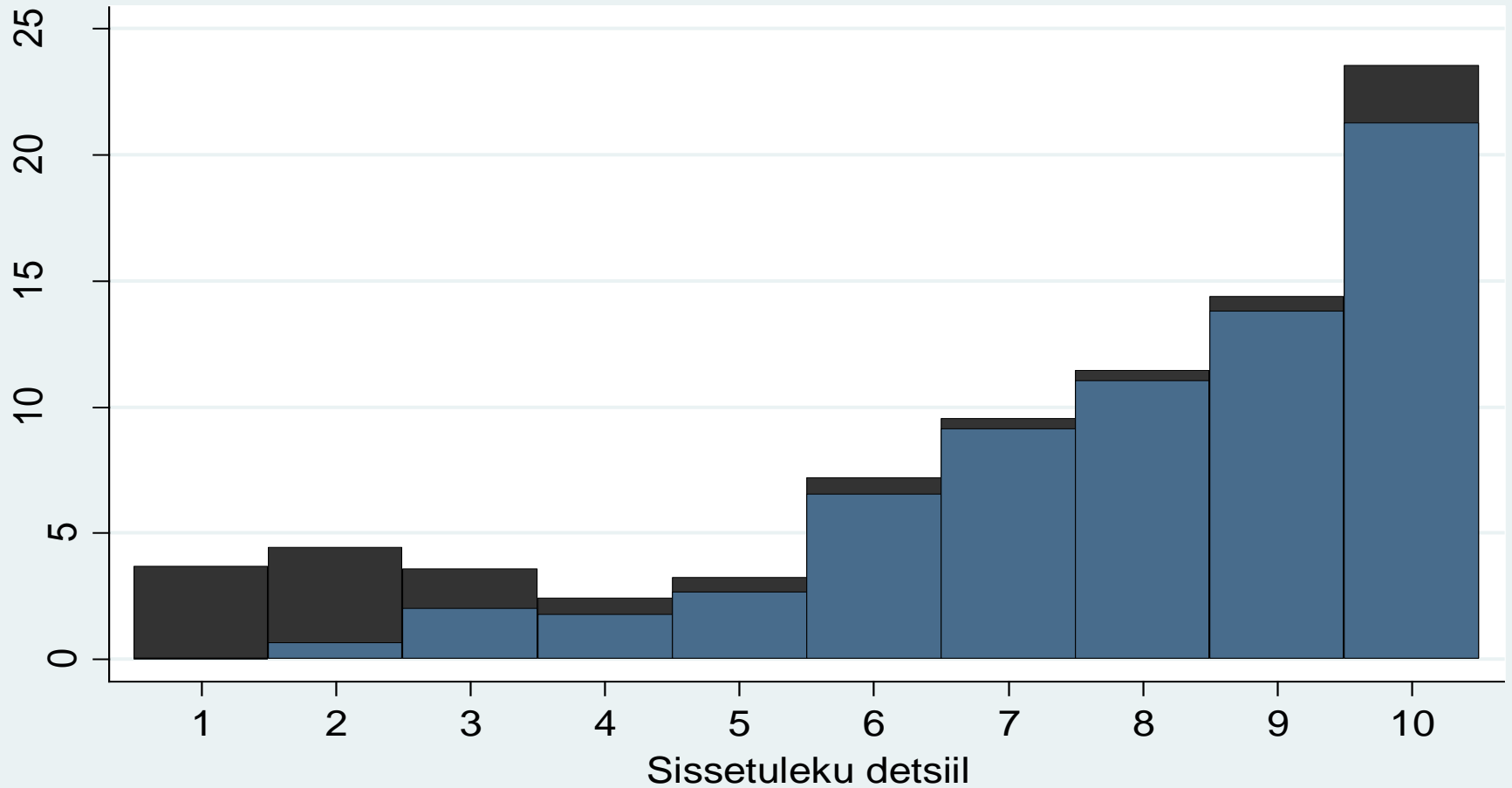

Deklareeritud

Rakendatud

... koolituskulud

Koolituskulude mahaarvamised

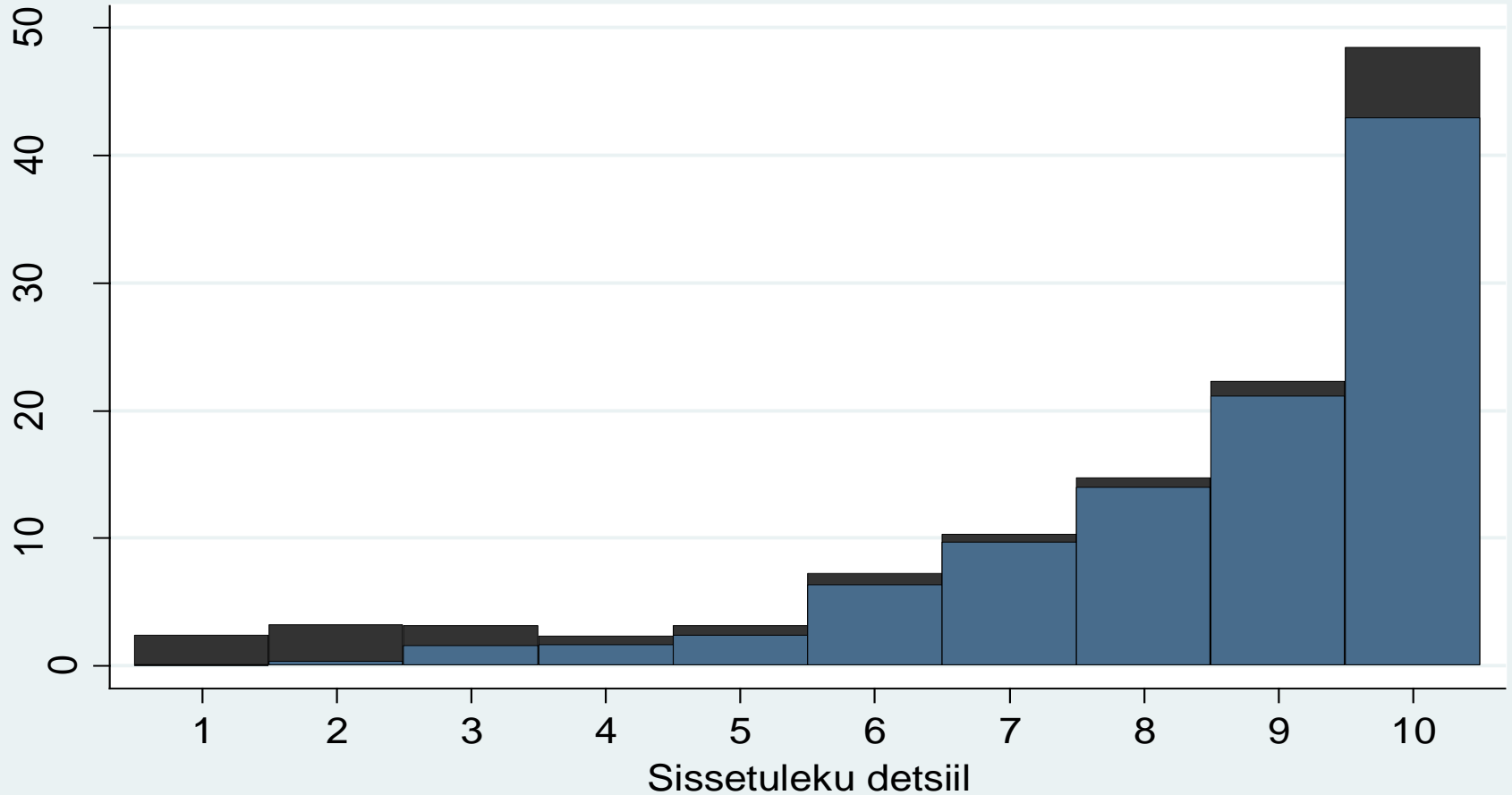

Deklareeritud

Rakendatud

... eluasemelaenu intressid

Eluaseme intresside mahaarvamised

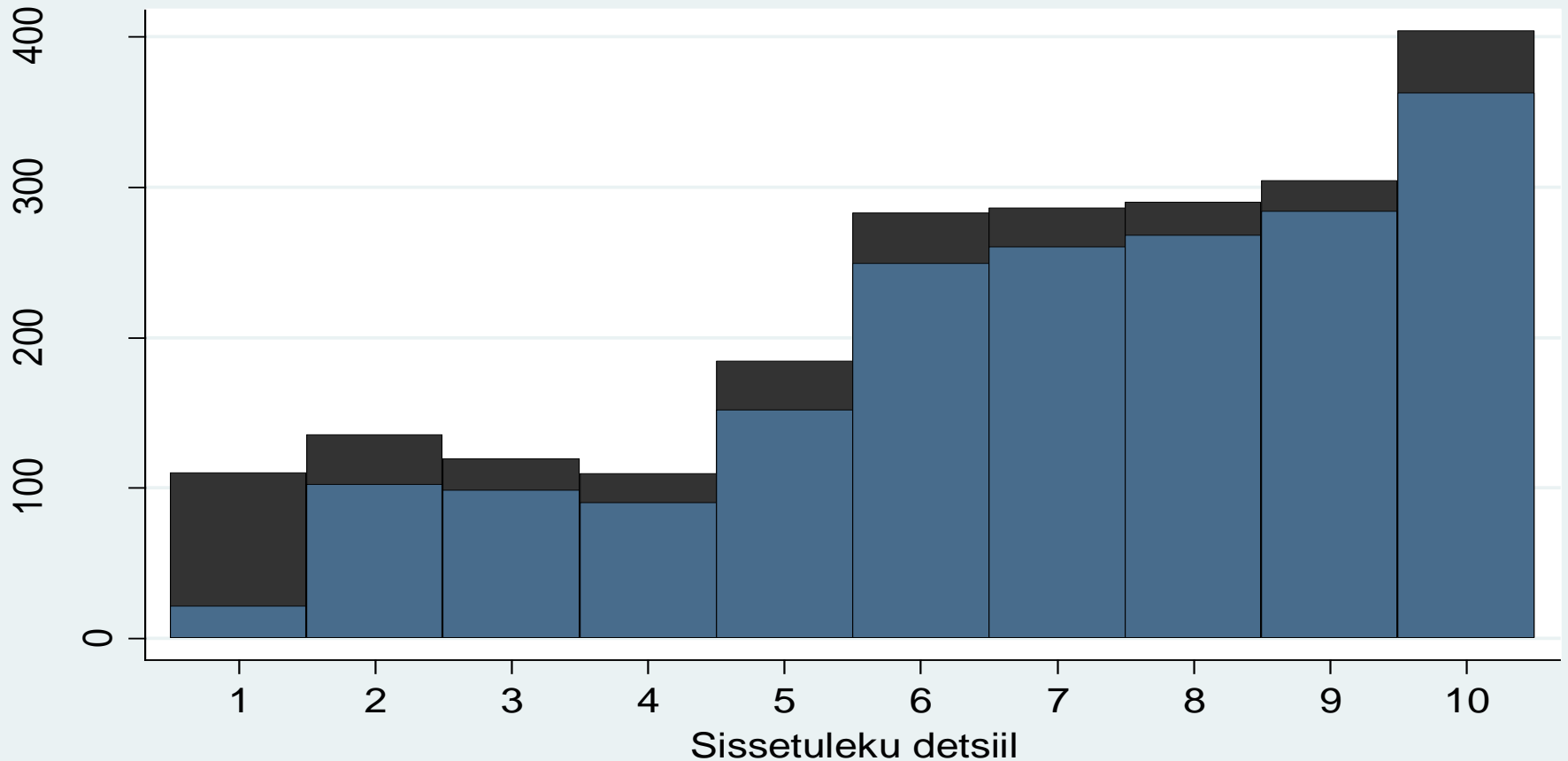

Deklareeritud

Rakendatud

Kokku, 2014

Kõik mahaarvamised 2014

Deklareeritud

Rakendatud

Tulumaksustsenaariumid

Stsenaariumid (1)

Lühisisu	Lühend
Baasstsenaarium	
2016. aastal kehtivad toetuste ja maksude reeglid	Baas
Üldine maksuvaba tulu tõus ilma maksumäära muutumiseta	
1a) 205 euron kuus	MVT 205 eurot
1b) 500 euron kuus	MVT 500 eurot
Astmeline tulumaks	
c) brutosissetuleku osa, mis ületab 1600 eurot kuus on maksustatud kõrgema maksumääraga 29% - iseloomustab Sotsiaaldemokraatliku erakonna ettepanekut 2015. aasta riigikogu valimistel	29% üle 1600
d) brutosissetuleku osa, mis ületab 3000 eurot kuus on maksustatud kõrgema maksumääraga 33% - iseloomustab Keskerakonna ettepanekut 2015. aasta riigikogu valimistel.	33% üle 3000
Madalapalgalistele suunatud tagasimakse skeem	
Iga-aastase makse suurus arvutatakse lahutades lähtudes kehtivatest reeglitest Tööturuteenuste ja -toetuste seaduses	Tagasimakse-skeem

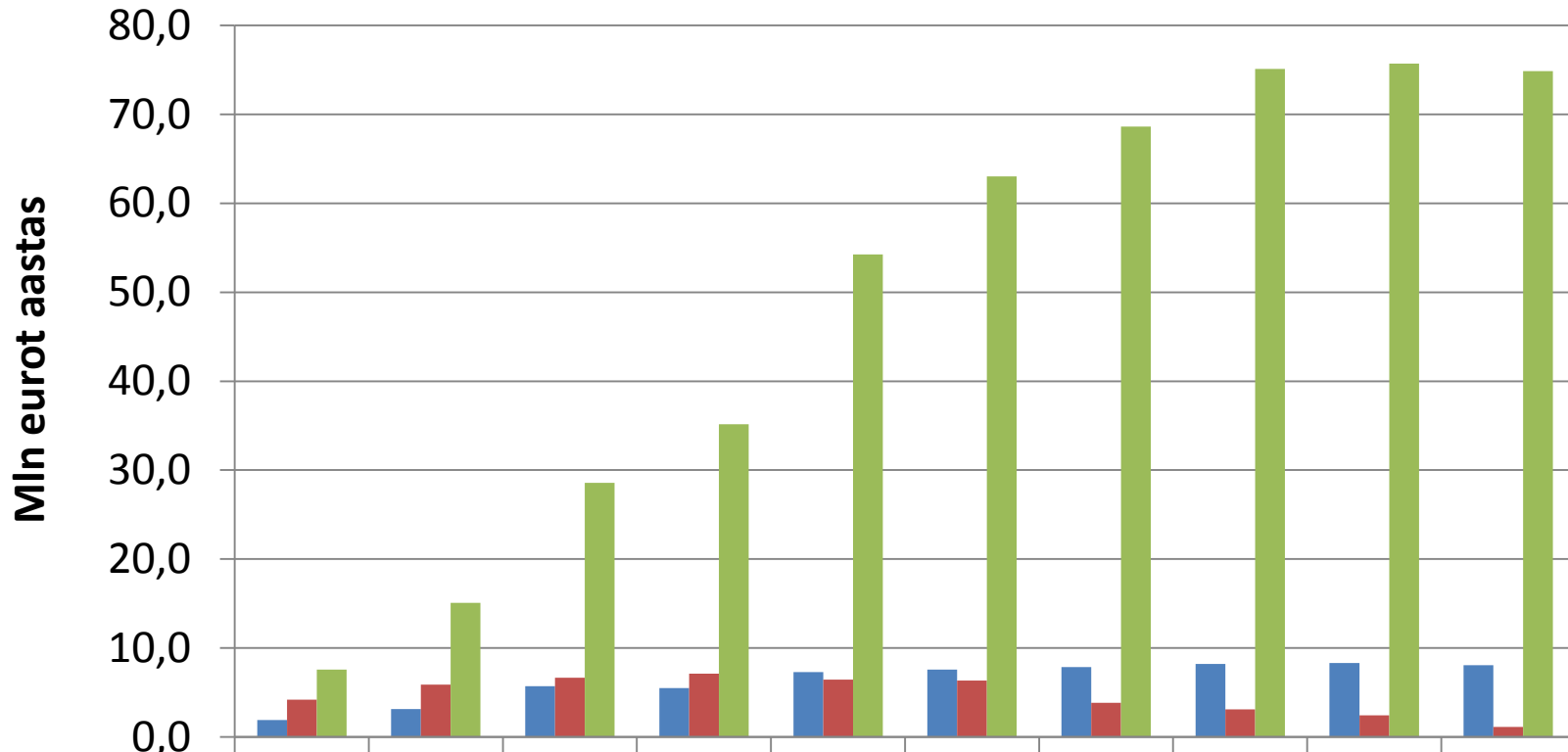
Stsenaariumid (2)

Üldine maksuvaba tulu tõus pensionide maksuvaba tulu vähenemise ja maksumäära tõusuga

	Üldine maksuvaba tulu	Täiendav maksuvaba tulu pensionidel	Kokku maksuvaba tulu pensionäridel	Ligilähendane tasakaalu tagav tulumaksu-määr	
Baas	170	225	395	20%	Baas
2a)	250	145	395	22%	MVT250&22%
2b)	300	95	395	23%	MVT300&23%
2c)	350	45	395	25%	MVT350&25%
2d)	400	0	400	26%	MVT400&26%
2e)	450	0	450	29%	MVT450&29%
2f)	500	0	500	31%	MVT500&31%

	MVT250&22%	MVT300&23%	MVT350&25%	MVT400&26%	MVT450&29%	MVT500&31%
Erinevus REA tasakaalus	-6.2	10.8	-19.7	12.0	-20.1	-0.1
Võrreldes tulumaksu laekumisega	-0.5%	0.8%	-1.5%	0.9%	-1.6%	0.0%

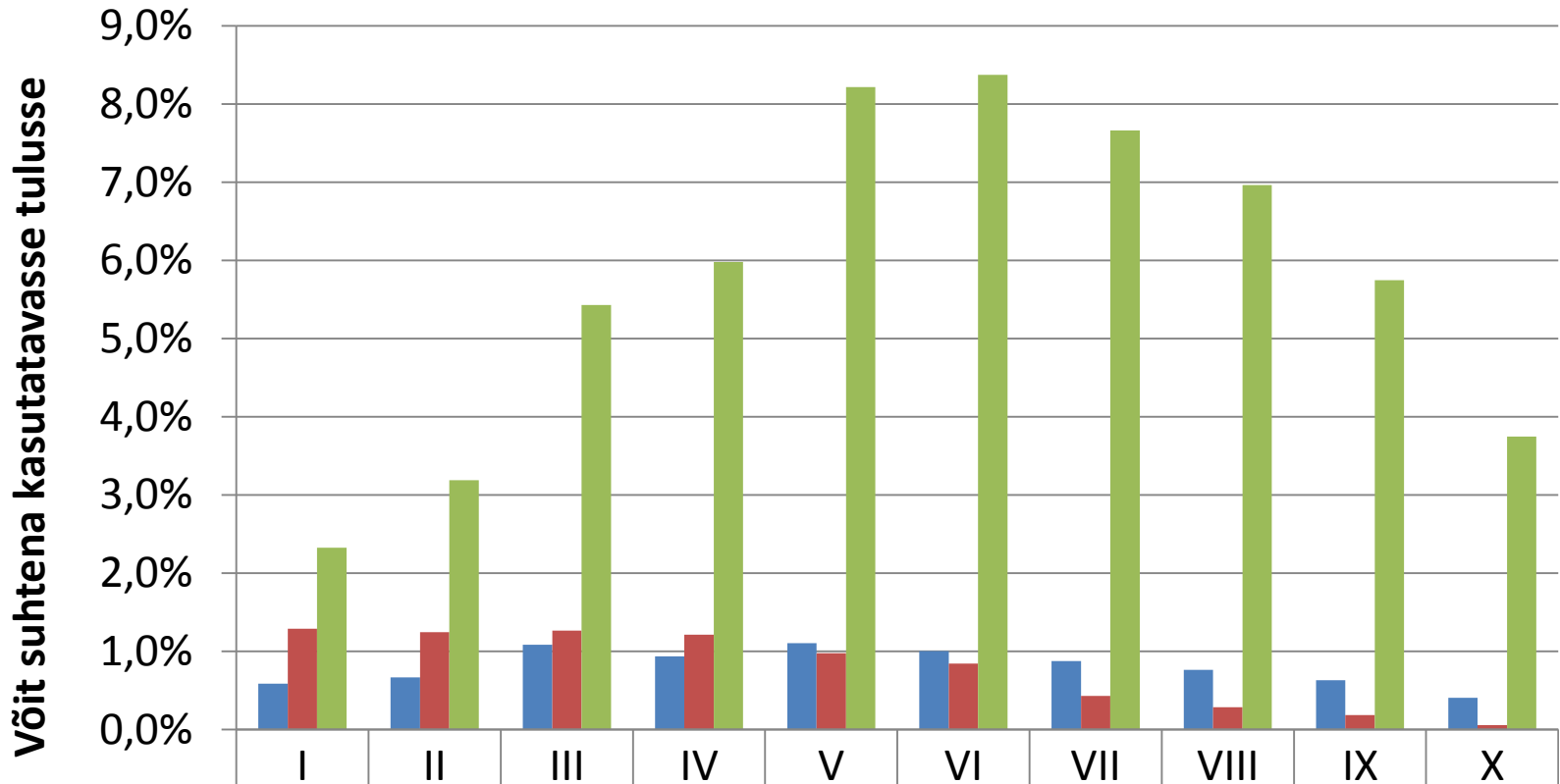
Tulumaksu maksuvaba tulu tõstmise absoluutne mõju detsiilide lõikes

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
■ MVT 205 eurot	1,9	3,1	5,7	5,5	7,3	7,6	7,9	8,2	8,3	8,1
■ Tagasimakse skeem	4,2	5,9	6,7	7,1	6,4	6,3	3,8	3,1	2,4	1,1
■ MVT 500 eurot	7,6	15,1	28,6	35,2	54,3	63,0	68,6	75,1	75,7	74,8

Inimeste detsiilid leibkonna kasutatava ekvivalenttulu järgi

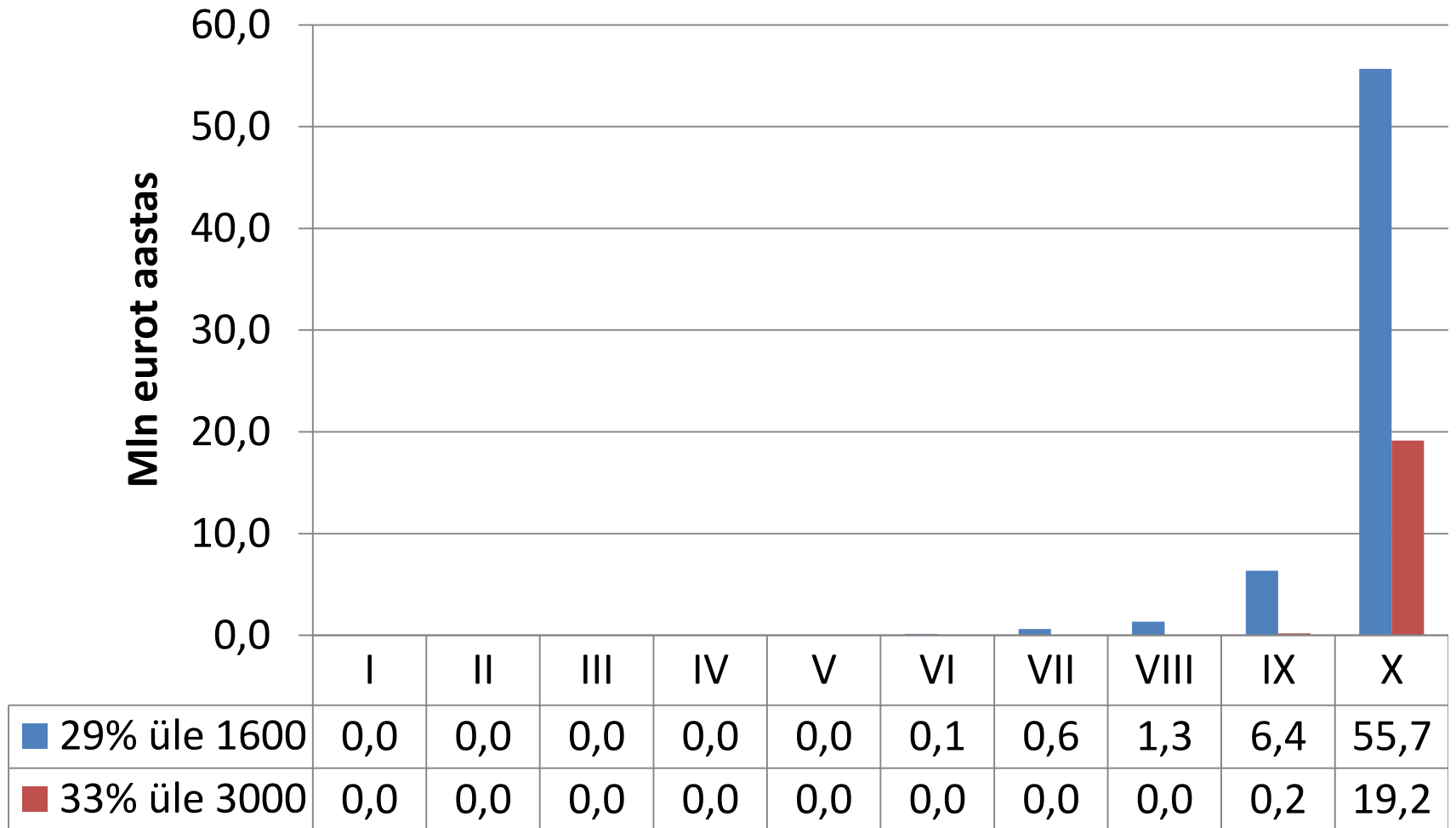
Tulumaksu maksuvaba tulu tõstmise suhteline mõju detšiilide lõikes

■ MVT 205 eurot	0,6%	0,7%	1,1%	0,9%	1,1%	1,0%	0,9%	0,8%	0,6%	0,4%
■ Tagasimakse skeem	1,3%	1,2%	1,3%	1,2%	1,0%	0,8%	0,4%	0,3%	0,2%	0,1%
■ MVT 500 eurot	2,3%	3,2%	5,4%	6,0%	8,2%	8,4%	7,7%	7,0%	5,7%	3,7%

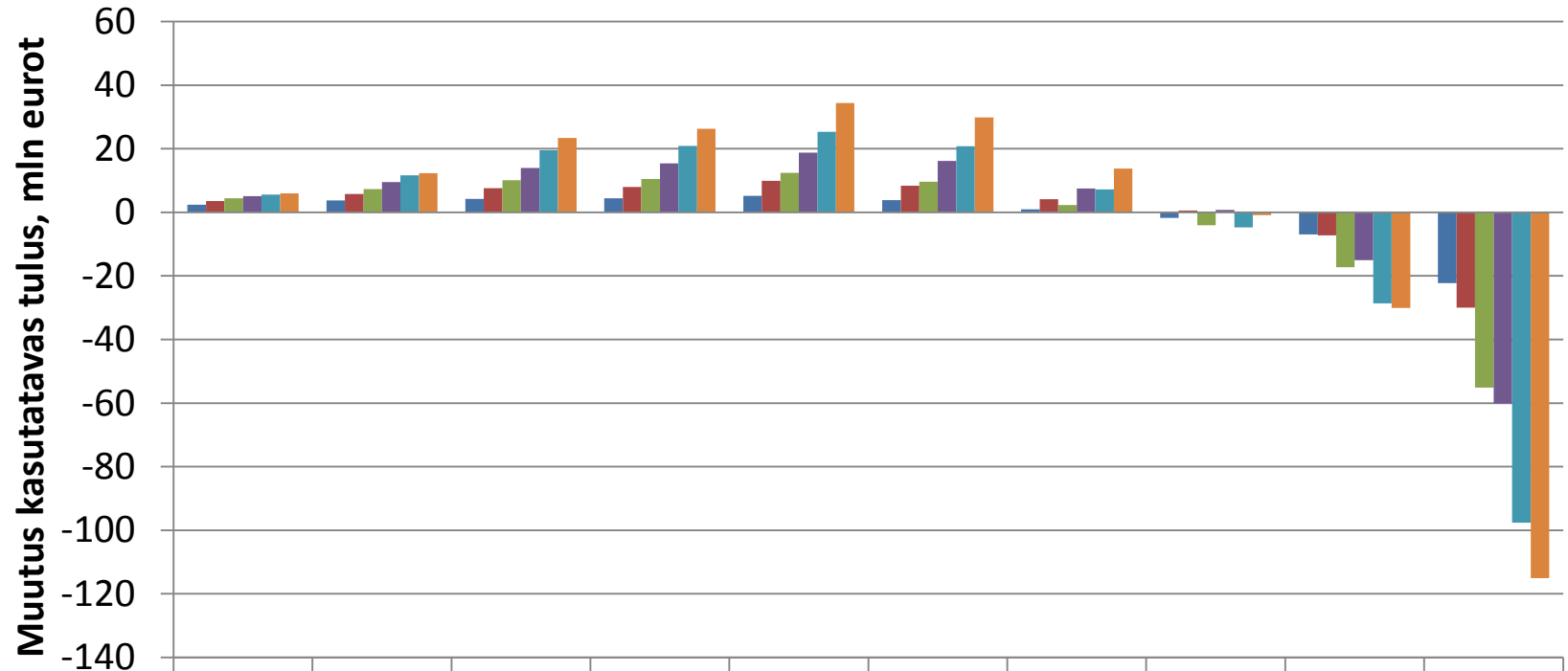
Inimeste detšiilid leibkonna kasutatava ekivalenttulu järgi

Astmelise tulumaksu koormuse jaotuse eri stsenaariumide korral

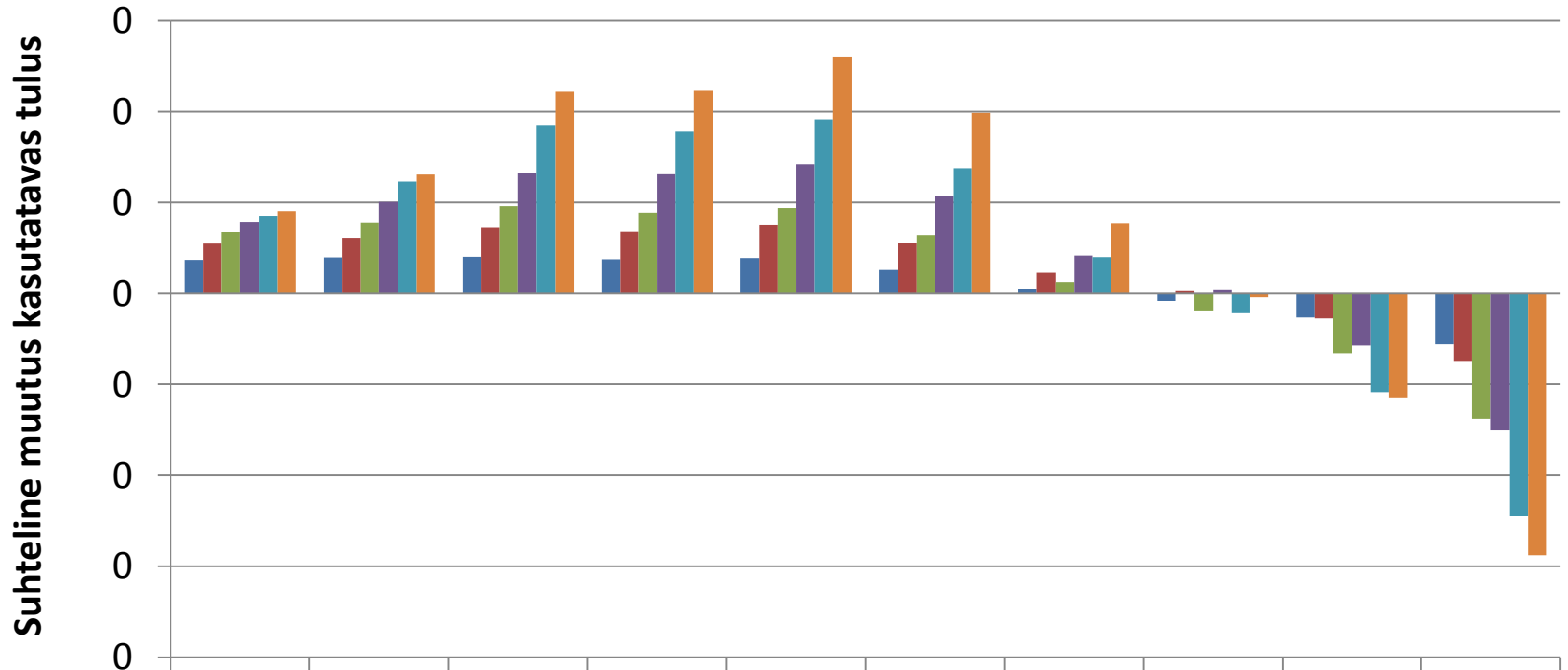
Inimeste detšiilid leibkonna kasutatava ekivalenttulu järgi

Tulumaksu maksuvaba tulu ja tulumaksumäärä tõstmise absoluutne ja suhteline mõju detsiilide lõikes

	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
■ MVT250&22%	2,4	3,7	4,3	4,4	5,1	3,9	0,9	-1,7	-7,0	-22,3
■ MVT300&23%	3,6	5,8	7,6	8,0	9,9	8,4	4,1	0,6	-7,2	-29,9
■ MVT350&25%	4,4	7,3	10,1	10,5	12,4	9,7	2,3	-4,0	-17,2	-55,1
■ MVT400&26%	5,1	9,5	13,9	15,4	18,8	16,2	7,5	0,7	-15,0	-60,2
■ MVT450&29%	5,6	11,6	19,5	20,9	25,3	20,7	7,2	-4,7	-28,7	-97,6
■ MVT500&31%	5,9	12,4	23,4	26,2	34,4	29,9	13,8	-0,9	-30,1	-115,1

Tulumaksu maksuvaba tulu ja tulumaksumäärä tõstmise absoluutne ja suhteline mõju detsiilide lõikes

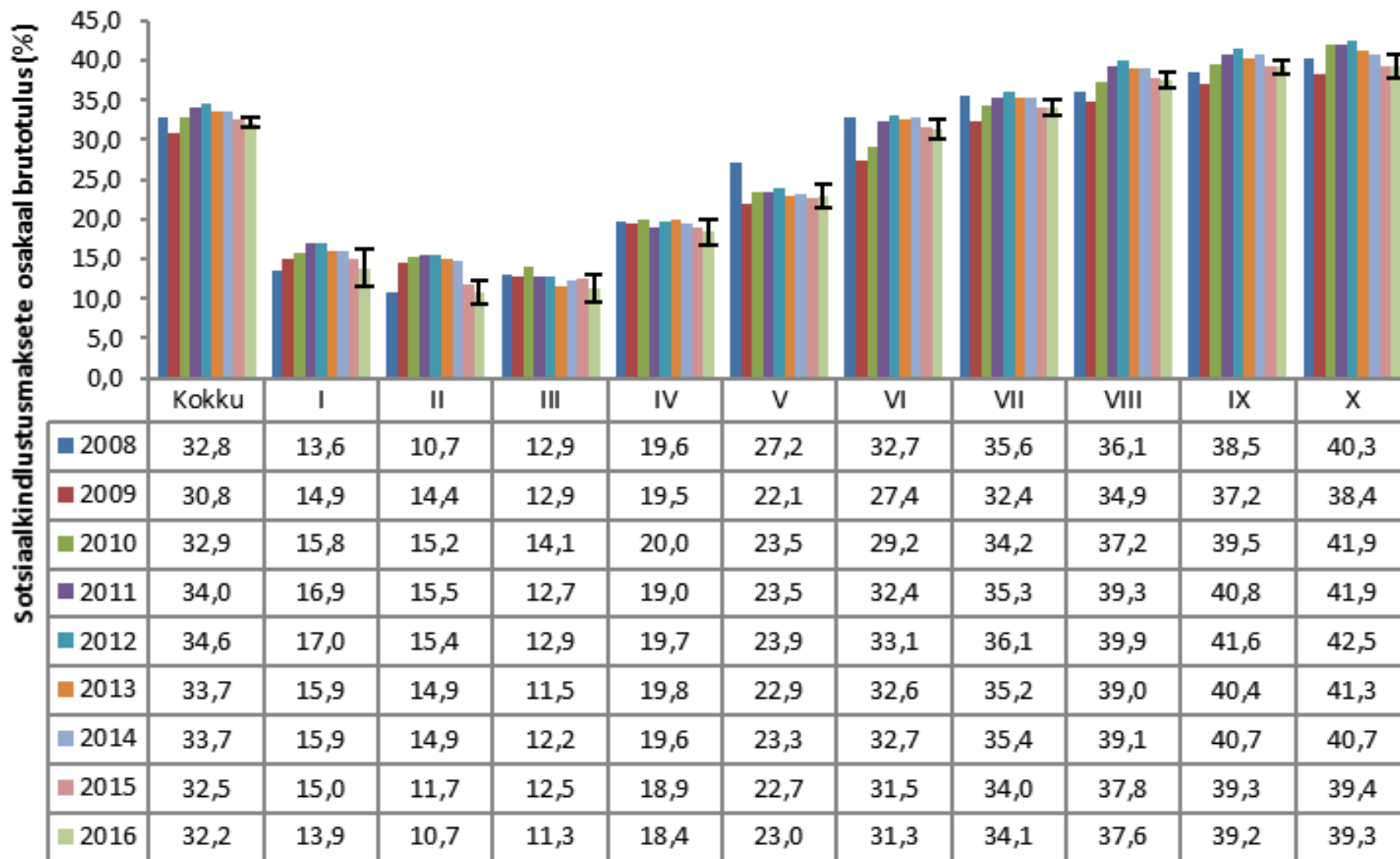
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
■ MVT250&22%	0,7%	0,8%	0,8%	0,8%	0,8%	0,5%	0,1%	-0,2%	-0,5%	-1,1%
■ MVT300&23%	1,1%	1,2%	1,4%	1,4%	1,5%	1,1%	0,5%	0,1%	-0,5%	-1,5%
■ MVT350&25%	1,4%	1,6%	1,9%	1,8%	1,9%	1,3%	0,3%	-0,4%	-1,3%	-2,8%
■ MVT400&26%	1,6%	2,0%	2,6%	2,6%	2,8%	2,1%	0,8%	0,1%	-1,1%	-3,0%
■ MVT450&29%	1,7%	2,5%	3,7%	3,6%	3,8%	2,8%	0,8%	-0,4%	-2,2%	-4,9%
■ MVT500&31%	1,8%	2,6%	4,4%	4,5%	5,2%	4,0%	1,5%	-0,1%	-2,3%	-5,8%

Maksureformide mõju ebavõrdsusele

	Netotulude Gini	S80/S20 (Jõukaima kvintiili ja vaeseima kvintiili tulude suhe)	S90/S10 (Jõukaima detšiili ja vaeseima detšiili tulude suhe)	Suhteline vaesus-risk
2016 olukord	31.2	4.78	7.02	18.0
Maksuvaba tulu tõus 205 euron	31.12	4.76	7.03	18.4
Maksuvaba tulu tõus 500 euron	31.12	4.89	7.19	20.7
Maksumäär 29% üle 1600 eurose tulu	30.73	4.69	6.8	18.0
Maksumäär 33% üle 3000 eurose tulu	31.04	4.75	6.96	18.0
Tagasimakse- skeem	31.2	4.78	7.02	18.0
MVT250&22%	30.81	4.69	7.02	18.3
MVT300&23%	30.63	4.67	6.90	18.1
MVT350&25%	30.31	4.61	6.84	18.3
MVT400&26%	30.16	4.60	6.72	18.5
MVT450&29%	29.66	4.51	6.72	18.3
MVT500&31%	29.39	4.48	6.60	19.0

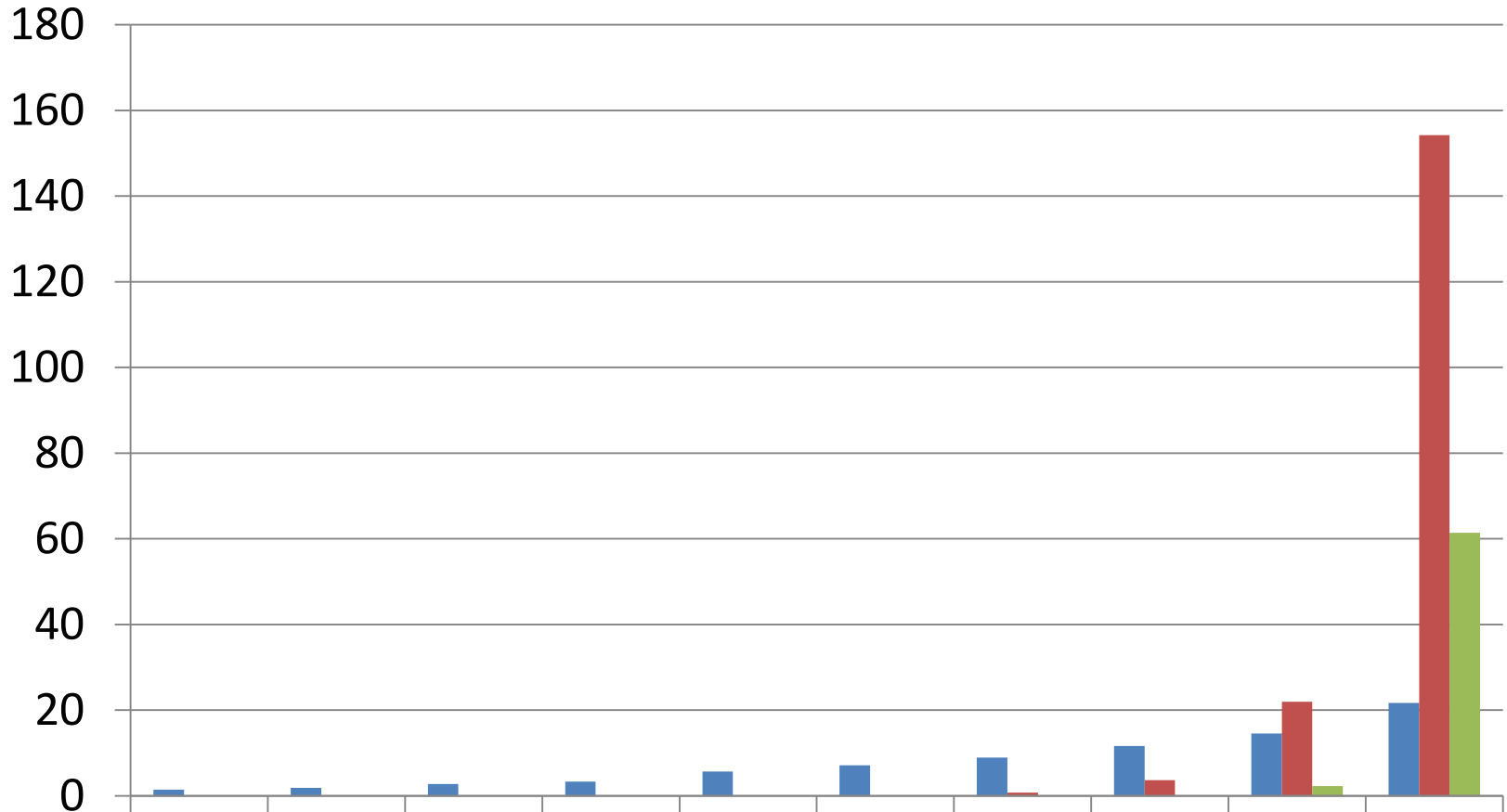
Sotsiaalkindlustusmaksed

Sotsiaalkindlustusmaksete suhe netosissetulekusse detsiilide lõikes 2008-2016, %

Detsiilid ekvaliseeritud netotulu järgi

Sotsiaalmaksulae või madalama määra kehtestamine sotsiaalmaksukulude vähenemisele leibkondade sissetulekudetsiilide lõikes, mln EUR aastas

Määr 32%

1,5

1,9

2,8

3,3

5,7

7,1

8,9

11,7

14,6

21,7

Lagi 2000

0,0

0,0

0,0

0,0

0,0

0,1

0,8

3,7

22,0

154,2

Lagi 3000

0,0

0,0

0,0

0,0

0,0

0,0

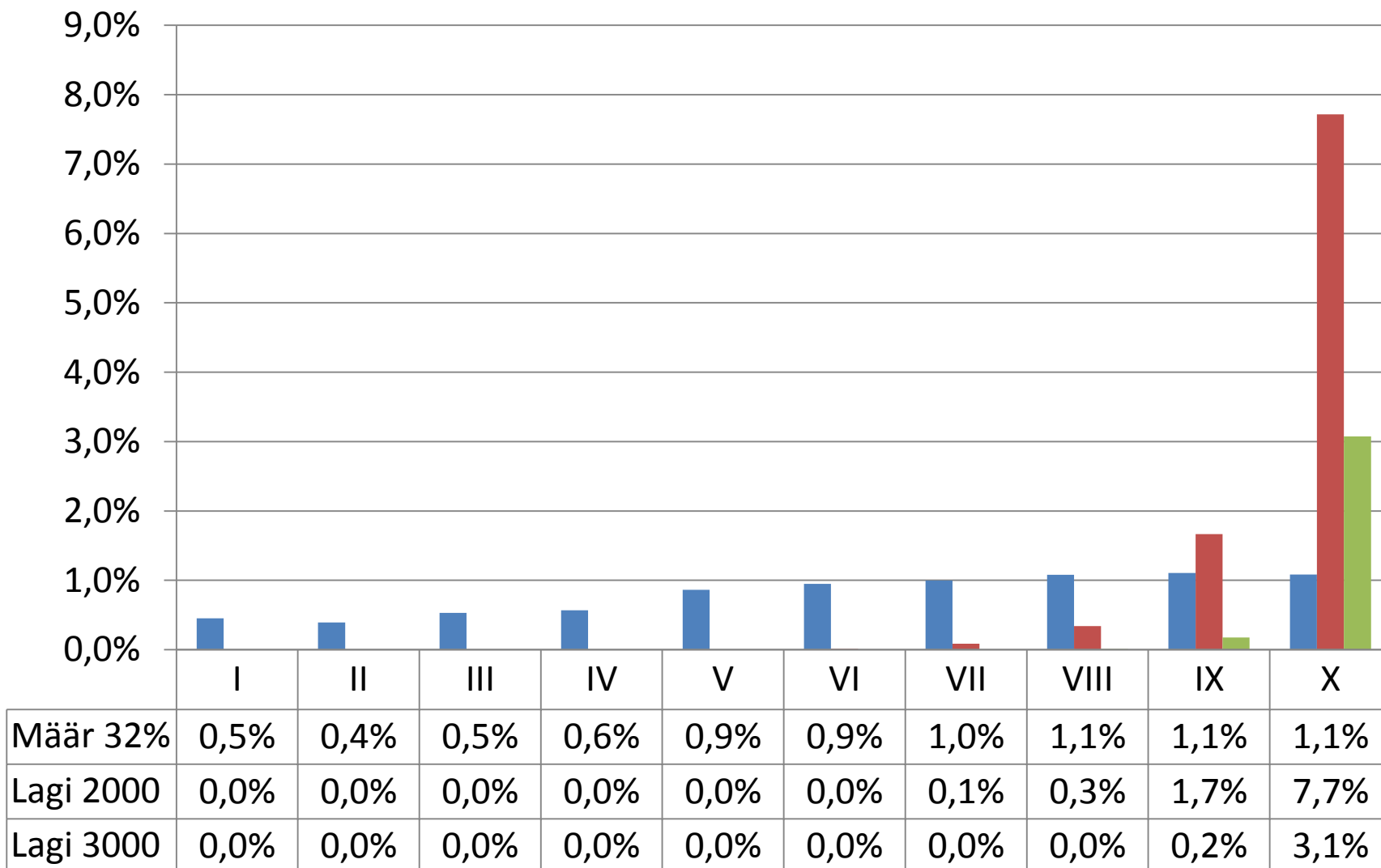
0,0

0,1

2,3

61,4

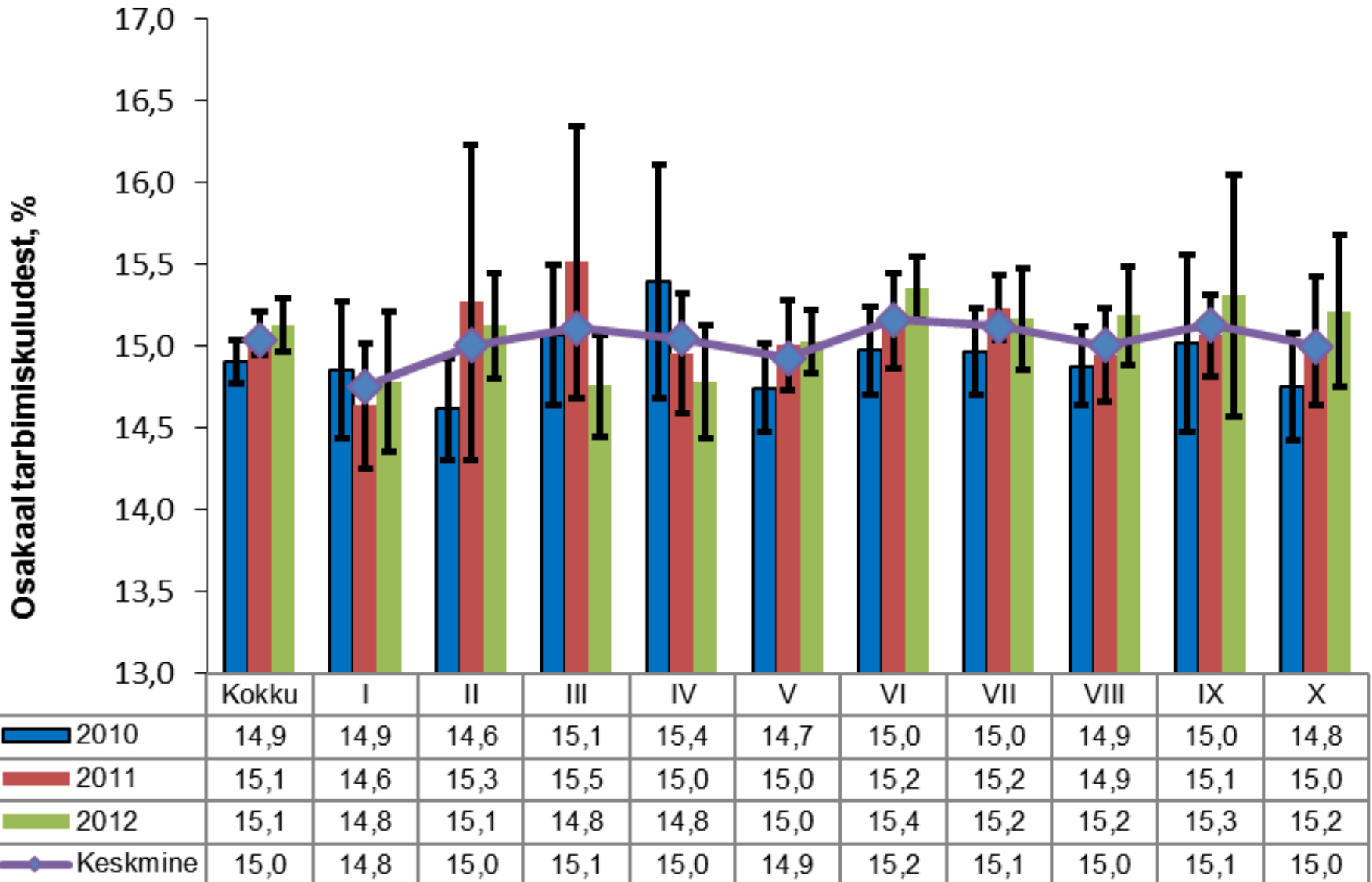
... suhteliselt võrreldes leibkondade netotuludega

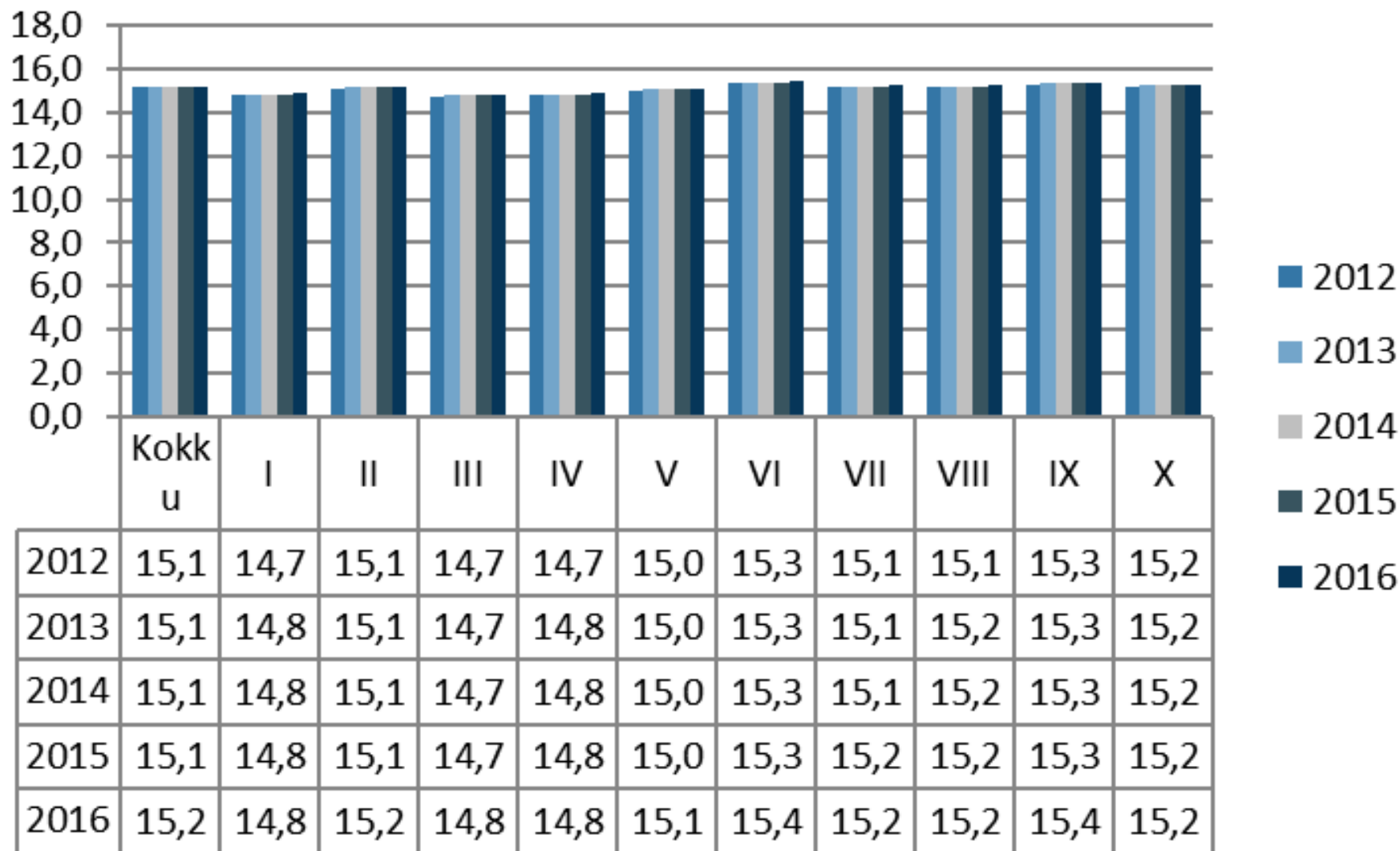
Käibemaks

Kaibemaksu osakaal tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes

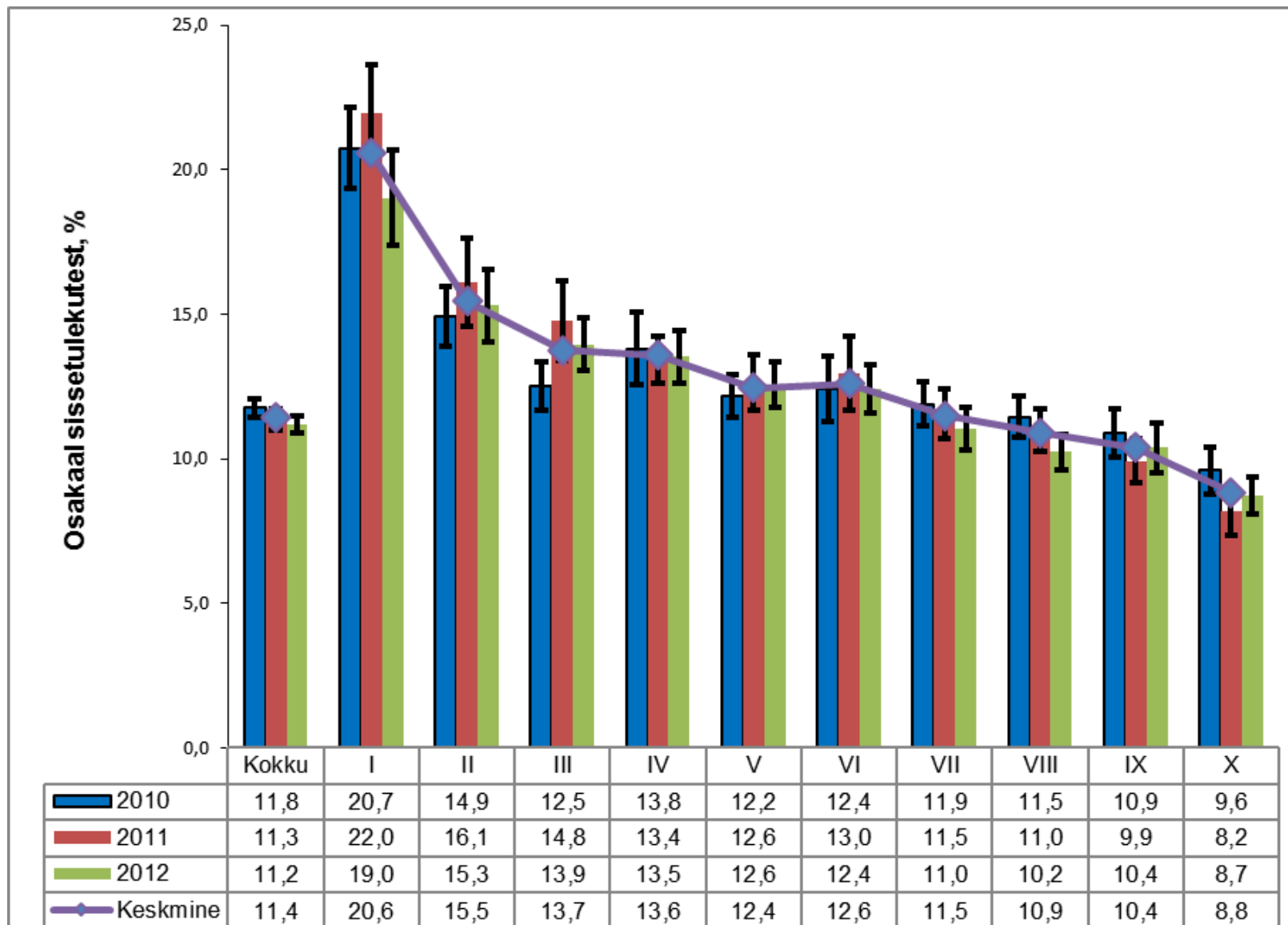
Teoreetiline maksimum: $0.2/1.2=0.1667$

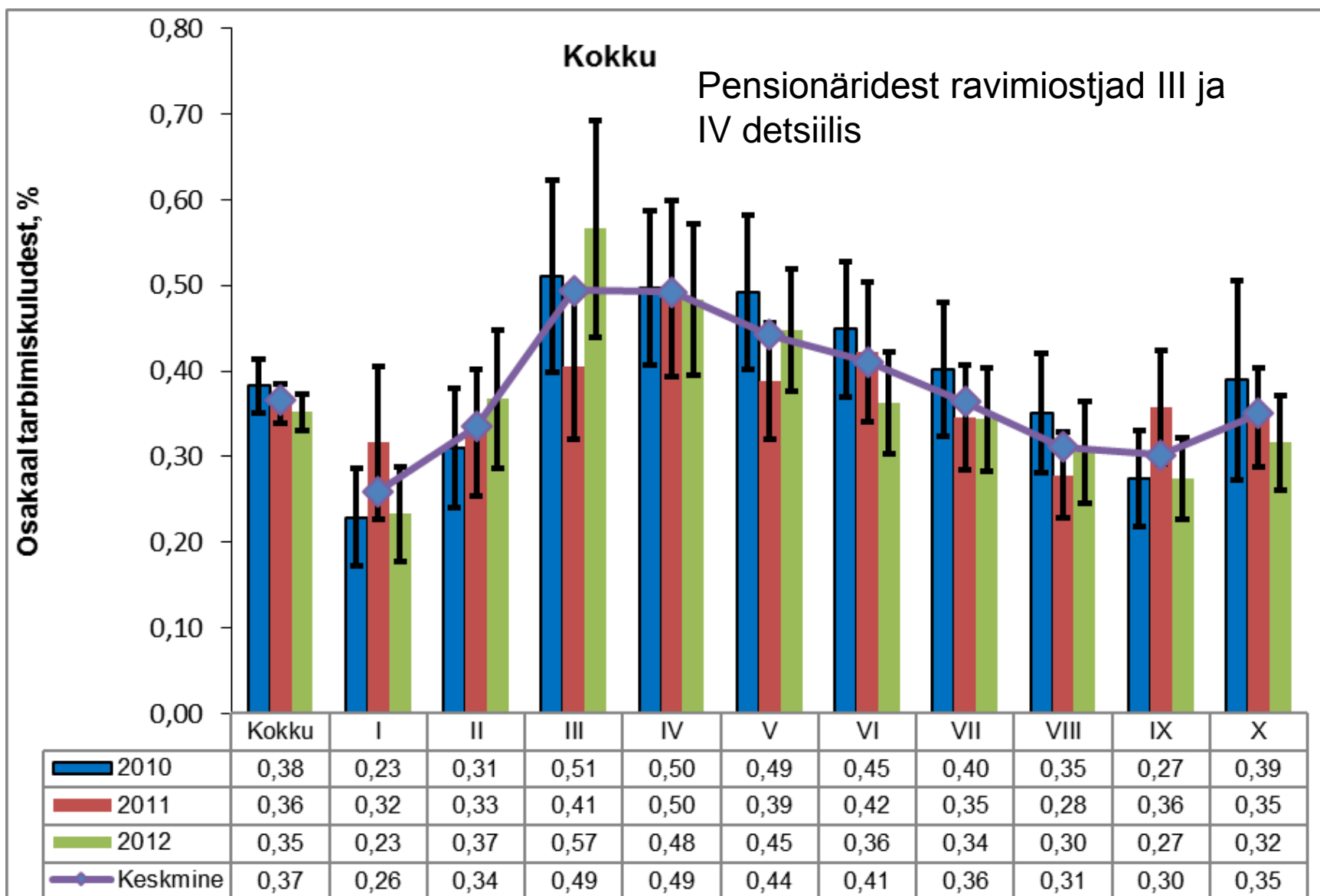
Käibemaksu osakaal tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes 2012-2016, %

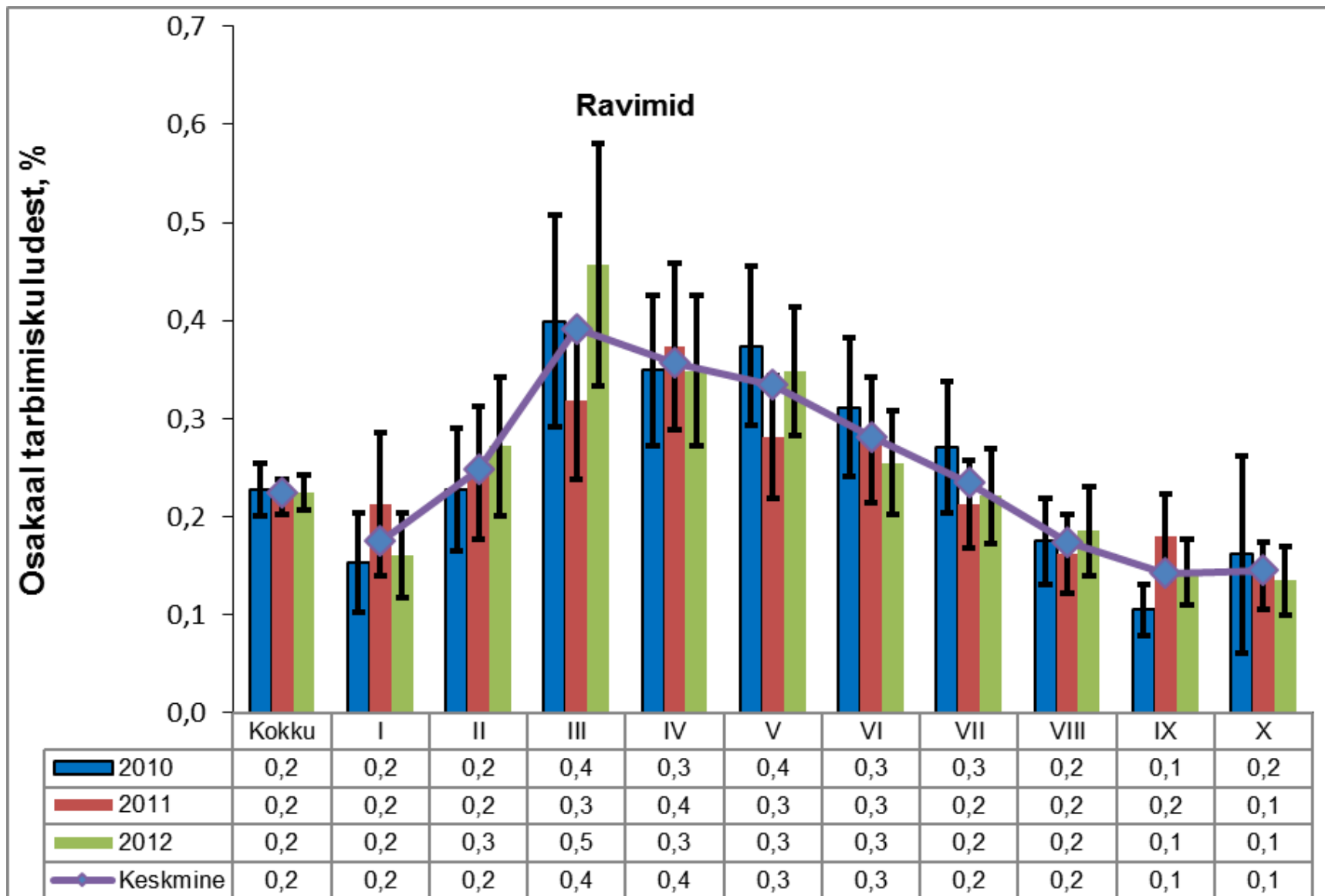
Käibemaksu osakaal sissetulekus sissetulekudetsiilide lõikes ligilähedaste 95%liste usalduspiiridega 2010–2012, %

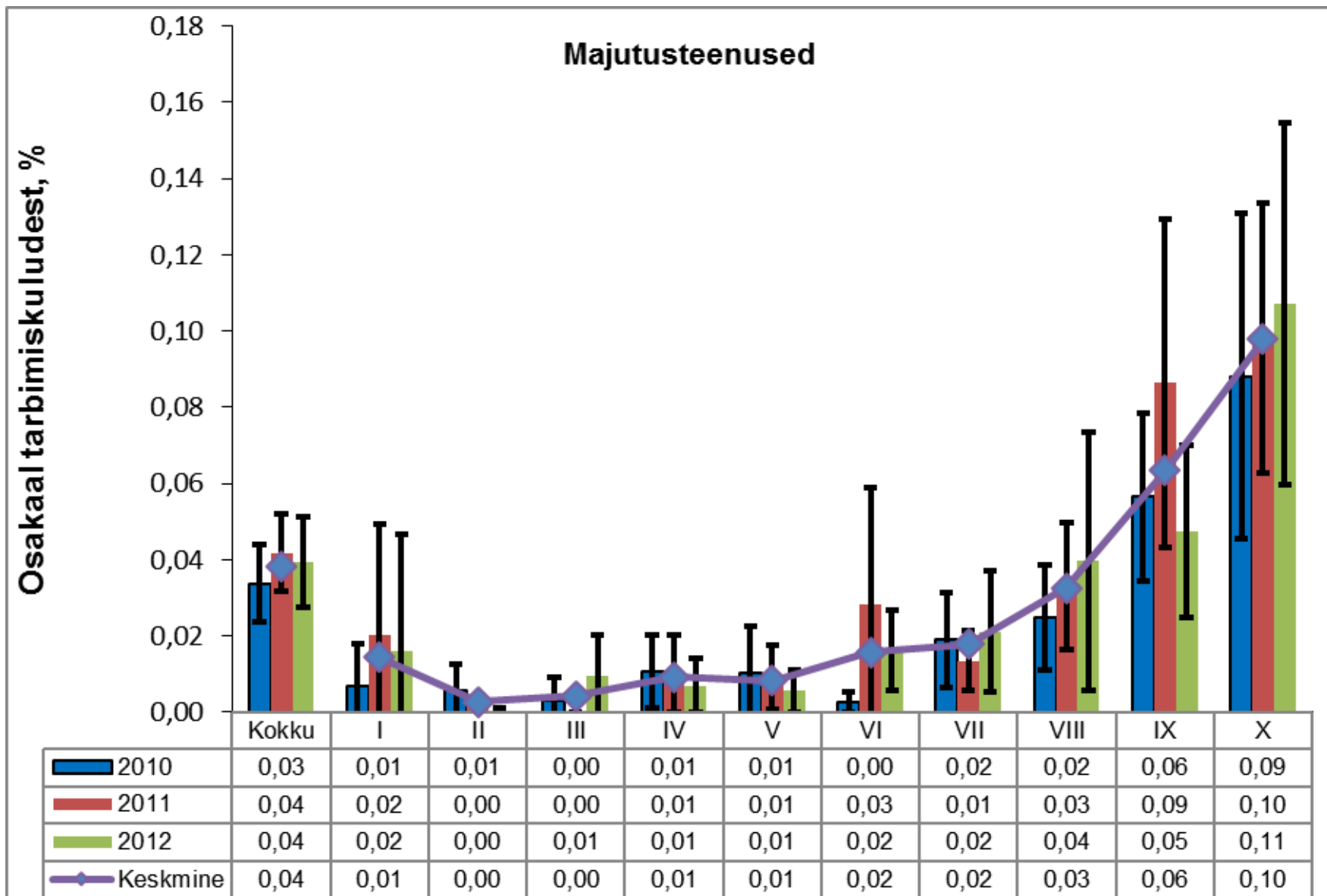
Käibemaksu eranditest tulenev arvestuslik võit osakaaluna tarbimiskuludest sissetulekudetsiilide lõikes %

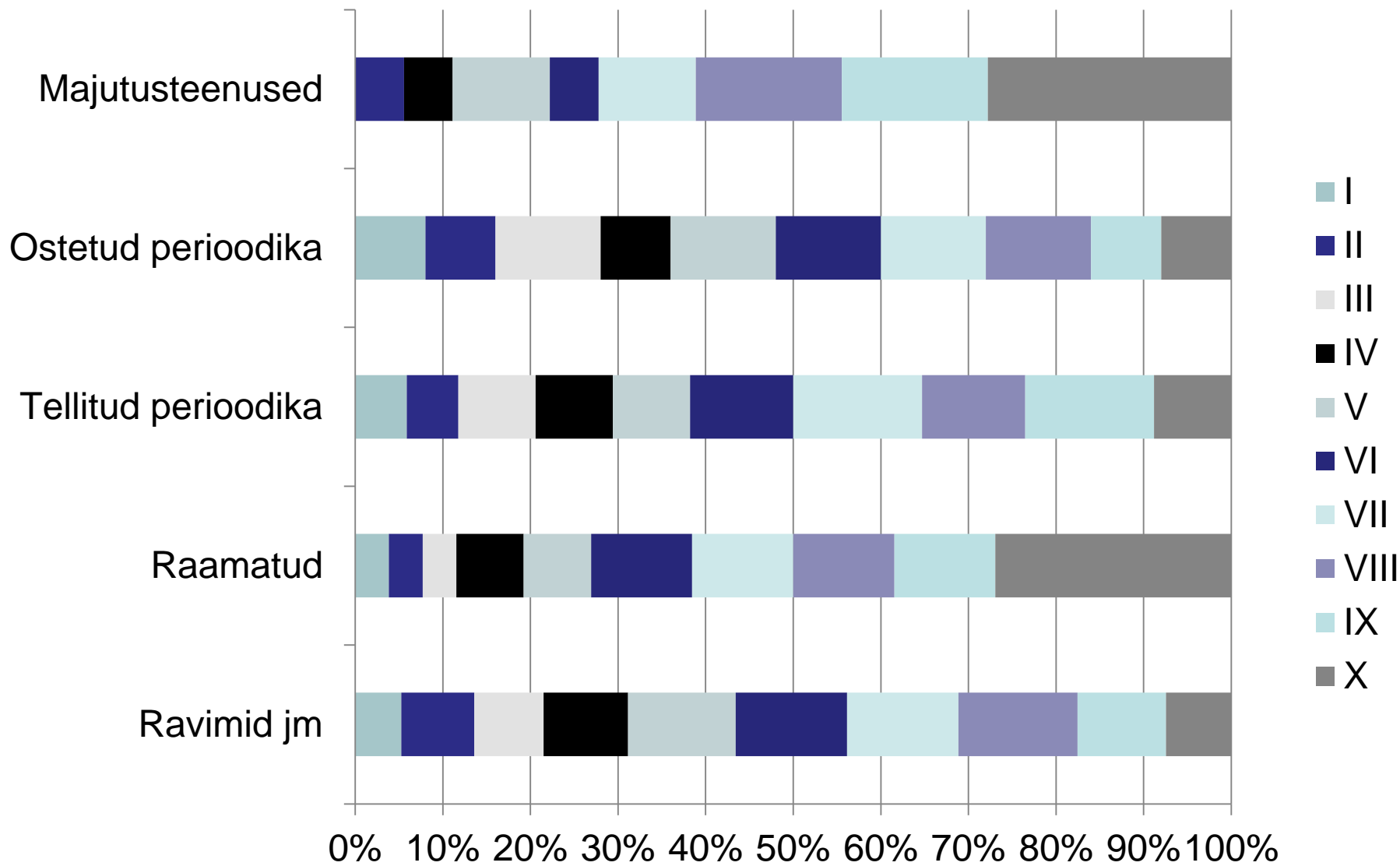
Ravimite käibemaksu erandist tulenev arvestuslik võit osakaaluna tarbimiskuludest sissetulekudetsiilide lõikes %

Majutusteensute käibemaksu erandist tulenev arvestuslik võit osakaaluna tarbimiskuludest sissetulekudetsiilide lõikes %

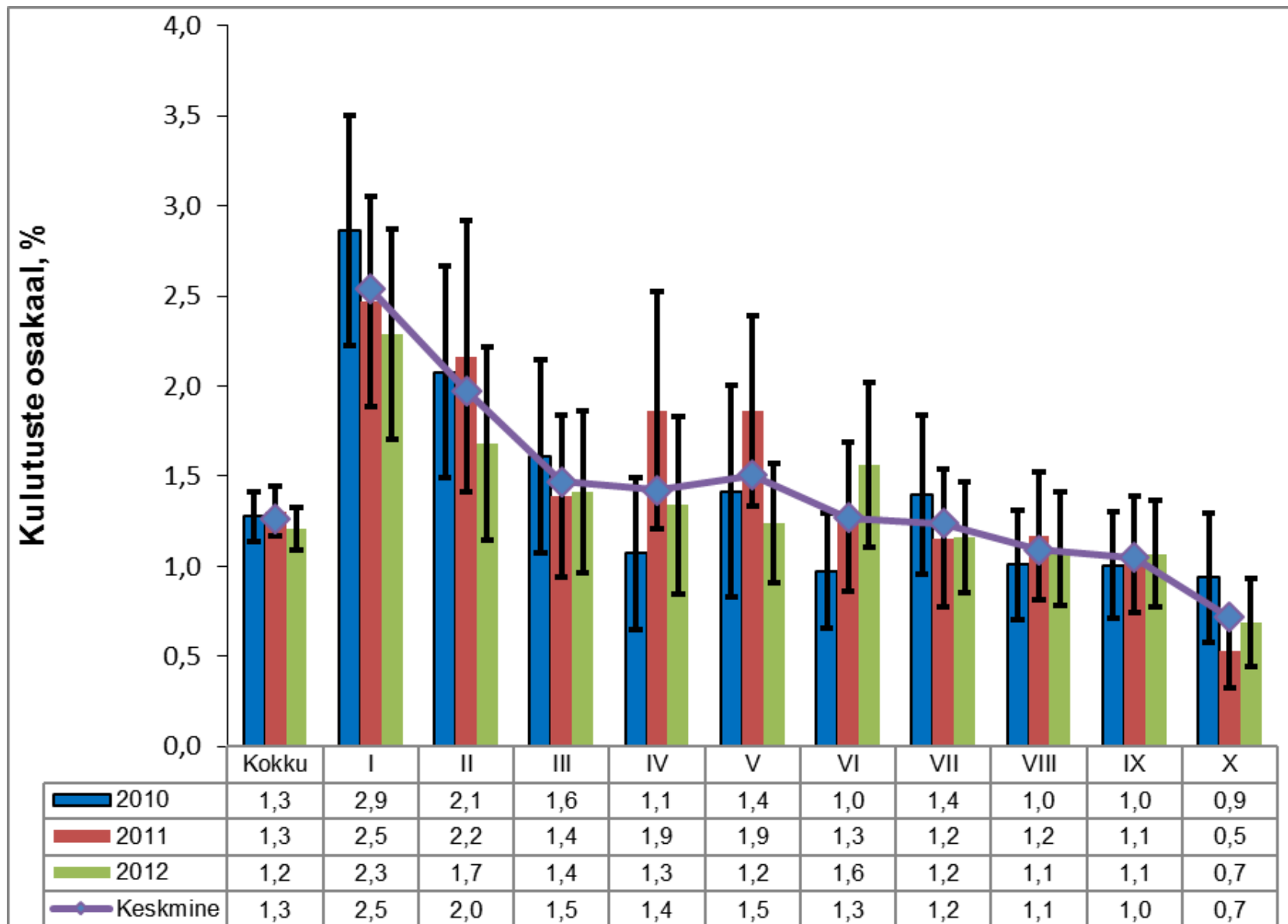

Käibemaksu soodustuste võidu jagunemine detsiilide lõikes (osakaal kogu soodustusest), 2010–2012 keskmine

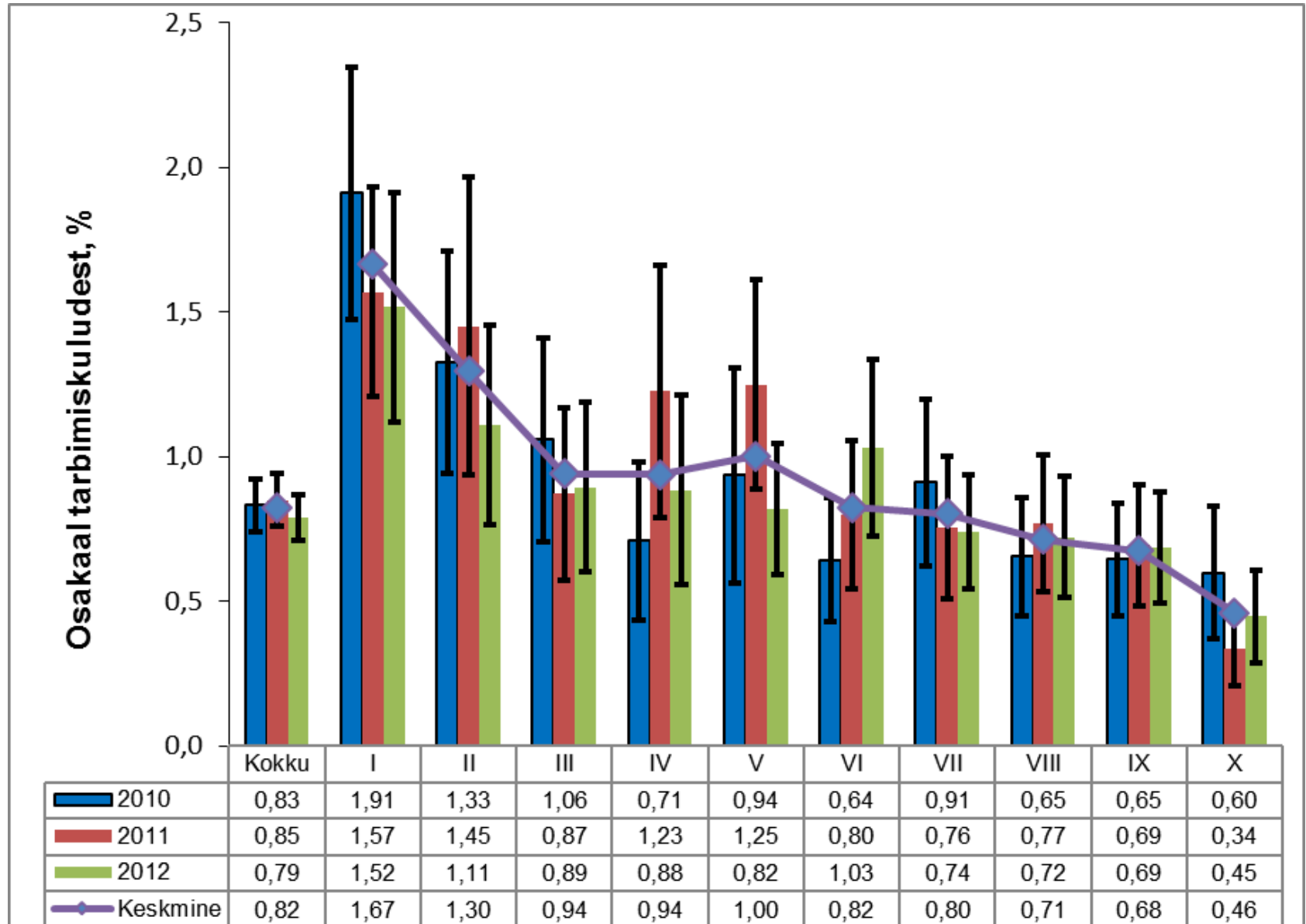

Tubakatoodete aktsiis

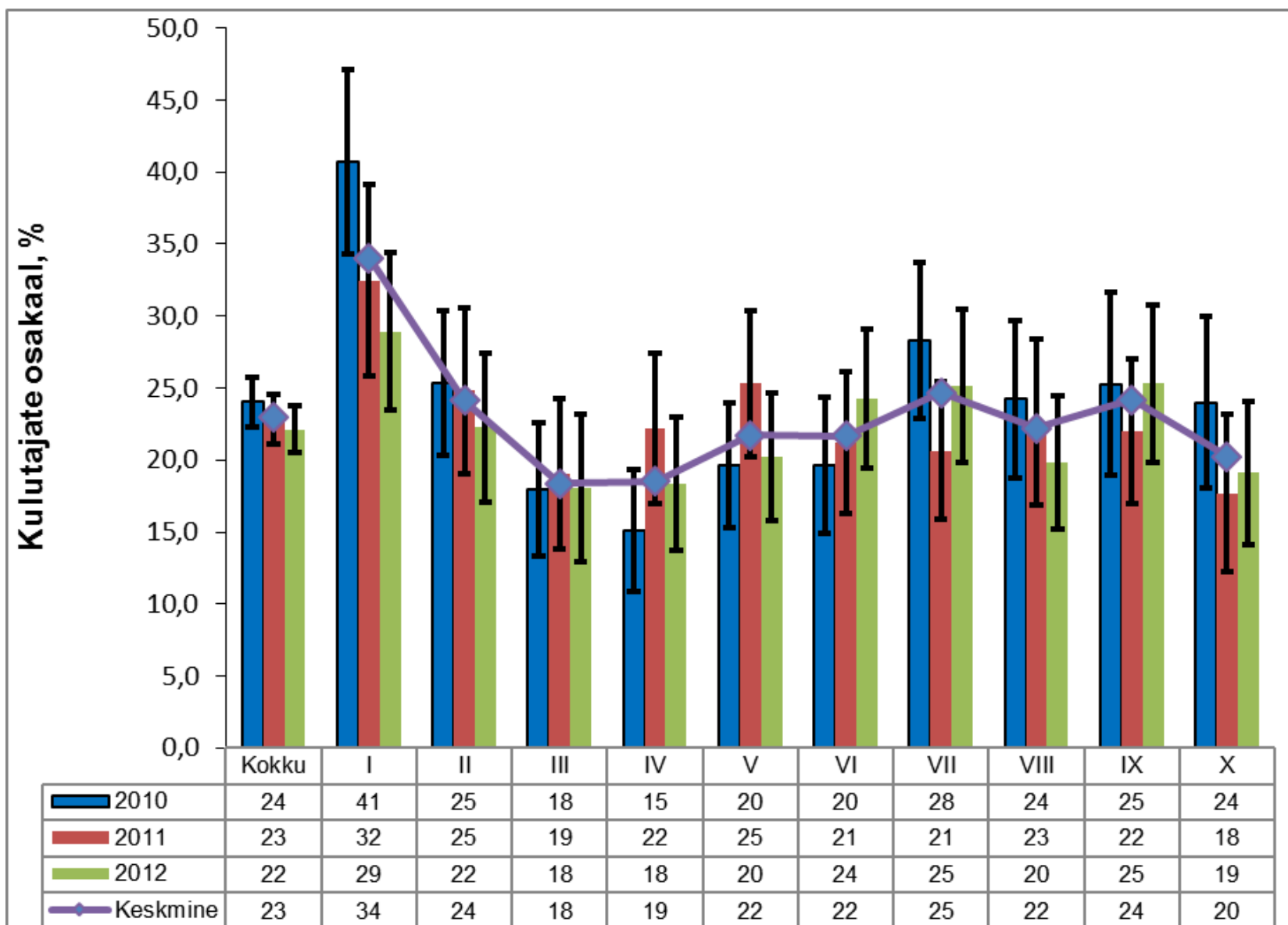
Tubakatoodele tehtavate kulutuste osakaal kulutustes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012

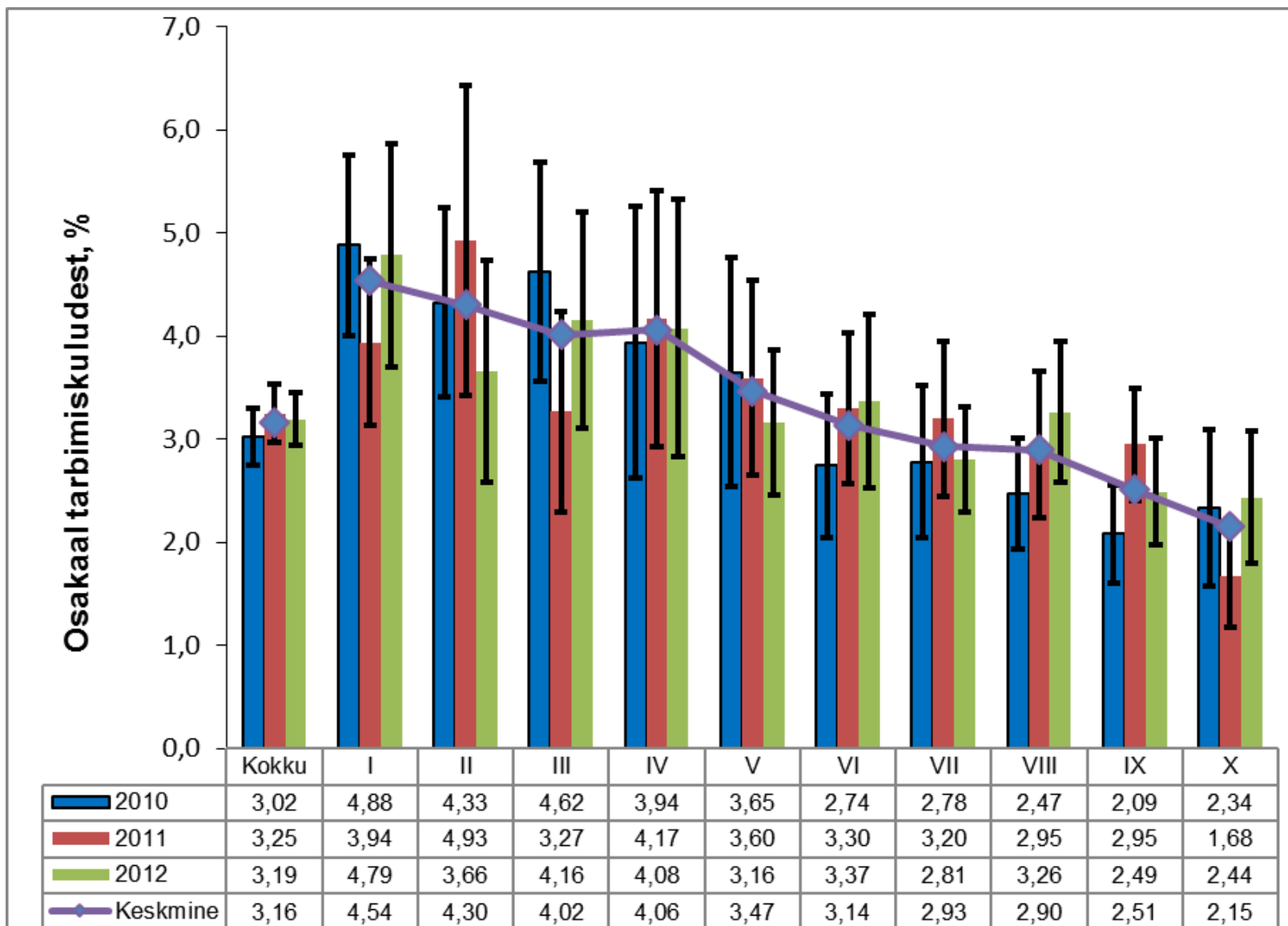
Tubakaaktsiisi osakaal tarbimiskuludes detsiilide lõikes 2010–2012

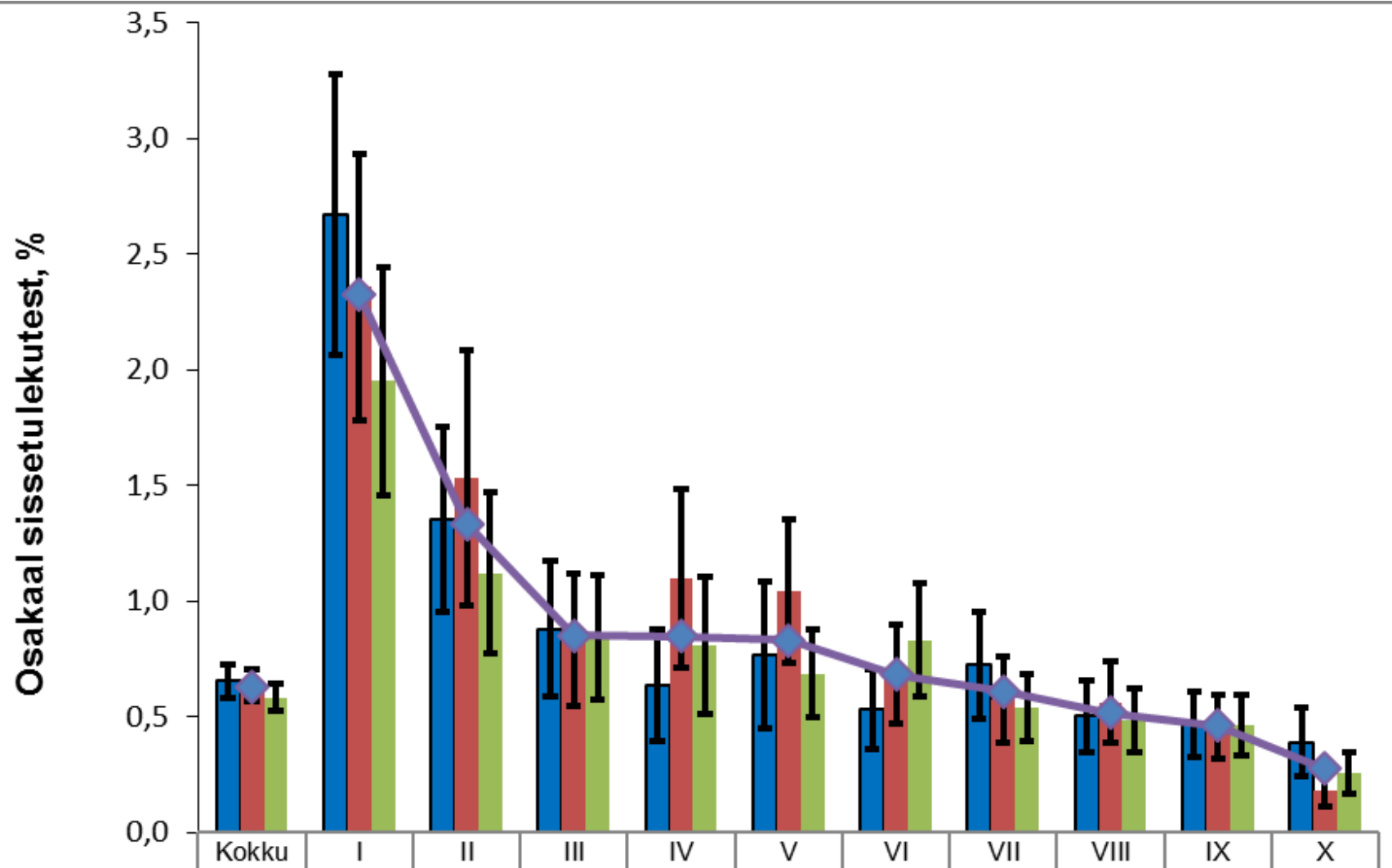
Tubakatoodele kulutusi tegevate leibkondade osakaal sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012

Tubakaaksiisi osakaal tubakatooteid ostvate leibkondade tarbimiskuludes

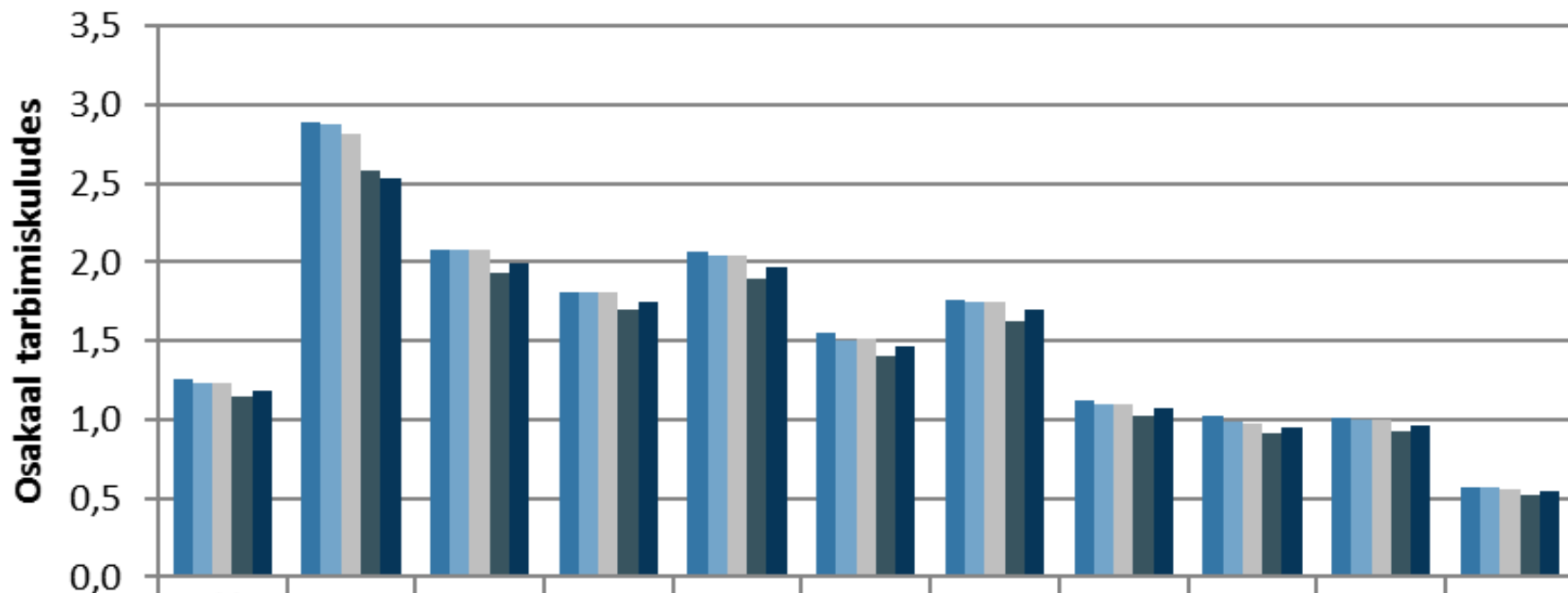

Tubakaaktsiisi osakaal sissetulekutes

2010	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2011	0,66	2,67	1,35	0,88	0,64	0,77	0,53	0,72	0,50	0,47	0,39
2012	0,64	2,36	1,53	0,83	1,10	1,04	0,68	0,57	0,56	0,46	0,18
Keskmine	0,58	1,95	1,12	0,85	0,81	0,69	0,83	0,54	0,49	0,47	0,26
	0,63	2,33	1,34	0,85	0,85	0,83	0,68	0,61	0,52	0,46	0,28

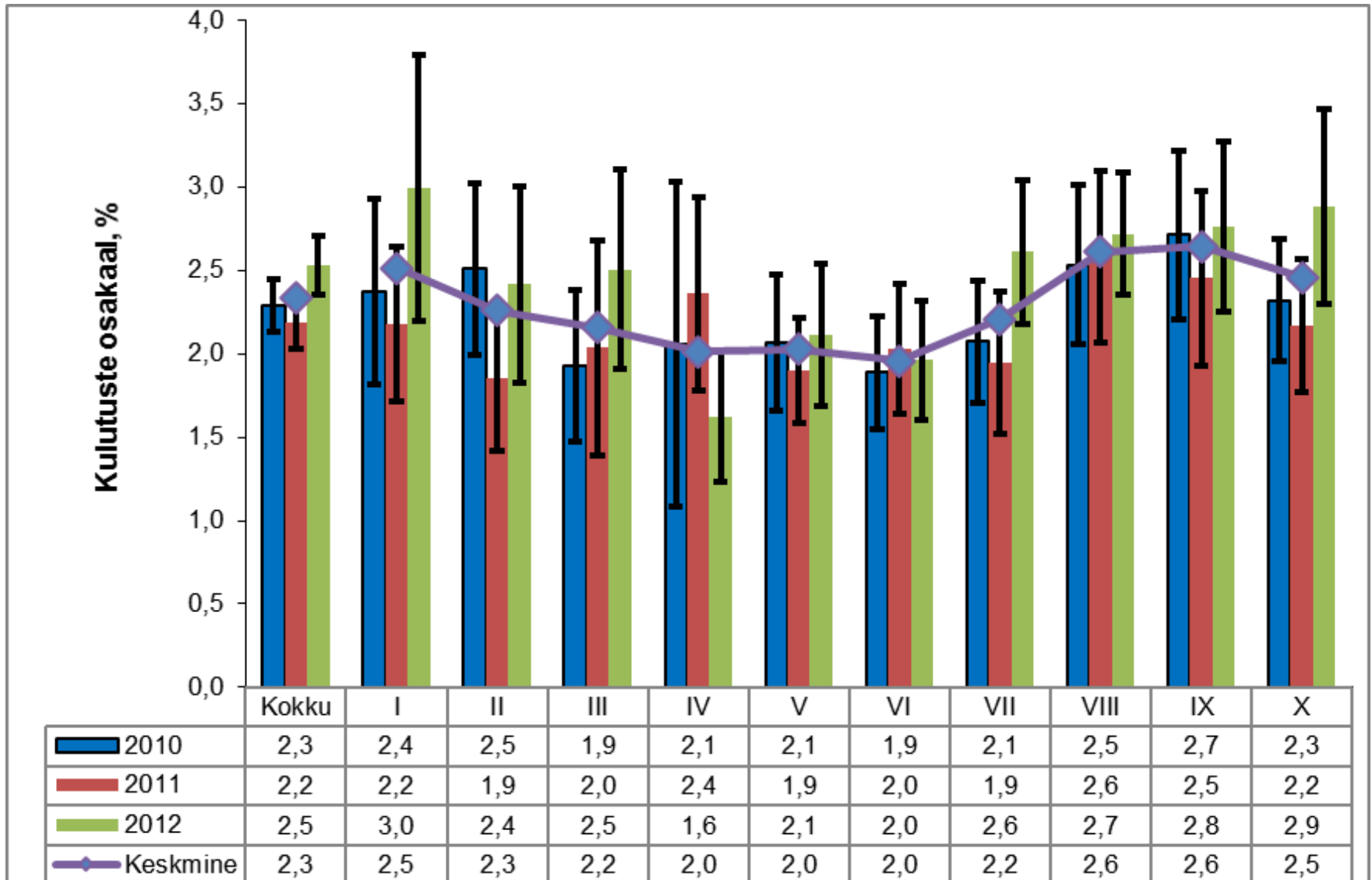
Tubakaaktsiisi osakaal tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes 2012-2016, %

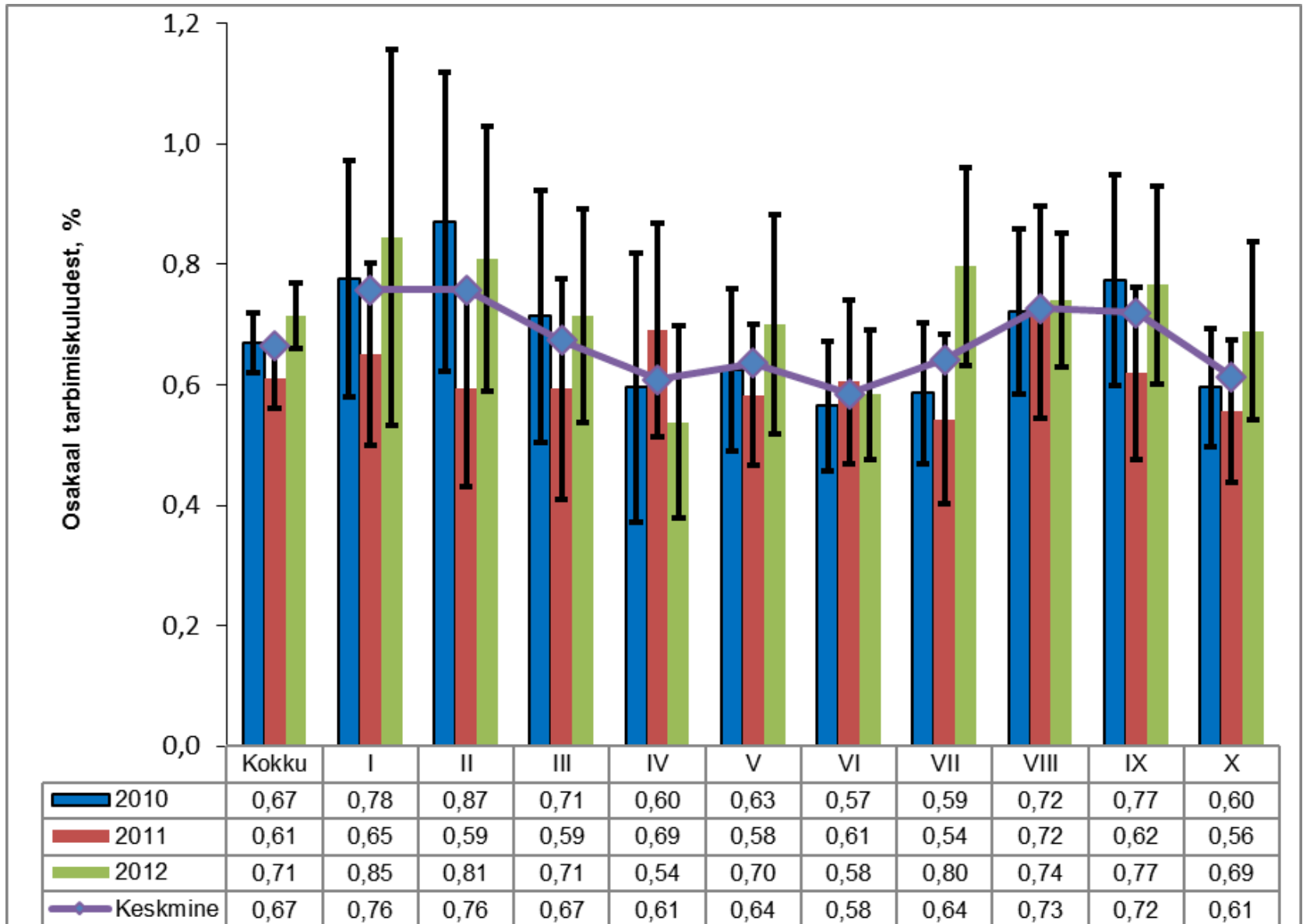
	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
■ 2012	1,25	2,89	2,08	1,81	2,06	1,55	1,76	1,12	1,02	1,01	0,57
■ 2013	1,23	2,87	2,08	1,81	2,04	1,51	1,75	1,10	0,98	1,00	0,57
■ 2014	1,23	2,82	2,07	1,81	2,04	1,51	1,75	1,10	0,98	1,00	0,56
■ 2015	1,14	2,59	1,93	1,69	1,90	1,40	1,63	1,02	0,91	0,93	0,52
■ 2016	1,19	2,53	1,99	1,75	1,97	1,46	1,69	1,07	0,95	0,97	0,54

Alkoholitoodete aktsiis

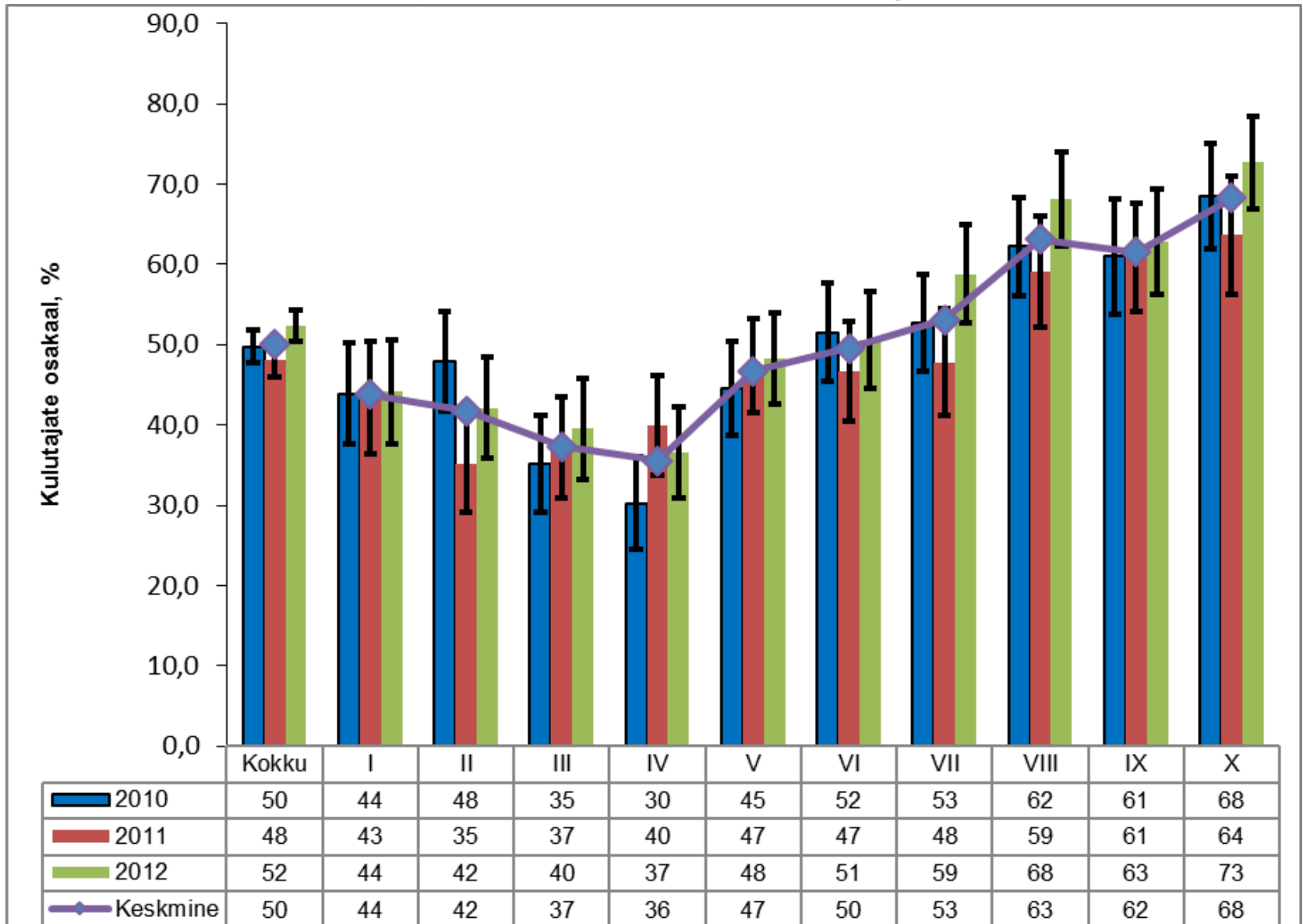
Alkoholsetele jookidele tehtavate kulutuste osakaal kulutustes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012

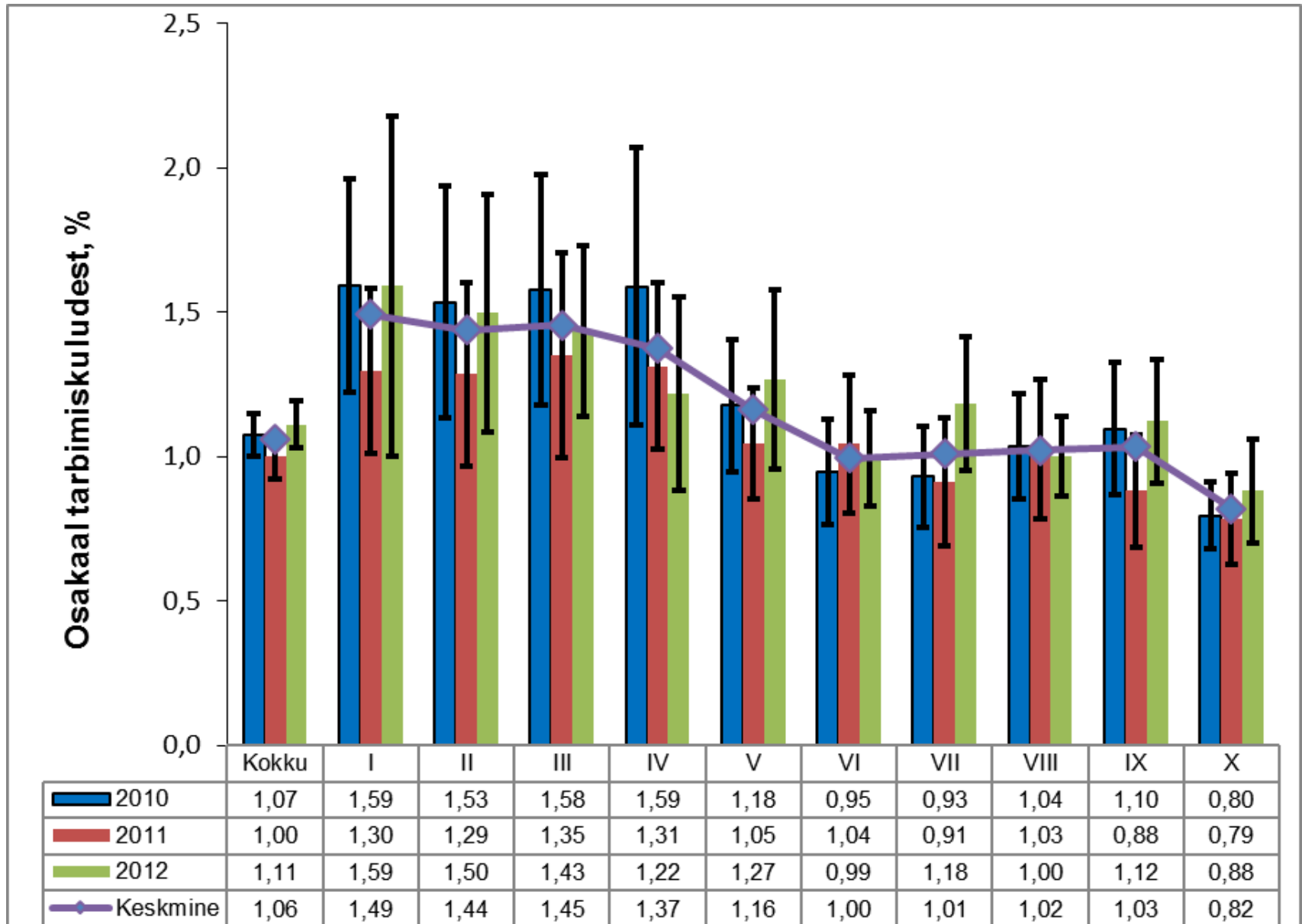
Alkoholiaktsiisi osakaal tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012

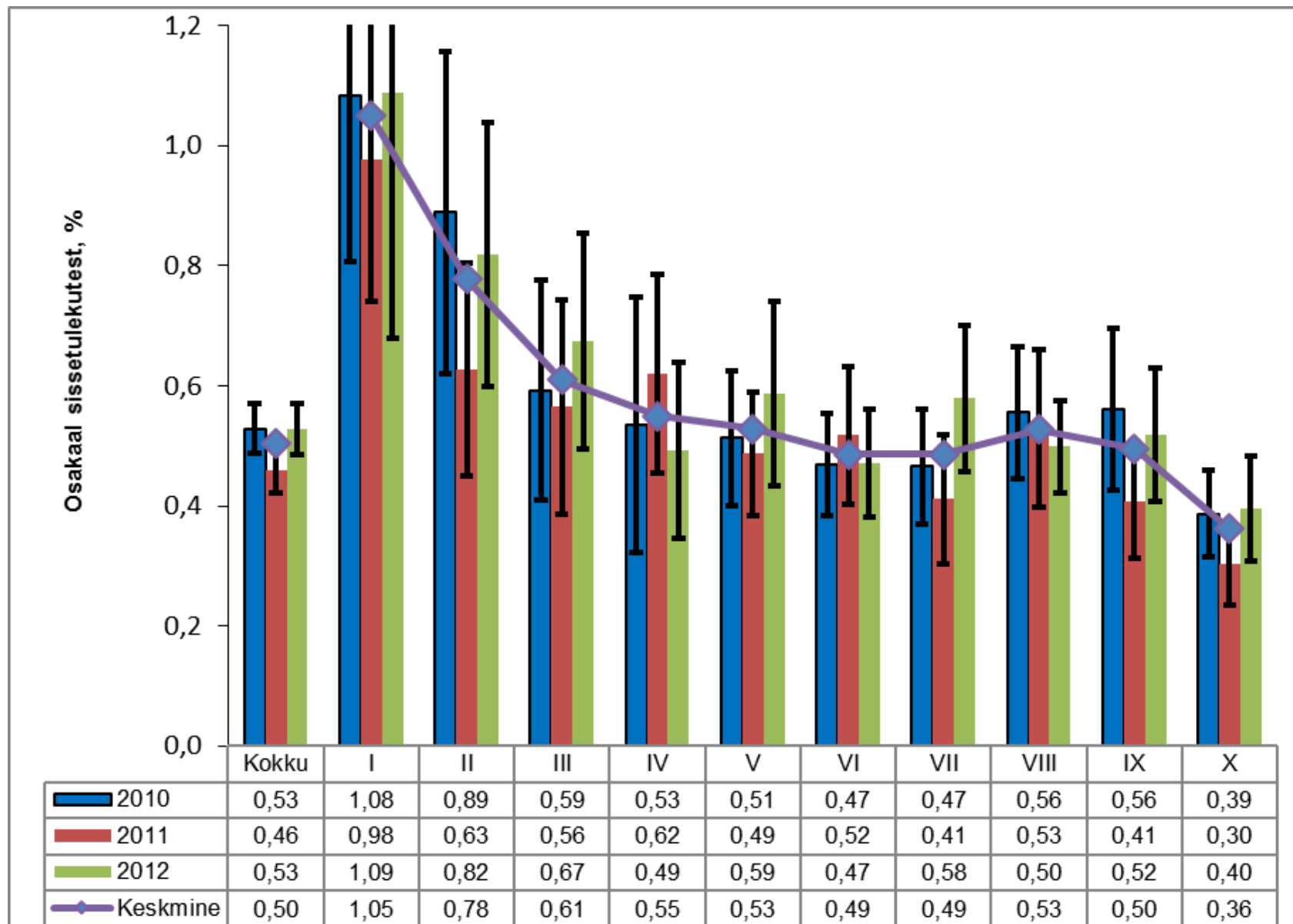
Alkoholile kulutusi tegevate leibkondade osakaal detsiilide lõikes 2010–2012

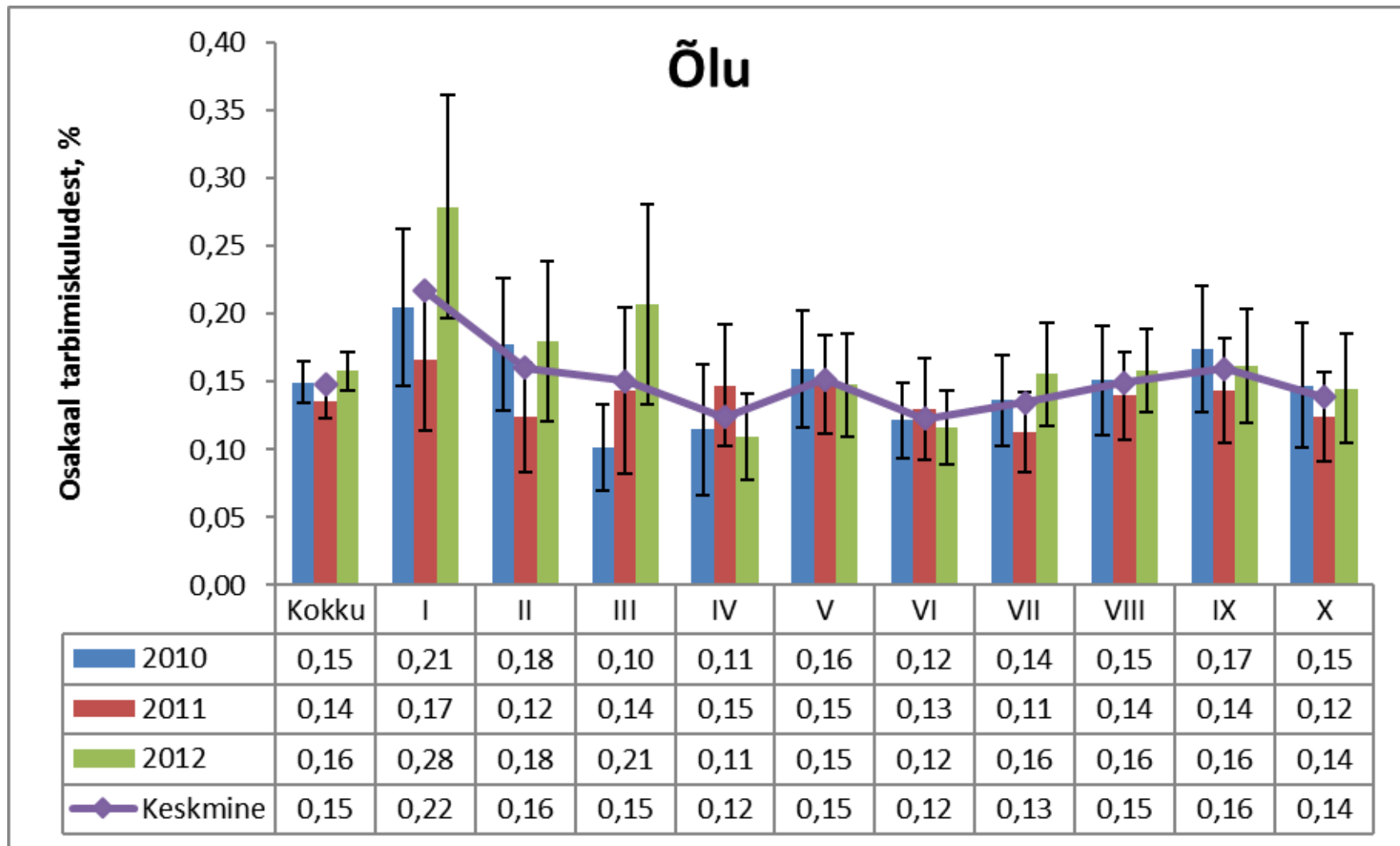
Alkoholiaktsiisi osakaal alkoholi ostvate leibkondade tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012, %

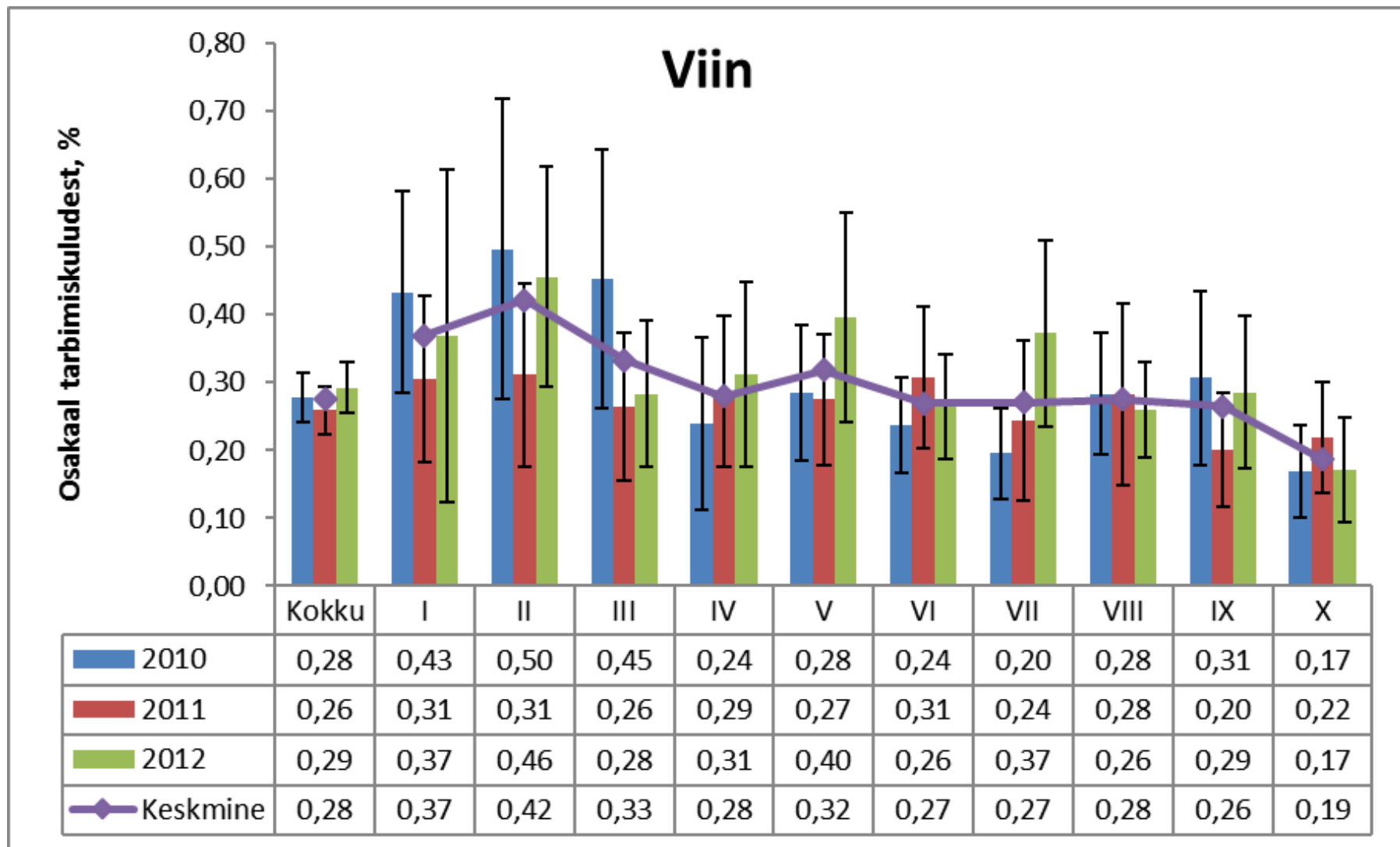
Alkoholiaktsiisi osakaal alkoholi ostvate leibkondade sissetulekutes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012, %

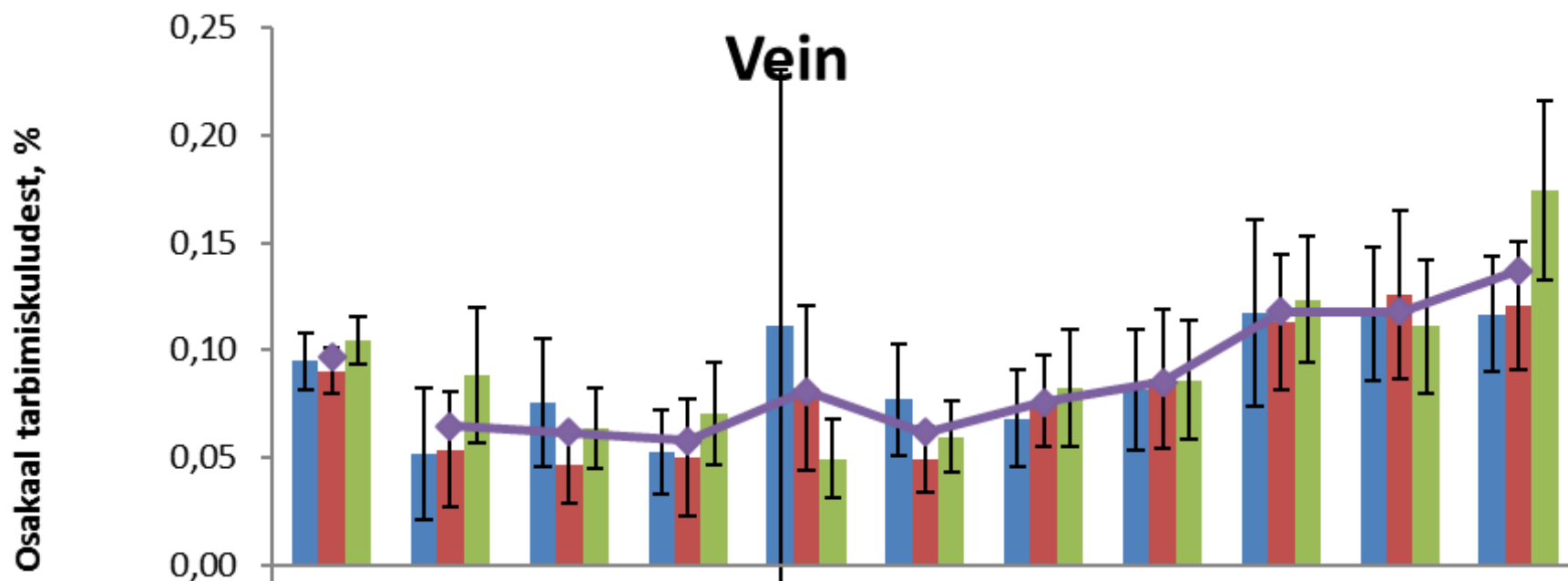
Alkoholiaktsiisi osakaal tarbimiskuludes alkoholsete jookide lõikes sissetulekudetsiilide kaupa ligilähedaste 95%liste usalduspiiridega, %

Alkoholiaktsiisi osakaal tarbimiskuludes alkoholsete jookide lõikes sissetulekudetsiilide kaupa ligilähedaste 95%liste usalduspiiridega, %

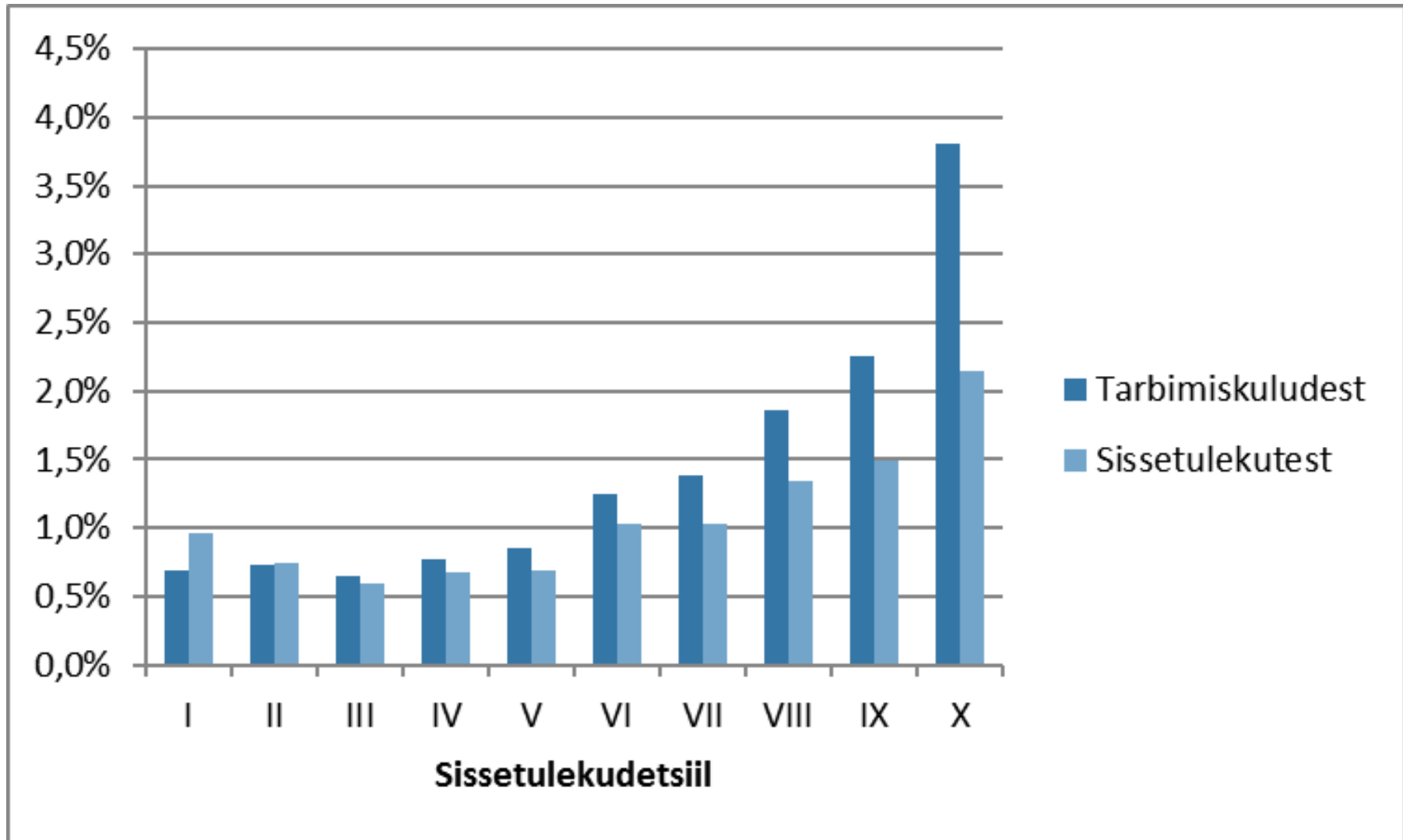

Alkoholiaktsiisi osakaal tarbimiskuludes alkoholsete jookide lõikes sissetulekudetsiilide kaupa ligilähedaste 95%liste usalduspiiridega, %

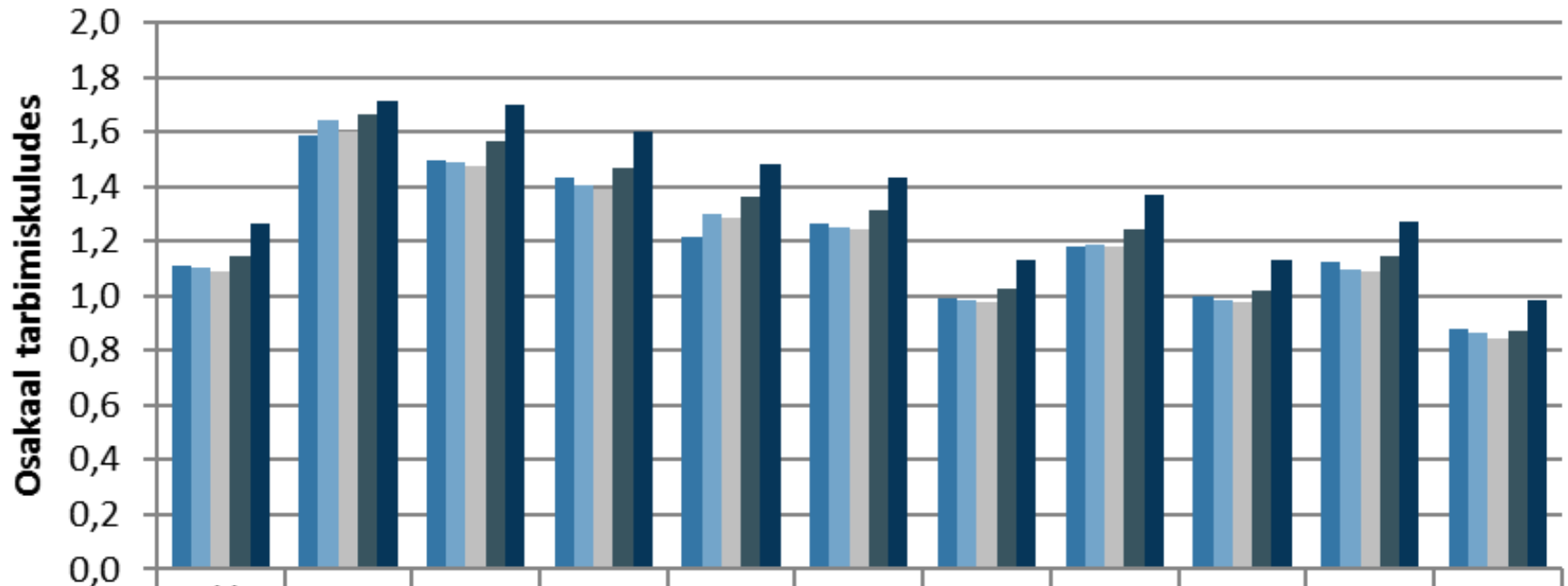

	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2010	0,09	0,05	0,08	0,05	0,11	0,08	0,07	0,08	0,12	0,12	0,12
2011	0,09	0,05	0,05	0,05	0,08	0,05	0,08	0,09	0,11	0,13	0,12
2012	0,10	0,09	0,06	0,07	0,05	0,06	0,08	0,09	0,12	0,11	0,17
Keskmine	0,10	0,06	0,06	0,06	0,08	0,06	0,08	0,08	0,12	0,12	0,14

Leibkondade kulutused restoranides, kohvikutes ja baarides osakaaluna tarbimiskuludest ja sissetulekutest sissetulekudetsiilide lõikes, aastate 2010-2012 aritmeetiline keskmine

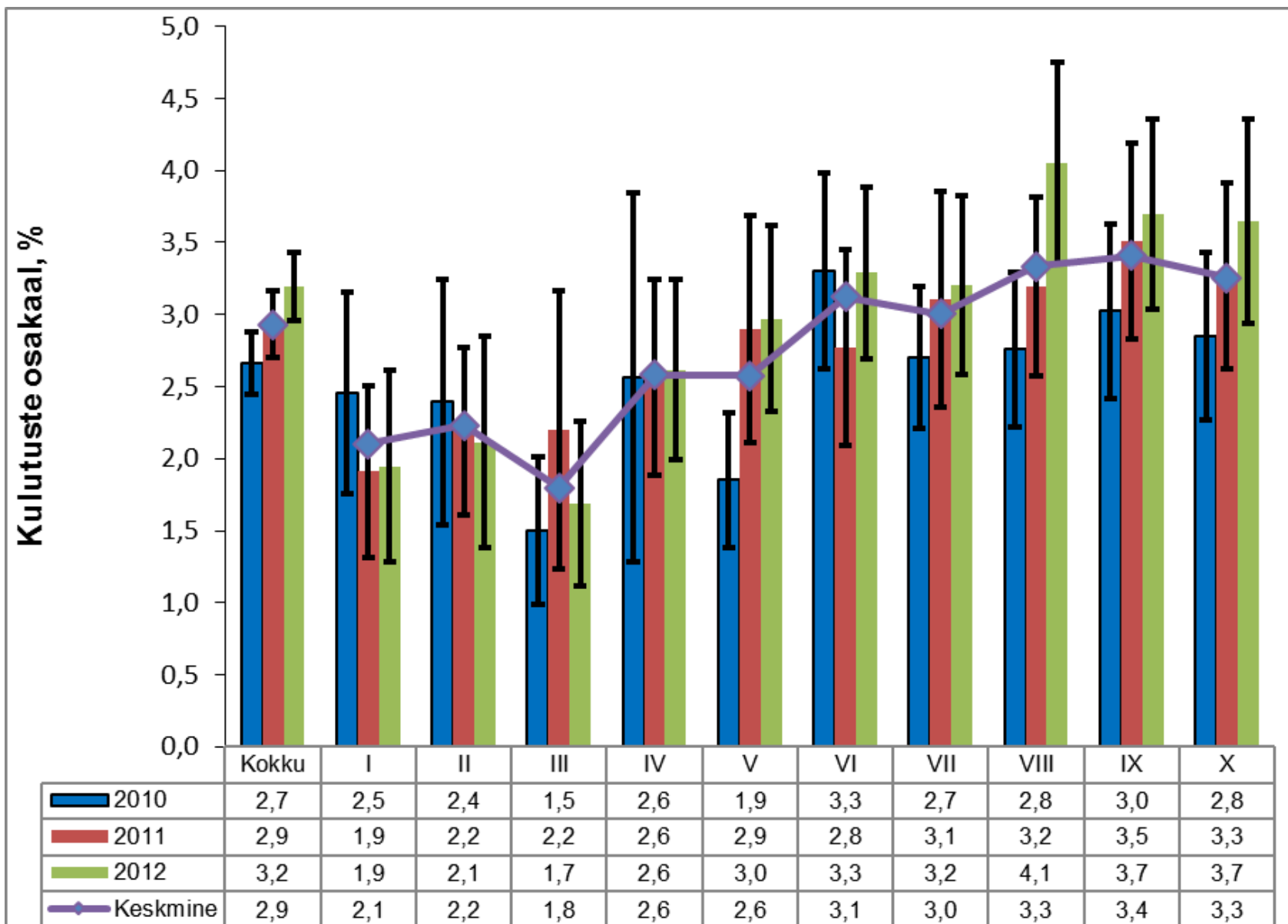
Alkoholiaktsiisi osakaal tarbimiskuludes leibkondades, kes kulutavad alkoholile, detšiilide lõikes 2012-2016, %

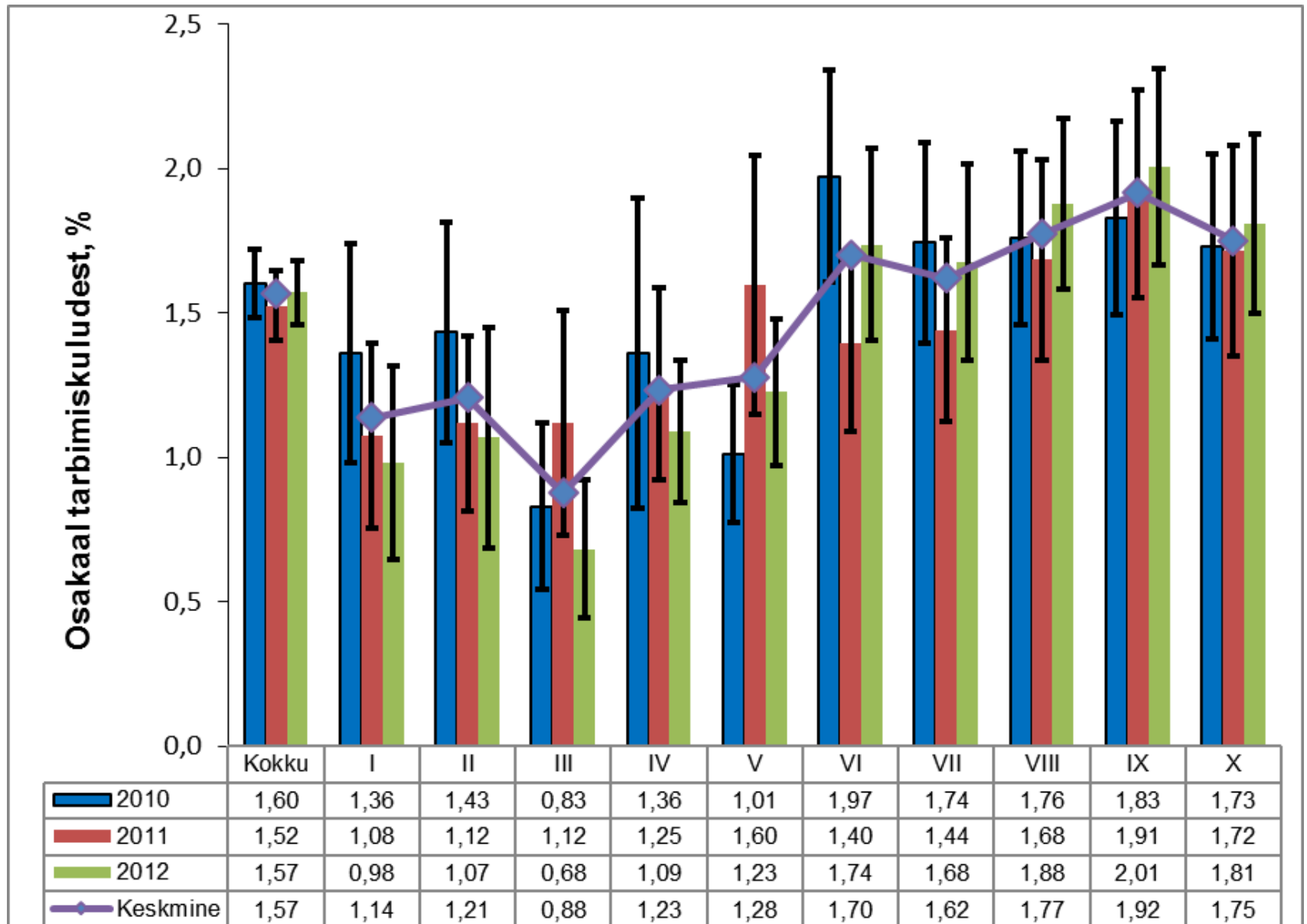
	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
■ 2012	1,11	1,59	1,50	1,43	1,22	1,27	0,99	1,18	1,00	1,12	0,88
■ 2013	1,11	1,65	1,49	1,40	1,30	1,25	0,99	1,19	0,99	1,10	0,86
■ 2014	1,09	1,60	1,48	1,39	1,29	1,24	0,98	1,18	0,97	1,09	0,84
■ 2015	1,14	1,67	1,57	1,47	1,36	1,31	1,03	1,24	1,02	1,14	0,87
■ 2016	1,26	1,72	1,70	1,60	1,49	1,44	1,13	1,37	1,13	1,27	0,99

Keskkonnamaksud

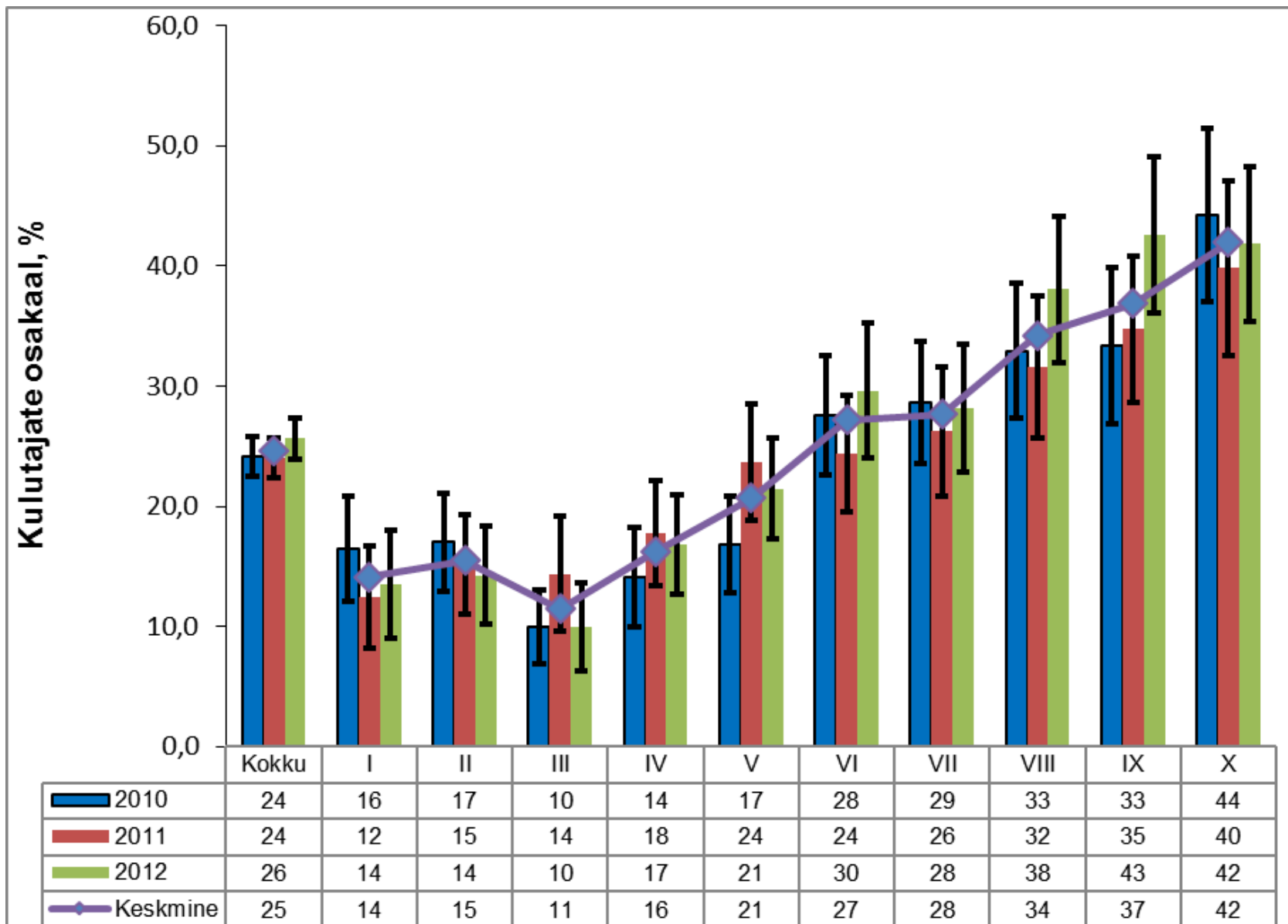
Mootorikütustele tehtavate kulutuste osakaal tarbimiskulutustes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012 %

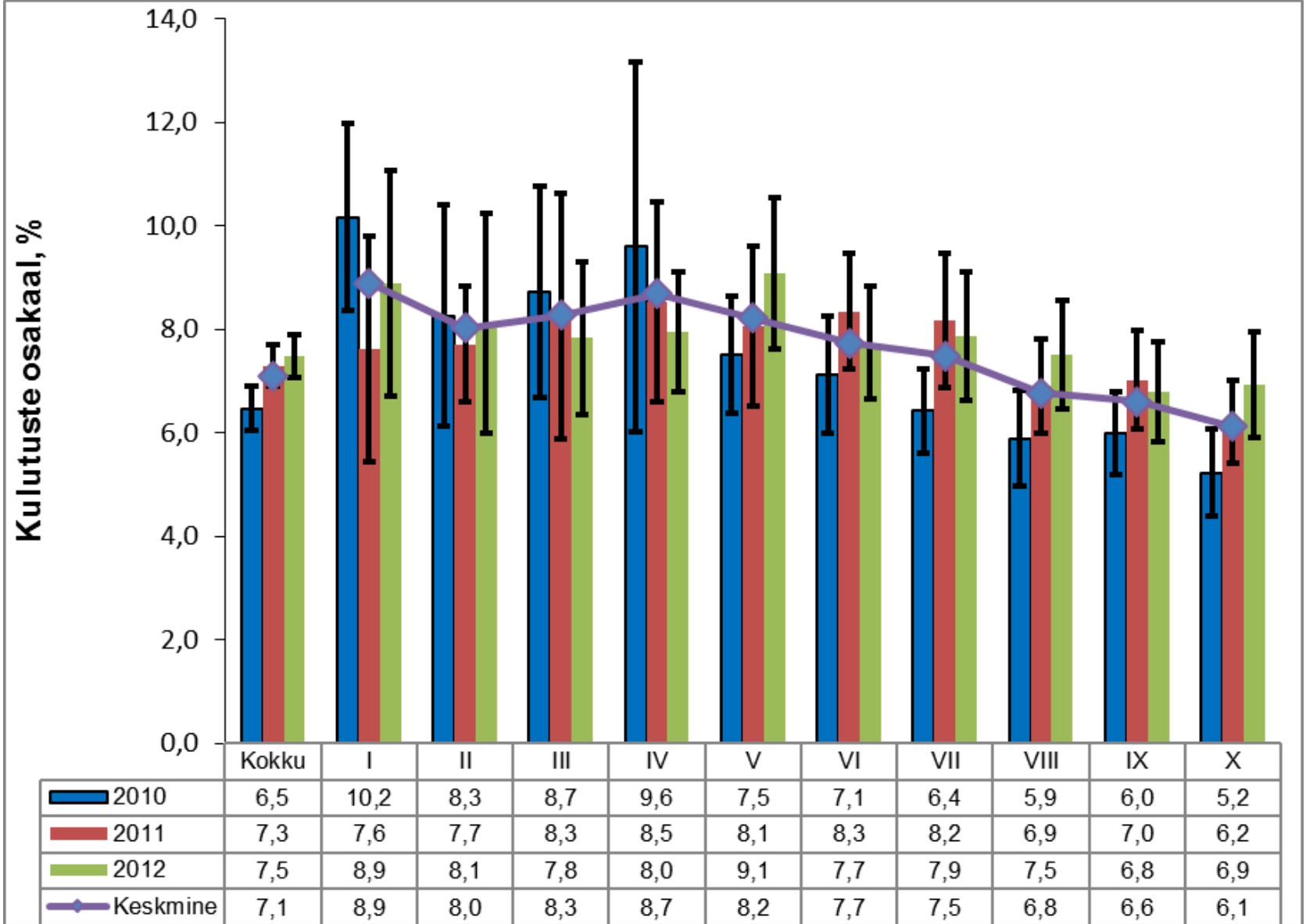
Mootorikütuse aktsiisi osakaal tarbimiskulutustes sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012 %

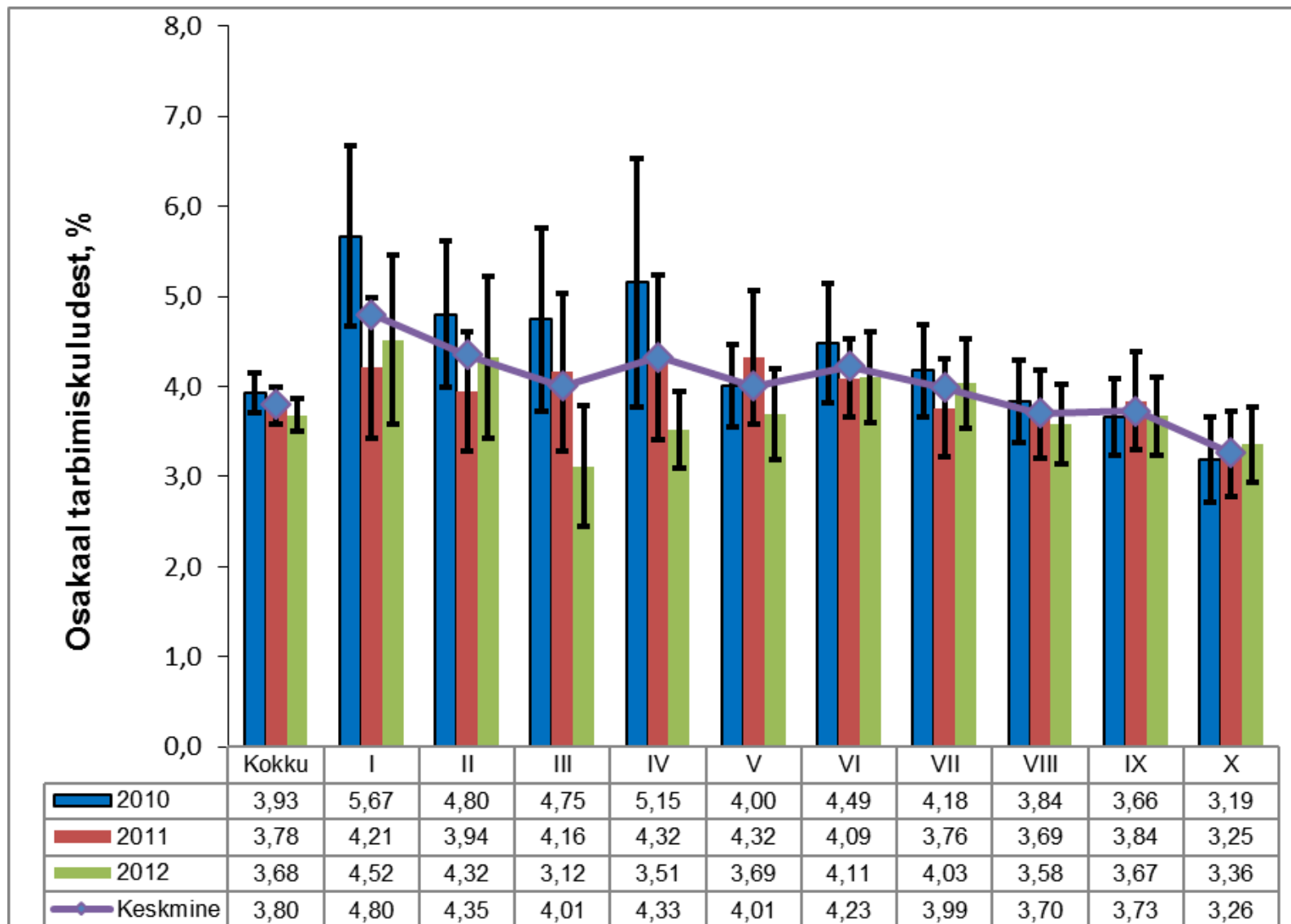
Mootorikütusele kulutusi tegevate leibkondade osakaal sissetulekudetsiilide lõikes 2010–2012

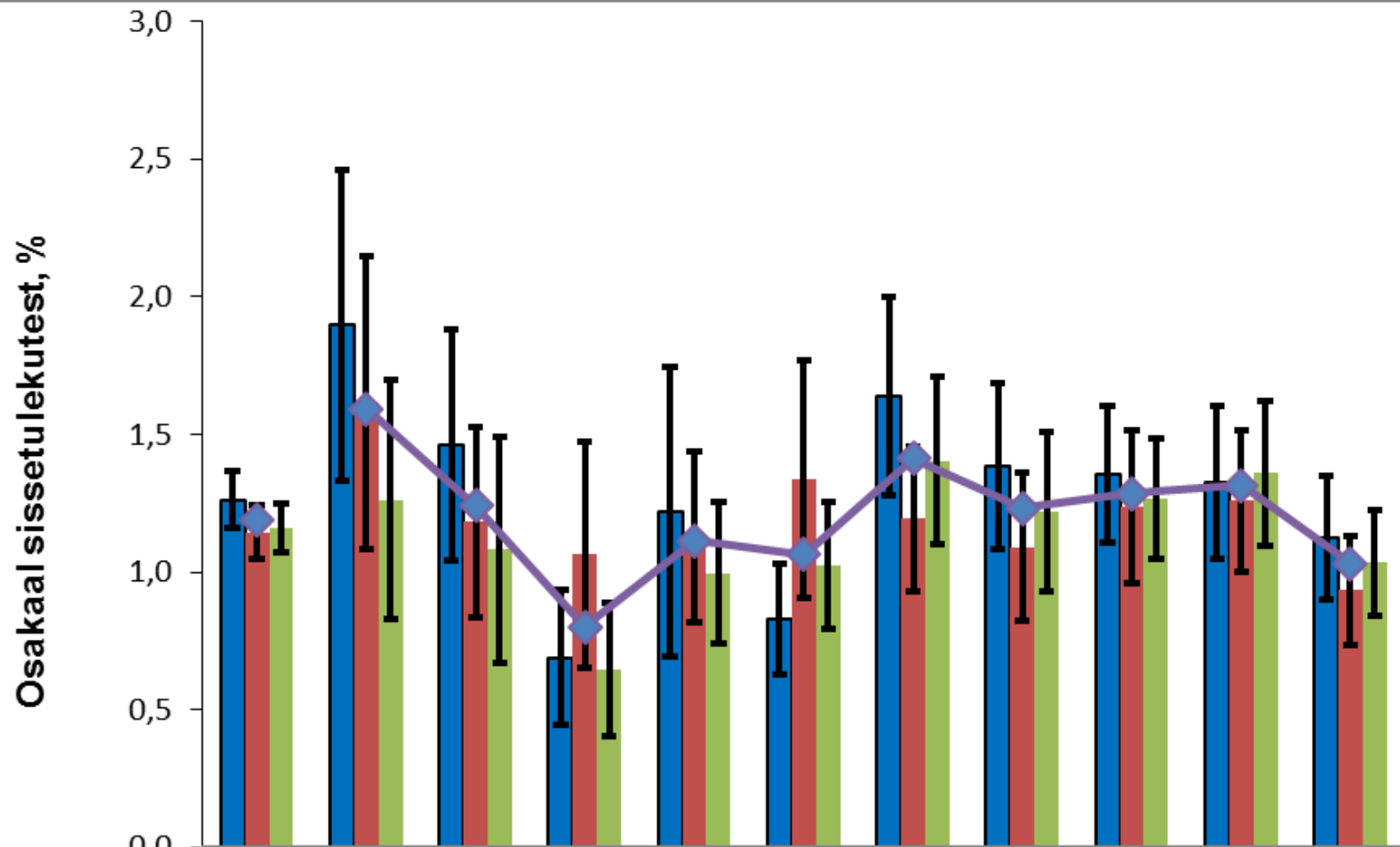
Mootorikütusele tehtavate kulutuste osakaal tarbimiskuludest nende leibkondade seas, kes mootorikütusele kulutusi teevad, sissetulekudetsiilide lõikes

Mootorikutuse aktsiisi osakaal mootorikutust ostvate leibkondade tarbimiskuludes sissetulekudetsiilide lõikes

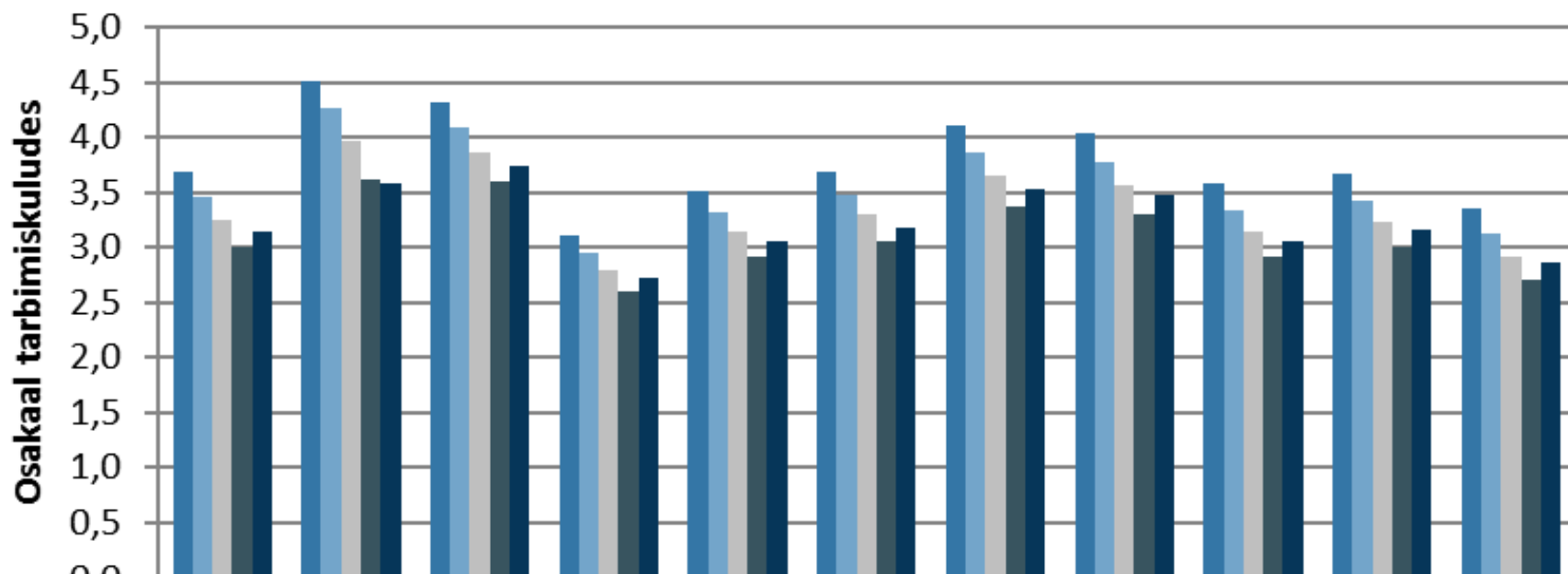

Mootorikutuse aktsiisi osakaal mootorikutust ostvate leibkondade sissetulekutes sissetulekudetsiilide lõikes

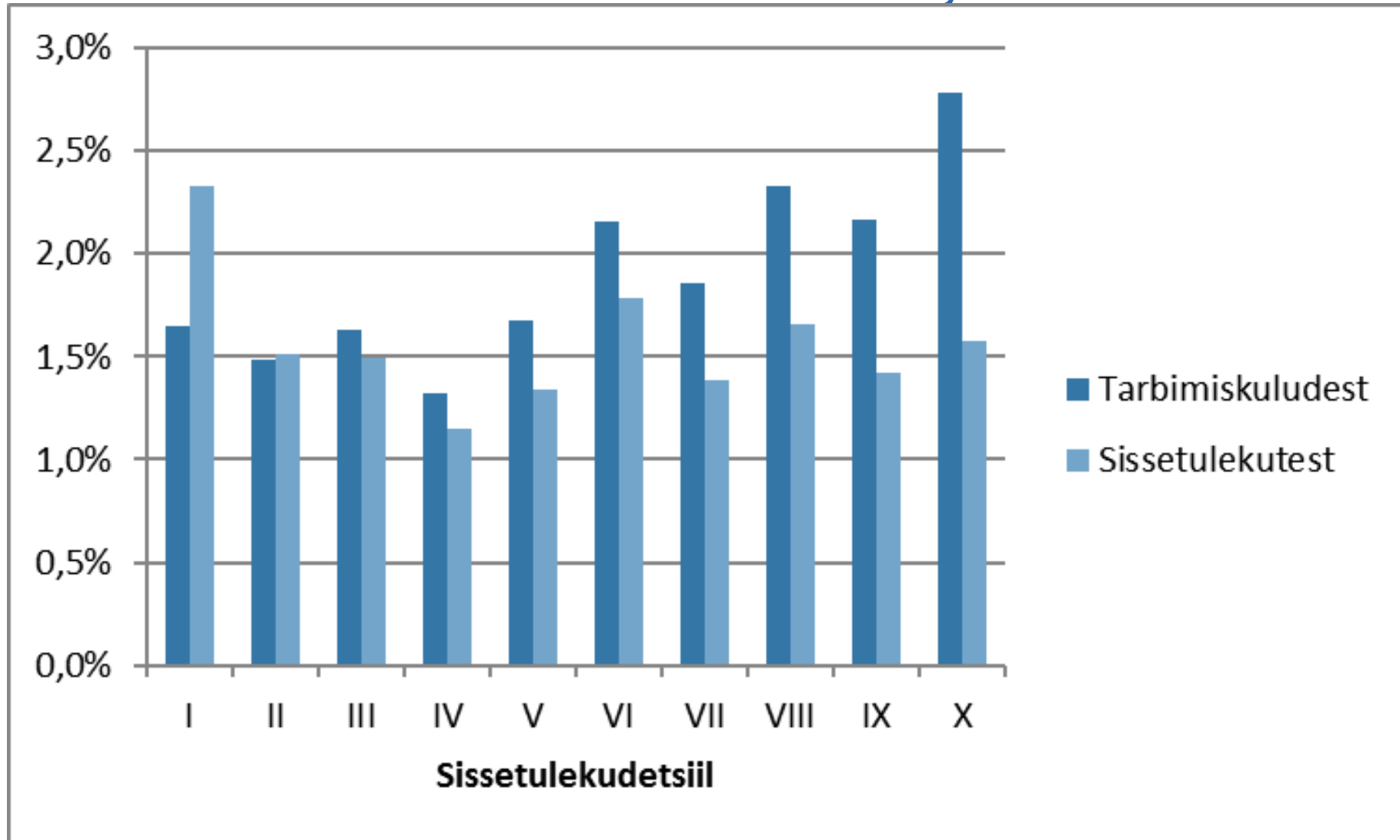
	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2010	1,26	1,90	1,46	0,69	1,22	0,83	1,64	1,38	1,36	1,33	1,12
2011	1,15	1,62	1,18	1,07	1,13	1,34	1,19	1,09	1,23	1,26	0,93
2012	1,16	1,26	1,08	0,65	1,00	1,03	1,40	1,22	1,27	1,36	1,04
Keskmine	1,19	1,59	1,24	0,80	1,11	1,06	1,41	1,23	1,29	1,31	1,03

Mootorikütuse osakaal tarbimiskuludes leibkondades, kes kulutavad mootorikütusele sissetulekudetsiilide lõikes 2012-2016, %

	Kokku	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X
2012	3,68	4,52	4,32	3,12	3,51	3,69	4,11	4,03	3,58	3,67	3,36
2013	3,45	4,27	4,09	2,96	3,32	3,48	3,86	3,78	3,34	3,43	3,13
2014	3,25	3,96	3,87	2,80	3,14	3,29	3,65	3,57	3,15	3,24	2,91
2015	3,01	3,62	3,60	2,61	2,92	3,05	3,38	3,30	2,92	3,00	2,70
2016	3,15	3,57	3,74	2,72	3,05	3,18	3,54	3,47	3,06	3,15	2,86

Veoteenuste osakaal tarbimiskuludes ja sissetulekus sissetulekudetsiilide lõikes 2010-2012 keskmine, %

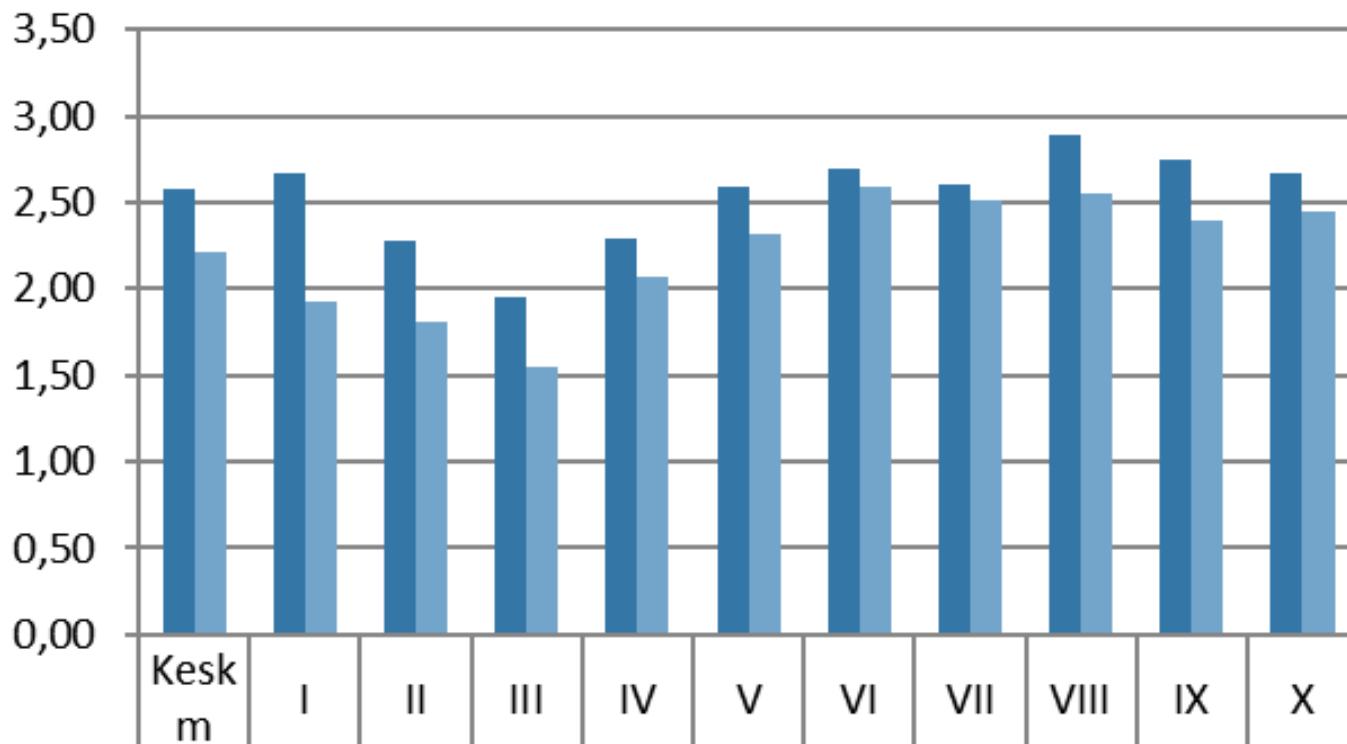
Antud analüüsimetoodika arengud

Eestis

- Idee: mikrosimulatsioonimudeli (nt EUROMOD) viimine veebi
 - Statistikaameti eelanalüüsi rahataotlust mikrosimulatsioonimudeli veebi viimiseks kahjuks ei rahuldatud (MKM/RIA)
- Eesti EUROMODi mudel täieneb käitumuslike efektide arvestamisega
 - Hoidke ühendust Alari Paulusega (!)
- Euroopa Komisjoni roll kasvab EUROMODi arendamisel

Varuslaide

Keskmine leibkonna liikmete arv sissetulekudetsiilide lõikes leibkonna eelarve uuringu ja EUROMODi põhjal 2012. aastal

Liikmete arv LEU	2,58	2,67	2,28	1,95	2,28	2,59	2,70	2,61	2,89	2,74	2,66
Liikmete arv ESU /EUROMOD	2,21	1,92	1,81	1,54	2,06	2,31	2,59	2,51	2,55	2,40	2,45

